

Ran-u Matiyu

Ogor-tu mat-ur Yēso
(Ruka 3:23-38)

¹*Tun-to to dim-tu ūso-tu ūso-ut Yēso Kiristi, wu
rwuṇe dugu ko-ur Dawuda u Ibrahi ne.

²Ibrahi wa oye ūso-u Ishaku.

Ishaku ūso-u Yakubu.

Yakubu ūso-u Yahuda, u huub-tu ur-matu wa
ne.

³Yahuda ūso-u Peres u Zera (ino-u e wa oye
Tamar).

Peres ūso-u Hezuron.

Hezuron ūso-u Ram.

⁴Ram ūso-u Aminadab.

Aminadab ūso-u Nashon.

Nashon ūso-u Sarumon.

⁵Sarumon ūso-u Boaz (wu ino-u e wa oye Ra-
hab).

Boaz ūso-u Obida (ino-u e wa oye Rutu).

Obida ūso-u Jesse.

⁶Jesse ūso-u Dawuda Faruk.

Dawuda ūso-u Suremanu (wu ino-u wa ooge
neta Yuriya).

⁷Suremanu ūso-u Rehobowam.

Rehobowam ūso-u Abija.

Abija ūso-u Asa.

⁸Asa ūso-u Jehoshapat.

Jehoshapat ūso-u Yoram.

Yoram ūso-u Uziya.

* 1:1

⁹ Uziya ʒso-u Jotam.

Jotam ʒso-u Ahaz.

Ahaz ʒso-u Hezekiya.

¹⁰ Hezekiya ʒso-u Manase.

Manase ʒso-u Ẹmōs.

Ẹmōs ʒso-u Josiya.

¹¹ Tũmsũ Josiya ʒso-u Jekoniya ʒ huub-tũ ʒr-
matũ wa ne, ʒ da-ʒ karma-ne i Babira kabe
net-tũ Isra m-ha ʒdũ m-tok ʒ dak-ʒ Babira.

¹² Da-ʒ na kabũ e m-ha ʒdũ m-tok Babira,

Jekoniya wa o ʒso-u Sheyartiyer.

Sheyartiyer ʒso-u Zerubaber.

¹³ Zerubaber ʒso-u Abihuda.

Abihuda ʒso-u Eriyakim.

Eriyakim ʒso-u Azor.

¹⁴ Azor ʒso-u Zadok.

Zadok ʒso-u Akim.

Akim ʒso-u Eriyuda.

¹⁵ Eriyuda ʒso-u Eriyaza.

Eriyaza ʒso-u Matana.

Matana ʒso-u Yakubu.

¹⁶ Tũmsũ Yakubu wa oye ʒso-u Yusuhu, campa
Meri.

Meri mate Yeṣo wũ na foge Kiristi.

¹⁷ Dugu da-u Ibrahi ʒ do'e da-u Dawuda sara-to
op ʒt-nas, dugu-du Dawuda ʒ do'e da-ʒ na kabe
Isra-ne m-tok ʒ Babira, sara-to op ʒt-nas, dugu
kun ʒ do'e da-u Yeṣo Kiristi sara-to op ʒt-nas.

Mat-ur Yeṣo
(Ruka 2:1-7)

¹⁸ Inya o na mutte Yeṣo Kiristi. Da-ʒ a ʒr-
matũ Meri eese yadu gu-ur Meri ʒdũ Yusuhu, sedi

kanda na ga-gu un ur-gu na bit Meri ut-men ne dugu-du Yar-u u-Ru.

¹⁹ Ko ba oye uzu Yusuhu net ur-ka wa, wa za ussa wa ya' Meri m-e u tek ut-net da, se wa dorig u jab-u wa, wa yagu wun m-yasa.

²⁰ Wa o u tek-u dorig-us se, se wa-tom Wa-ko-uyan haan udu ro u bo', wa zu, <<Yusuhu wa'-u Dawuda, a-bo hog u-gyer u kab-du Meri wa shu'ut neta ro da, remu zu nomu o u men-ut wa dugu Yar-u u-Ru o.

²¹ Wa de mat-du ya-du ur-campa, na do'e te'u wa ur-dim Yeso,† remu zu wa de ukur net-ut wa dugu ba'as-ut e.>>

²² Tun-to nom-to ut-beet na nomug to remu nom-tu Ru-u ware Wa-warru rem-su u-Ru Ishaya uzu,

²³ <<Gwup-u nape campa da de nom-du ut-men, wa de mat-du yadu ur-campa na do'e te wa ur-dim Imanuwer‡>> nomu dim-ur re oye, <<U-Ru ur-kot u na ne.>>

²⁴ Da-u Yusuhu yune dugu m-roog, se wa nom nomu wa-tom u-Ru zuye wa nom, wa kub Meri m-mu u-bu, wa shu'ut neta wa.

²⁵ Sedi wa tamug m-roog u wa ne da se da-u wa mate yadu ur-campa. Yusuhu te'e wa ur-dim Yeso.

2

Vuk-su a-nap-mu reger ne dugu u-dom

¹ Ba Mari mate Yeso u bo-u Betarami u dak-u Yahudiya, da-u Here ooge ur-faruk, a-nap-mu

† **1:21** Yeso Na zu <<Yawe Wa-u-ukur.>> ‡ **1:23** Gwat tumsu: Isha 7:14.

reger-ne dugu u-dom e rwun dugu u-dom e do'e
u Urusharima.

² E shit ut-net uzu, <<Hene wuna mate, Faruk-u
Yahuda-ne? It hyanug reger-u wa dugu u-dom, it
haagun it nomu wa ut-huuk.>>

³ Da-u Here Faruk hoge iya se jab-u wa yune, u
jab-u net-tu Urusharima ne ko'e.

⁴ Se wa fog i-Yate a-Toog-ne beet u a-kwup-du u-
bor ne, wa shit un, <<Hene na dote mat-du Kiristi?
>>

⁵ E zu wun, <<U Betarami u dak-u Yahudiya, uka
wa-warru rem-su u-Ru punte:

⁶ <<No net-tu Bo-u Betarami,

u dak-u Yahuda,

bo-u no o m-sek ne sok,

Remu zu dugu bo-u no

na dote kwum-du faruk

wu de dor-tu net-ut ri Isra-ne.*>>

⁷ Here fog a-nap-mu reger-ne m-yasa, wa nuput
ko-uyan da-o reger-yu hene.

⁸ Se wa tom un u Betarami uzu, <<De'en no goot
sok ur-zwar ne be-du na mutte wa'-u wa. A no
hyanu wa se no nom m-hor no haan no waru me,
kome um do'e um nomu wun ut-huuk.>>

⁹⁻¹⁰ Da-u un hoge nomu faruk ware un hu m-ha
usu un. E o tek m-ha, e hyen reger-yu un hyane
dugu u-dom. Da-u e hyane ya, e hu murimmo, e hu
ur-so sok, ya hu m-da u shu un, se be-du ya eeste u
be-du yadu otte.

¹¹ Da-u e cwaye u-me u-bu, e hyen ur-ya e ino-u
wa Meri. Se e kug e nomu wa ut-huuk. Se e upus

* **2:6** Gwat tumsu: Mika 5:2.

ba-ut e, e nomu wun u-nya' ut-nom u-tat u ta'ar-tu m-bakut ne u nom mu wus u-hakun ne, mu na foge <<farananse,>> m-dap ne mu wus u-hakun mu na foge <<mur.>>

¹² Remu zu Ru-u baag u nongu un ut-him u bo' uzu a un mu udu Here da, se un dor yakun fun-ya m-mu bo-u un.

Yusuhu e Meri u Wa'-u e ne somog m-ha u dak-u Masar

¹³ Da-u a-nap-mu reger-ne arke, wa-tom Wa-ko-uyan haan udu Yusuhu u bo'. Wa zu, <<Yune, bo kab wa' e ino-u wa bo som m-ha dak-u Masar. Bo shu'ut ukun se da-u um waru bo, remu zu Here o gotu ya-ur re wa hoot wa.>>

¹⁴ Se wa yune, wa kub ur-ya e ino-u wa ne m-gyup e do'e u Masar.

¹⁵ Kuna un shu'ute se da-u Here mare. Ru-u zuug na nomug nom-ut to da-u wa ware wa-warru rem-su u-Ru Hosiya uzu: <<Dugu dak-u Masar me fagu Wa'-u ri.>>†

¹⁶ Da-u Here nape uzu ver-se a-nap-mu reger-ne nomu wa, se wa hog m-kuwut. Se wa wu na hoorse ya'ag-u campa-ne beet i o u-me bo-u Betarami u kit-su bo-u o ne, dugu us-hak us-yur u saan u-dak, wa regnusse hon-hon u da-u a-nap-mu reger ne waru wun.

¹⁷ Irmiya wa-warru rem-su u-Ru warug uzu na ut-nom iya da-u wa zuye:

¹⁸ <<Na hok us-kan dugu bo-u Rama,

Cwar-yu us-kan u namu jab ne
Rahira ogu us-kan
remu ya'ag-u wa,

† 2:15 Gwat tumso: Hose 11:1.

na hokuste parru wa da,
Remu zu e zamun da.>>‡

Muun-du Nazara

¹⁹ Da-u Here mare, wa-tom Wa-ko-uyan rwun
udu Yusuhu u bo'-u dak-u Masar. Wa zu,

²⁰ <<Yune, bo kab wa' e ino-u wa no do'e u dak-u
Isra, remu zu, i ooge ussa fat-du wa' e muruste.>>

²¹ Se wa yune wa kub wa' u ino-u wa ne, wa do'e
u dak-u Isra.

²² Da-u wa hoge uzu Arkirayus wa'-u Here o ur-
faruk u gas-u Yahudiya, se wa hog u-gyer u ha-mu
kun. E aruk m-ha u dak-u Gariri remu zu Ru-u
nongu wun ut-him u bo'.

²³ Se e do'e e shu'ut u okon bo-u u na foge Nazara,
remu u koste uzu nomu a-warru rem-su u-Ru ne
ware nip-to, <<Na de fag-du wun wa-Nazara.>>

3

Bu-ut Yohanna

Wa-ut-yubusse m-bu

(Mark 1:1-8; Ruka 3:1-18; Yoha 1:19-28)

¹ U tek-u ho-ut to, Yohanna Wa-ut-yubusse m-bu
rwun wa o ut-but u-me dog-du Yahudiya.

² Wa o ut-zu, <<Yagun ut-ba'as, no byurnun udu
u-Ru remu faruk-du u-Ru o ut-mor.>>

³ Unwa wa wa-warru rem-su u-Ru Ishaya nomte
us-rem uzu,

<<U-cwar yu o us-fag

u-me ur-dog uzu,

<Mangun fun-u Yawe,

Yunsun u-fun m-kim.> >*

‡ **2:18** Gwat tumu: Irimi 31:15.
(Ran-u ut-Girik.)

* **3:3** Gwat tumu: Isha 40:3.

⁴ Toggo-yu Yohanna wa'e yu na nōme u ka-u urakum to, tumsu wa o m-gag u hap-yu u-ka ne u-byun. I o nom ut-re rò u bu-mu so ne.

⁵ Net-tu do'e udu wun dugu bo-u Urusharima u dak-tu gas-u Yahudiya-ne ut-beet, u net-tu o gas-u Gi-yu Yodan ne.

⁶ Un hu warru ba'as-ut un, se wa nomu un ut-yubusse m-bu, u Gi-yu Yodan.

⁷ Da-u Yohanna hyane Farisa-ne u-tát u Saduki-ne u haan udu rò, u be-du wa otte nomu net-ne ut-yubusse m-bu, wa zu un, <<Nō ban-du ya'ag-u kōkōs! ¿Wana hi-mu nō, nō som ryab-su u-Ru su o haane?

⁸ Uka te-su mutte ut-ya, to kose ko-uyan go-du u-te ya, remu iya ko nō nomon nom-tu de kose ut-net uzu nō yakke nom-du ut-ba'as nō byurgun udu u-Ru.

⁹ A nō dorog u jab-us nō uzu Ibrahi wa o uso-u nō da, um o waru nō uzu Ru-u o ut-kere wa nom yaag dugu me ta'ar-ut tun-to to shu'ut ya'agu Ibrahi.

¹⁰ Um o waru nō Ru-u de yadu nō ur-kob a nō byur-ne nō yage yudu ut-ba'as da, uka net wu ka'e ur-goog u kug-du us-te. Te-yu mate ya-ut so-to da, wa de kupsu ya, wa gun u-ra.

¹¹ <<Um nongu nō ut-yubusse m-bu, remu u koste uzu nō byurgun udu u-Ru nō yakke ut-ba'as, sedi u dim-u ri wakun de haan wu zegu me m-shin. Ko gor-su ka'at-ut wa um korge um ust se da. Wa de nomu nō ut-yubusse u Yar-u u-Ru tumsu u-ra ne.

¹² Wa o m-shup u-sota ne, wa de mangu dor-u m-der, wa sotusse so i o so-ye wa wa' ur-bya, wa doos kon u ra-u u na da hoks ut-ryum da.>>

Yohanna nongu Yeso ut-yubusse m-bu
(Mark 1:9-11; Ruka 3:21-22)

¹³ Da-u Yeso haane dugu Gariri u Gi-yu Yodan u Yohanna nom-tu wa ut-yubusse m-bu,

¹⁴ Yohanna sa'ag ut-gugum. Wa zu, <<Me hi-du warri um ut-sa bo nomu me ut-yubusse m-bu, bo mu bo haan udu ri?>>

¹⁵ Se Yeso zu, <<Yage na nom iya u da-o, remu na nom-ut nom-u Ru-u ut-sa na nom.>> Se Yohanna ees.

¹⁶ Da-u Yohanna nomu Yeso ut-yubusse m-bu, Yeso rwuun dugu m-bu, za rem dom u-ru u-pus se Yeso hyen Yar u-Ru u hyeen uka ur-gorop u dom-u wun.

¹⁷ Se Ru-u nom us-rem dugu dom u-ru wa zu, <<Unwa o Wa'-u ri, wu um o ut-cwan, tumsu um o hog-du zwar-ur wa sok.>>

4

Reg-m Yeso
(Mark 1:12-13; Ruka 4:1-13)

¹ Se Yar u-Ru dor-ut Yeso m-cwa ut-kanda u remu faruk-u nom us-te nom-tu wa m-reg.

² Da-u Yeso nome u-swaat m-roog ut-shik ut-yur ut-ho ne ut-shik ut-yur, se wa hog us-mer.

³ Faruk-u nom us-te haan udu ro wa zu, <<Abite Wa'-u u-Ru wa bo oye, zu ta'ar-ur rinde de mu nom ut-re.>>

⁴ Yeso shus wa zu, <<Rem-su u-Ru zuug, a-nom ut-re u war-o net dote ur-fat da, se rem-su rwune dugu nu-u u-Ru.>>*

* 4:4 Gwat tumsu: Muut 8:3.

⁵ Faruk-u nom us-te kub wun m-ha u bo-u Urusharima bo-u u-hen, se wa duut wun u be-du m-ja be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan.

⁶ Tumsu wa zu wun, <<Abite Wa'-u u-Ru wa bo oye, tane tari mak bo heen u-dak. Remu zu na panug uzu,

<< <Ru-u de wadu a-tomu wa, e 'e bo,

E er bo u kom-ut e,

Taas u na-u ro u gap ur-ta'ar da.>†>>

⁷ Yeso shus wa zu, <<Na panug uzu, <A-bo nomu Wa-ko-uyan Ru-u ro m-reg da.>‡>>

⁸ Se faruk-u nom us-te kub wun m-ha rur-du zege m-ja, wa kose wun faruk-tu dak-u uno, u zwar-ur wa ne.

⁹ Se wa zu, <<Me ya u bo nom-ut to ut-beet, a-bo nomu me ut-huuk.>>

¹⁰ Se Yeso zu wun, <<Faruk-u nom us-te, hate dugu kit-u ri, remu na panug uzu, <Bo nomu Wa-ko-uyan Ru-u ro ut-huuk, tumsu wa bo do'e ut-dor, wa u-gan.>§>>

¹¹ Faruk-u nom us-te yage wun, se a-tom u-Ru haan, e nomu wun ur-sege.

Yeso heeste but-tu

Rem-su u-Ru u Gariri

(Mark 1:14-15; Ruka 4:14-15)

¹² Da-u Yeso hoge uzu Here Faruk Antipas wa'ag Yohanna wa-ut-yubusse m-bu u bu-u m-tok, se wa mu u dak-u Gariri.

¹³ Yeso yage bo-u Nazara wa do'e wa shu'ut u Kapanahum, u dap-su m-sa mu Gariri u-me dak-u Zeberun u Naptari-ne.

† 4:6 Gwat tumsu: SepV 91:11-12. ‡ 4:7 Gwat tumsu: Muut 6:16.

§ 4:10 Gwat tumsu: Muut 6:13.

14 Nōm-u wutē wun m-ha ukun, remu wa hyen-ut nōmu Ishaya Wa-warru rem-su u-Ru zu na ut-nōm, na nōm o.

15 <<Dak-u Zeberun u dak-u Naptari-ne,
o dom-u fun-yu o dapus sa-mu u gas-u u-dom
u gi-yu Yodan,
Dak-to u-me dak-u Gariri be-tu i za-Yahuda-ne
zegte u-tat da.

16 Net-tu o ur-yu u-me u-cwum,
e hyanug zun-m yat-mo.
Udu i ooge ur-yu u-me dak-u yara-mu m-mar.
Zun-mu rwugun e.>> *

17 Dugu da-u o Yeso heese ut-but, uzu, <<Yagun
ut-ba'as no byurun udu u-Ru, remu zu da-u Ru-u
de ur-faruk o ut-mor.>>†

*Yeso fak a-doru wa ne
nas ur-takun*

(Mark 1:16-20; Ruka 5:1-11)

18 Da-u Yeso ooge m-ha u dapus m-sa mu Gariri,
se wa hyen net-ne yur, u Simon wuna foge Biturus
u or-u wun ne Andarawus, e o gwun-du nom-tu
masu jan, u-me m-sa, remu zu un a masu jan ne
e.

19 Yeso zu un, <<Dornun me, me mutu no a
naknu ut-net u haan udu ri.>>

20 Za rem, un yage nom-tu masu jan-u un, un dor
wa.

21 Da-u wa re shu m-ha ne, se wa hyen eken net-
ne yur, u Yakubu e Yohanna ya'ag-u Zabadi. E o u-
me u-hat u uso-u un ne Zabadi, e o mangu nom-tu
masu jan-u e. Yeso fog un.

* 4:16 Gwat tumsu: Isha 9:1,2. † 4:17 Gwat tumsu: Isha 9:1-2
(Ran-u Girik).

²² Za rem ʔn yage ʔ-hat ʔ ʔso-u ʔn ne, ʔn dor wa.

Yeso haste ʔt-net ʔs-gom
(Ruka 6:17-19)

²³ Yeso rigusse dak-ʔ Gariri wa o nomu ʔn ʔt-kose ʔ-me bu-ʔ ʔt-kose ʔ Yahuda-ne, wa o nomu ʔn ʔt-but tu Rem-su m-Remer su Faruk-du u-Ru, tumsu ʔ has-tu net-ne ʔs-gom m-re ne.

²⁴ Rem-su nom-tu Yeso nome nurus dak-ʔ Suriya u-beet, Net-tu hu haatun wun a ʔs-gom ʔ a-kob-du m-yar ne, ʔ a swadu ʔr-kob ne m-re, ʔ a-nom ʔs-te ne, ʔ i otte gom-su ʔr-he'e, ʔ a remu swadu net-ne ʔt-be ne, se wa yu' e m-yar.

²⁵ Morog-du ʔt-net dugu Gariri, ʔ Dikaporis, ʔ Urusharima, ʔ Gas-ʔ Yahudiya, tumsu ʔ gas-ʔ gwug-du gi-yu Yodan dor wun.

5

ʔt-But ʔ dom ʔr-ror

¹ Da-ʔ Yeso hyane ban-du ʔt-net, se wa duus ʔ dom ʔr-ror wa shu'ʔt m-shu'ʔt. Se a-doru wa op ʔ yur e haan ʔdu wa,

² Se Yeso heese nomu ʔn ʔt-kose, wa zu,

³ <<Kom u-Ru ʔdu i nape

kushin-m e ʔ-me u-Yar,
remu faruk-du u-Ru du e de.

⁴ Kom u-Ru ʔdu a namu jab-ne,
na de yadu e jab m-shiriktin.

⁵ Kom u-Ru ʔdu i zatte
huk-mu ʔt-hi da,
e de kwum-du dak-u uno.

⁶ Kom u-Ru ʔdu a hog-du ʔs-mer
ʔ swa'at m-bu ne,

tū nōm-ut so-to,

na de shuksu e.

⁷ Kom u-Rū ūdu a hōg-du ūr-on ne,

remu Rū-ū de hōgu on-ur e.

⁸ Kom u-Rū ūdu i o jab-ū so-o ne,

remu e de hyan-du u-Rū.

⁹ Kom u-Rū ūdu i wu'e ut-net

ū shu'ut-du jab-ū pus-o,

na de fag-du e ya'ag u-Rū.

¹⁰ Kom u-Rū ūdu i net-tu o yadu

ur-kob ū remu nōm-ut so-to,

remu faruk-du u-Rū du e de.

¹¹ <<Kom u-Rū ūdu nō da net-tu o pepru nō, e o u yadu nō ur-kob, e o ketu nō ūs-rem su nōm-ut yo-to ū remu ri.

¹² Nōmōn ūr-so ū nō nōm jab-ū pus-o ū remu ūzu top-u nō o yat-o ū dōm u-rū, iya o ūn nomte a-warrū rem-su u-Rū ne i ba nō m-haan.

Ut-Ma m-Zun ne

(Mark 9:50; Ruka 14:34-35)

¹³ <<Nō o ma-tu dak-u unō. Sedi a matu taye ūr-gag, ħrene o na dote mangu to? Na za nōm-du okon ū to da, sedi na agusse ū net-tu jangusse ūs-na.

¹⁴ <<Nō oye zun-mu dak-u unō. Bo-ū o m-sak ū dōm ūr-ror na za yasū o da.

¹⁵ Net za dapus ūs-hitirra ū wa wugub ya u-kok da. Sedi na sak ya ū dōm naas wa ū ya ya' m-zun ūdu netu oye u-bu ut-beet.

¹⁶ Iya o hen, yagun ū zun-m nō mok, ūka net-tu dote hyan-du ank-m somo nō, remu e nōm-tu Ūso-ū nō wu o dōm u-rū ut-vam.

Kose-ut Yeso ū mot-tu

Bor-ut Mōsa

17 <<A nō nōm ūs-dorog ūzū ūm haagun ūm haste rem-su u-Ru su Mosa pane ū su a-warru rem-su u-Ru ne da. Ūm haagun ūm haste se da sedi ūm shuuste se.

18 Ūm o waru nō ūt-nip kanda dōm u-ru u-dak ne o enkte, kō u-pan u-rek ya kō u-de u-gan ya za ūt-enk ū tek-ū rem-su u-bor da se na nong ko-uyan.

19 Kōwana pase bor-u rek-ya ū tek-ū bor-ūs sin-se tumsu wa kose ūt-net e pas, na dō'e fagu wa yu rek-ya ū tek-ū faruk-du u-Ru. Wa hene kabe rem-su u-bor sin-se wa kose eken ne na dō'e fagu wa yu yat-ya ū tek-ū faruk-du u-Ru.

20 Ūm o waru nō a nō zege Farisa-ne ū a-kose-tu rem-su u-bor ne ū nōm-du nōm-ūt so-to da, nō za cwa-du faruk-du u-Ru da.

*Yeso nong ūt-kose ū mot-tu ūs-ryab
(Ruka 12:57-59)*

21 <<Nō hok na zuug net-tu da-ū dim, <A e hō net da, kō wa hō net na huutu wa ū be-du kwup-du ūs-rem.>*

22 Sedi ūm o waru nō kōwana o ūs-ryab su or-ū wa na de kwupu wa ūs-rem. Tumsu kōwana zuyē or-ū wa, <M-zan,> morog-du ūt-nengen de kwupu wa ūs-rem. Wu fage or-ū wa <Rag!> wa o fun-yu ha-mu bu-u u-ra.

23 <<Remu iya, a bō o nōm-du u-nya ūr-sak u-me be-du ūr-shu'ūt du Wa-ko-uyan se bō bakus ūzū bō nongu wakun nōm-ū kame da.

24 Yage nōm-tu u-nya' ū ró ū-shu ūr-sak bō dō'e ūdu wa. Kon wa wa nōmu bō ūr-hō remu nōmu

* 5:21 Gwat tumsu: Rwuu 20:13; Muut 5:17.

bō nōmū wa. Sē bō haan bō yase nōm-tū nya-u ró
 ụdụ u-Ru.

²⁵ <<A wakun ọ huutu bō ụ be-du kwup-du ụs-
 rem, sa u-mang nō wa nē za naas u-da. Nōmōn
 iya dugu u-fun, a-za iya da wa de huutu bō ụdụ
 wa kwup-du ụs-rem, wa kwup-du ụs-rem de hen
 ụ yasū bō ụdụ nōm ụs-kom, nōm ụs-kom tumsu e
 huut bō ụ bu-ụ m-tok.

²⁶ Um ọ waru nō ut-nip bō da rwuun ukun da se
 bō topok nōmū na shut-ne wa u-beet.

Ut-kose ụ mottu m-o

²⁷ <<Nō hok bōr-tu u-Ru ụzụ, <A nō nōm m-o
 da.>[†]

²⁸ Sedi um ọ waru nō, kōwana gwate neta gwat
 ụzụ wa roog ụ wa nē, wa taaste m-o ụ wa nē ụ-me
 jab-ụ wa.

²⁹ A is-du kom ut-cwa ụ ró ụ ọ wadu bō ụ nōm-
 du ut-ba'as, hoste de bō rest taas bō nōm ut-ba'as.
 Zek ur-zwar bō taag ụ og-du ur-gan du war-u ró,
 ụzụ na gun bō u-ra ụ og-tu war-u ró nē ut-beet.

³⁰ A kom ut-cwa ró ọ wadu bō ụ nōm-du ut-ba'as,
 kupse ọ bō rest. Zek ur-zwar ụ bō taag ụ og-du ur-
 gan du war-u ró ụzụ na gun bō u-ra ụ og-tu war-u
 ró nē ut-beet.

Ut-kose ụ mottu yan-du neta

(Mati 19:9; Mark 10:11-12; Ruka 16:18)

³¹ <<Tumsu na wargu nō ụzụ, <Kōwana yane
 neta wa, wa zatte ka ut-nom da, se wa yaag wa ran-
 ụ ut-yan.>[‡]

³² Tumsu um ọ waru nō ụzụ, kōwana yane neta
 wa, a-za remu ba'as-tu m-o da, wa wa'ag wa-u-as.

[†] **5:27** Gwat tumsu: Rwu 20:14; Muut 5:18. [‡] **5:31** Gwat tumsu:
 Muut 24:1.

Tumsu wu gaye neta-yu na yanne wa nong m-o u wa ne.

Kose-ut Yeso u mottu us-tond

³³ <<No hok na wargu net-tu da-u dim a e nom tond-su us-bi da, <A no pas nomu no nomte estedu us-rem da, sedi netu nom nom-u wa nomte estedu us-rem udu Yawe.>§

³⁴ Tumsu nom um waru no uzu, a no nom us-tond da, ko u dom u-ru, remu uzu be-du ur-shu'ut du u-Ru de du ur-faruk u wa.

³⁵ Tumsu a no ton-de u-dak ne da, remu uzu kuna Ru-u cinte na-us wa. Tumsu a no tond u Urusharima ne da, remu uzu bo-u yat-o u Farkina-ne o.

³⁶ A-bo ton-de tumsu u hi-du war ro ne da, remu uzu ko hi-u ro u-gan bo za keru mutu ya u pus-ya ko u rim-ya da.

³⁷ A no ut-sa nom-du okon nomu kame no zu, <U, me ut-nom,> ko <O'o, um za ut-nom da.> Nom-u zege iya du faruk-u nom us-te de o rwutun.

Top-du ur-mag
(Ruka 6:29-30)

³⁸ <<No hok nom-tu a-kose-tu u-bor ne zuye, uzu bor-ut zuug, <Wu nase is-du or-u wa, wakun de na-su du wa is-de. Wu tumsu fare nin-yu or-u wa, wakun de far-du yu wa nin-ya.>*

³⁹ Tumsu um o waru no a no top wakun u nom-u yo-o remu zu wa nongu nom-ut yo-to da. A wakun u gapu bo u gar-yu kom us-cwa bir u gar-yu kuse.

§ 5:33 Gwat tumsu: Ogor 30:2. * 5:38 Gwat tumsu: Rwuu 21:24; Toog 24:20; Muut 19:21.

⁴⁰ A wakun ut-sa wa huut bo u be-du kwup-du us-rem remu uzu wa ongte toggo-u ró, yasú wa toggo-yu dom.

⁴¹ A karma-yu wa bo u kabu wa ur-ba u ha-mu u-mer u-gan ur-beb, nom ha-mu us-mer us-yur u wa ne.

⁴² A wakun u konu bo u-nom, ya' wa. Wu haane m-seg udu ró, a-bo hoos wa da.

Cwanun huub-ut yo-to no.

(Ruka 6:27-28,32-36)

⁴³ <<No hok Mosa panug uzu, <Cwanun or-ut no ne,>[†] no gugum i gugmu no ne.

⁴⁴ Sedi um o waru no, cwanun i gugmu no ne, i o ne u yadu no ur-kob nomun e us-toog.

⁴⁵ Nomon iya remu no shu'ute ya'agu Uso-u no wu o u dom u-ru. Wa wu' ho-du ya' m-zun udu net-ut so-to udu tu za so-to ne. Wa rob u-yu udu net-ut so-to ne u tu yo-to ne.

⁴⁶ A no o cwan-tu i o cwan-ut no ne, zyan top-o no de ut-kwum? Ko a-onku shik tar ne iya o e nomte!

⁴⁷ A no o vuk-su or-ut no u war'e, zyan-o u no nome u no zekte eken ne? Ko i nape u-Ru da, e nom iya!

⁴⁸ U remu iya, se no shu'ut shuyi-shuyi uka Uso-u no u dom u-ru otte u-shuyi shuyi.

6

*Yeso nong ut-kose uka
nom-du u-nya*

¹ <<Yeso re shu u nomu a-doru wa-ut-kose uzu, <A no o nom-du nom-ut so-to,> a no nom o da-u

[†] 5:43 Gwat tumsu: Toog 19:18.

net-tu o madu no remu e vom-ut no da. A no nome okon remu net-tu vom-ut no, no za kwum-du u-top udu Uso-u no wu o dom u-ru da.

² <<U remu iya a no o nya-du wakun wa ur-kob u-nom, a no nom ur-donse da, uka a-ha-mu ur-no ne nomte u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne us-fun ne u remu zu u net-tu vom-ut e. Um o waru no ut-nip e taaste onk-u top-u e u-beet iya.

³ Tumsu a no o yadu wakun okon nom-o, a-bo yage u tokon net-to u nap nom-u bo ut-nom da.

⁴ Iya o no dote nom-du u-Nya m-yasa. Tumsu Uso-u no, wa hyene nom-tu m-yasa ut-beet, wa nomu bo u-top.

Ut-kose u mottu us-toog
(Ruka 11:2-4)

⁵ <<Tumsu a no o u nom-du us-toog, a no nom uka a-ha-mu ur-no ne nomte da, e ton e ees u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne us-fun ne remu net-tu hyen-ut e. Um o waru no ut-nip, e taaste onk-u top-u e u-beet iya.

⁶ Sedi a-bo o nom-du us-toog, cwa u-me u-kur bo tage u-is, se bo nom us-toog udu Uso-u ro wu na hyente da. Uso-u ro wu hyene nom-tu m-yasa wa de nomu bo u-top.

⁷ A no o nom-du us-toog, a no ha u sop-su u-nom ur-ba da uka i nape ne u-Ru da, i o m-hyan uka zu, a e nome iya da, ru-u un za hog-du toog-us un da.

⁸ A no nom uka e da, remu Uso-u no nak nom-tu no ut-sa kanda no kon wa.

⁹ <<Nomon us-toog inya,
<< <Uso-u it, wu o dom u-ru,
Um ut-sa u net-tu vam bo u nom-u e o ut-nom u-beet.

- 10 U faruk-ur ró u haan,
 Nom-tu bō ut-sa na nom-to,
 u-dak ūka na nomte u dom u-ru.
 11 Bō ya' it nom ut-re u ko-uyan hō-de.
 12 Bō nomu it hō-du ba'as-ut it,
 ūka it nomte i nomu it ut-ba'as ur-hō.
 13 A-bō huut it u be-du m-reg da,
 sedi bō e' it udu faruk-u nom us-te.>
 14 A nō nomu net-tu nomu nō ut-ba'as ur-hō, Uso-u
 nō wu o dom u-ru wa de nomu nō hō-du ba'as-ut
 nō.
 15 Sedi a nō nome ut-net hō-du ba'as-ut e da, Uso-u
 nō wa za nomu nō hō-du ba'as-ut nō da.

Ut-kose u mot-tu u-swaat

- 16 <<A nō kabe u-swaat, a nō naas shuut nō ūka
 a-ha-mu ur-nō ne nomte da. E naas ut-shū u remu
 e koste ut-net uzū e o u-swaat. Um o waru nō ut-
 nip, un taaste onk-u top-u un u-beet.
 17 Tumsu a-bō o nom-du u-swaat, saape shu-u
 ró, bō taam m-noog u hi-ur ró,
 18 ta'as na nap uzū bō o u-swaat da. Uso-u ró de
 nomu bō u-top, wuna hyene nom-tu na nome m-
 yasa.

Cun-du dom u-ru
(Ruka 12:33-34)

- 19 <<Anō cin kwum-ut nō u-dak unō da, be-du
 rog m-kaari ne dote ut-naas, u be-du hyuw-ne dote
 ur-cwa e nom u-hiw.
 20 Sedi nō nom ur-cun u dom u-ru u be-du orog
 u m-kaari ne zatte ut-na'as da, u be-du hyuw-ne
 tumsu e zatte ut-hyuw da.
 21 Be-du kwum-ut nō otte kuna jab-u ró otte.

22 <<Is-de ɔye zun-mu u-war. A is-ur ró ɔye m-yar ne, war-u ró u-beet út-shu'út m-zun ne.

23 Sedi a is-u ró za soye da, war-u ró u-beet o de shu'út u-cwum ne. Abite zun-mu o me no cwum o, re-o fat-u cwum-u o!

24 <<Wakun za nomu tu-shu út-yur m-tok da. Sedi wa gugum wa-gan u wa cwan wa-gan, ko wa nom nom-u wa-gan út-sa wa jurum wa-gan. No za wadu dorru u-Ru u jab tumsu no wa-cwan-tu shik-u jab u-da u-gan da.

*Yadu jab udu u-Ru
(Ruka 12:22-31)*

25 <<U remu iya, um o waru no, a no naas jab-u remu nomu no de út-re ko u no de út-swa, ko kus-tu no de út-wa u war-u no da. Fat-du zek nom út-re, tumsu war-u zek út-kus tu no de út-wa.

26 Gwatun no i dom u-ru. E nom-ut kuw da. E nom-ut ket da. E cin-ut ur-bya da. Napun uzu Uso-u no wu dom u-ru, wa regusse e, wa de ya'u no nom-u no út-sa no nom-ut ur-yu. No zek no u-so u-tat!

27 ¿Wana u tek-u me no u remu namu jab wa de keru swuru hi-ur wa, u-kwam u-gan u tek-u rut-ut wa?

28 <<¿U remu yan o no otte u na-su jab-u remu út-kus tu no de út-wa? Gwatun pyak-ut tu ur-dog uka to hopte u nen. To nom-ut m-tok ko u-te út-kus da.

29 Um o u waru no, ko Suremanu Faruk-u m-sek, wa tamug nom-du út-uk ba pyak-ut du ur-gan da!

30 A shu'ute uzu Ru-u de nomu gwa-su ur-dog út-uk su ɔye uzu u ya-o se ɔye, u-sot u na gun se u-

ra, za u-sakna Ru-u de ya'u nō cwu-tu m-wa. Nō a-yadu jab ne cashi!

³¹ U remu iya, a nō naas jab uzu, <¿yan-o it de ut-re?> Kō <¿yan-o it de ut-swa?> Kō <¿yan-o in dō'e ut-wa'e?>

³² I nape ne u-Ru da, e ut-sa nom-ut to. Uso-u nō wu oye u dom u-ru wa nak uzu nō ut-sa nom-ut to ut-beet.

³³ Sedi nom-u zege ur-zwar, nō sa' faruk-du u-Ru u nom-ut so-to wa ne, nom-ut to ut-beet wa ya'u nō to.

³⁴ U remu iya, a nō naas jab-u remu u-sot da, sot-u de haan u tok-m wa ne. Kō-uyan hō-de tok-m wa korge wa.

7

Kwupu wakun us-rem

(Ruka 6:37-38,41-42)

¹ <<A nō kwupu wakun us-rem da, tas na kwupu nō us-rem da.

² Remu zu, ka nō kwupte ut-net us-rem, iya o Ru-u dote u kwupu nō. Kōk-du nō mu'uste ut-net, de Ru-u dote musu nō.

³ <<¿Remu u-yan o bō otte u gwat-du pyar i-te o is-du or-u ró, bō hak bō, bō gwat king-u o u is-ur ró da?

⁴ ¿Tumsu rene o bō dote zu or-u ró, <Yage um has-tu bō pyar i-te u is-ur ró,> bō ya hen u-king ne u-me u is-ur ró?

⁵ Bō wa ha-mu ur-no, ba m-has king-u o u-me is-ur ró, da-u o bō de ut-hyan ur-zwar ne, bō haste pyar i-te i o is-du or-u ró.

⁶ <<A nō nya' o' nōm-tu u-hen tu u-Ru da. A nō nōmē iya, ē ut-byurun ē yap nō kō hōnsu nō. Tūmsu a nō gwunū ut-arede nōm-tu shik da, remu uzu ē de jangu tō us-na.

*Us-kon, ut-sa, ut-koot ne
(Ruka 11:9-13)*

⁷ <<Nōmōn us-kon, na de ya'u nō; sa'an nō, de ut-kwum; koton u-is, na de u up-su nō.

⁸ Remu zu kowana kone na ya'u wa; kowana de ut-sa wa ut-kwum; tūmsu kowana kootē u-is na up-su wa.

⁹ <Wana u tek-u me nō, wu wa'-u wa de kon-du wa ur-beredi, se wa ya' wa ur-ta'ar re?

¹⁰ <Kō a wa'-u wa u kon wa u-jan wa ya' wa u-fa?

¹¹ Nō oye net-ut yo-to, nō nak yadu nōm-ut so-to udu ya'ag-u nō. Rene o dote ut-shu'ut, Uso-u nō wu o dom u-ru, wa de yadu nōm-ut so-to udu i o kon-du wa!

¹² Nōm-tu nō o ut-sa u net-tu nōmu nō, nōmun ē iya, iya o Mosa u a-warru rem-su u-Ru punte m-tumb ne.

*Is-u rek-ya u yu yat-ya ne
(Ruka 13:24)*

¹³ <<Cwaan u is-u rek-ya. Um zuug iya remu uzu is-yu huye u be-ur yo-de ya o m-huk ne. Tūmsu fun-u ya otte m-kuk mu ut-dor, i oye ur-cwa u fun-u ya ē o u-tát. Is-u ya huut ut-net u-me bu-u u-ra.

¹⁴ Tūmsu is-yu ha-mu be-du ur-fat, ya o rek-ya. Fun-u ya tūmsu na so ur-kob u dorru ya. I o u dorru ya ē za u u-tát da.

*Bø napu go-du u-te
remu ya-ut wa
(Ruka 6:43-44)*

¹⁵ <<Nomon ga' u a-warru rem-su u-Ru ne i us-bi ne, i de haan udu no uka ca u hyan-mu u-shu, sedi u men-tu me, e o uka go'.

¹⁶ No napu un remu nom-tu un o ut-nom. ¿Net-tu ka ya-tu inabi u war-u u-hir, ko ya-tu u-bab u war-u te-yu tuntur?

¹⁷ Iya hen te-u so-ya, ya mut ya'at so-to, te-yu za so-ya da ya mut ya-tu za so-to.

¹⁸ Te-u so-ya ya za mat-du ya'at so-to da, iya o tumsu te-u yo-ya, ya za kerru mat-du ya'at so-to da.

¹⁹ Ko-uyan te-ya yu mate ya'at so-to da, na de kup-su ya, na guns ya u-ra.

²⁰ Iya o hen, no napu a-warru rem-su us-bi remu nom-tu un o ut-nom.

²¹ <<Za kowana de fag-du me, <Wa-ko-uyan, Wa-ko-uyan,> wa de cwa-du faruk-du u-Ru da. Se wu nome nom-tu Uso-u ri wu oye u dom u-ru o ut-cwan.

²² U ho-du kwup-du us-rem, eken do'e ut-zu, <Wa-ko-uyan! Wa-ko-uyan! It nomug ut-but u tek-u dim-ur ro, it yun nom us-te u tek-u dim-ur ro tumsu it nom nom-tu m-shin tu-yat-to u tek-u dim-ur ro>

²³ U da-u o um de zu un, <Um nak no da. Hatun dugu kit-u ri no a nom-du nom-ut yo-to ne!>

*Wa-u-ma wu us-ver u
wa-za-us-ver ne
(Ruka 6:47-49)*

24 <<U remu iya, kowana hōge rem-us ri, wa dor se, wa o ba wa us-veru wa, wu maye bu-u wa u dom-u pok u-ta'ar.

25 Da-u yu-u kasne, gi-su shi m-bu, mya-mu yunne mo gup u-bu tumsu o heeg da. Remu uzu na maag o u dom-u pok u-ta'ar.

26 Kowana hōge rem-us ri wa kagub se da, wa o ba ragu net-tu wa, wu maye bu-u wa u dom m-hereg.

27 Da-u yu-u kasne, se gi-su shi m-bu, mya-mu yunne mo gup u-bu, se bu-u o he, he-ur yo-de.>>

28 Da-u Yeso tase warru nom-ut to, se ban-du ut-net hu murimmo u remu kose-ut wa,

29 remu zu wa kokse u tek-u m-shin, za ba a-kose-tu rem-su u-bor ne da.

8

Yeso haste wakun m-kim

(Mark 1:40-45; Ruka 5:12-16)

1 17 Da-u Yeso cuzne dugu ur-ror, ban-du ut-net u-tat dor wa.

2 Se yakun campa-ya kim, wa haan wa he ut-jwun u shu Yeso wa zu, <<Uso-u u-bu ri, a-bo cwane, bo ut-kere bo haste me m-kim.>>

3 Yeso jakus kom-u wa wa tum wun, wa zu, <<Um cwanug, bo kum m-yar!>> Za rem, se kim-mu yagu wun.

4 Se Yeso zu wun, <<Gwat, a-bo waru wakun da, sedi bo do'e bo kose hi-du war ro udu yu-Yat-ya a-toog-ne, tumsu bo nom u-nya uka bor-ut Mosa koste u-me rem-su u-bor,* uzu bo nom iya u koste uzu bo kwumug m-yar.>>

* 8:4 Gwa tumsut: Toog 14:2-32.

Ya-du jab-u yu-shu karma-ne
(Ruka 7:1-10)

⁵ Da-u Yeso cwaane u Kapanahum se yu-shu karma-ne yu Roma, wa haan wa kon wun uzu,

⁶ <<Wa-m-nap, tok-u ri wa o m-rut u-bu wa kerte us-zoog da, wa o swadu ur-kob.>>

⁷ Yeso zu, <<Me ut-haan Um ya wun m-yar.>>

⁸ Se karma-yu zu wun, <<Wa-m-nap, um korge bo haan u bu-u ri da. Sedi bo nom us-rem dugu ana, tok-u ri wa ut-kwum m-yar.

⁹ Um zuug iya, remu zu um o tek ur-faruk du hi-du war ri, tumsu um otte karma-ne u ta'u ri a um zuye warmo, <Nok,> se wa nok, um zu warmo <Haane,> wa ut-haan, um zu tok-u ri wa <Nom inya,> wa ut-nom.>>

¹⁰ Da-u Yeso hoge iya se wa nom murimmo, wa zu net-tu o dorru wa, <<Um o waru no ut-nip, ko tek-u Isra-ne um tamug hyan-du wa yadu jab ba campa-u inya da.

¹¹ Um o waru no, u tek-u a-yadu jab ne u me e de ut-haan dugu u-ta u-dom ne, e ut-shu'ut e re nom ut-re ur-kot e Ibrahi u Ishaku u Yakubu ne u teku Faruk-du dom u-ru.

¹² No net-tu Isra-ne, Ru-u de gwun-du no u-me u-cwum, u be-du us-kan sok u ep-mu nin ne.>>

¹³ Se Yeso zu yu-shu karma-yu Roma, <<Nok, na nongu bo ka bo otte ussa remu yadu jab-u ro.>> Za rem tok-u wa kum m-yar.

Yeso yaag net-ne u-tat m-yar
(Mark 1:29-34; Ruka 4:38-41)

¹⁴ Da-u Yeso cwaye u bu-u Biturus se wa hen ino-u neta Biturus m-rut u-yun hyam-u otte wa.

15 Se Yeso tum kom-u wun, se hyam-u yage wun.
Se wa yune wa nomu un nom-ut re.

16 Da-u rim-mu tore, se net-tu hatun Yeso i nom
us-te shipse wa buz nom us-te u rem-su nu-u wa.
Tumsu wa hast ut-net ut-beet us-gom.

17 Wa nomug iya u remu na shuuste nomu wa-
warru rem-su u-Ru Ishaya zuye,
<<Wa kubuste gom-us in,
wa hast kob-du m-yaru in.>>†

Swadu ur-kob du o u-me
doru Yeso
(Ruka 9:57-62)

18 Da-u Yeso hyane ban-du ut-net gunuste wa, se
wa zu, <<Yagun in pasun u din-de jit gwug-du m-sa
de.>>

19 Se wa kose-tu rem-su u-bor haan wa zu wun,
<<Wa-ut-kose, me doru bo kohene bo otte m-ha.>>

20 Se Yeso zu wun, <<O' ur-dog otte us-hu su m-
roog, no dom u-ru otte ut-tukus tu m-roog, sedi
Wa'-u Net zatte be-du res-du hi-ur wa da.>>

21 Wakun u tek-u a-doru Yeso ne wa zu wun,
<<Wa-m-nap, yage um do'e um jwakun uso-u ri u-
ro.>>

22 Se Yeso zu wun, <<Dornu me, yage i mare, e
jwak orut e marimari ne.>>

Yeso wa'ag jwaak m-bu
res tek

(Mark 4:35-41; Ruka 8:22-25)

23 Da-u Yeso cwaye u-hat, a-doru wa dor wun.

24 Se mya-mu yunne ur-beb ne u-me m-sa se bu-
mu hu m-cwa u-hat. Tumsu Yeso o m-roog.

† 8:17 Gwat tumsu: Isha 53:4.

²⁵ Se un dō'e, un yuns wa, un zu, <<Wa-m-nap, ukru in! In dō'e ut-is m-bu!>>

²⁶ Se wa zu un, <<¿Remu yan-o no otte u hog-du u-gyer, no a-yadu jab ne cashi?>> Se wa yunne wa hagusse m-mya u jwak m-bu ne se mo ho us-ram tek.

²⁷ Se net-tu hu u murimmo e zu, <<¿Yan net wa unwa wu mya-mu hoge rem-us wa u jwak m-bu ne?>>

*Yeso haste nom us-te u
war-u net-ne yur*

(Mark 5:1-20; Ruka 8:26-39)

²⁸ Da-u wa teene u dak-u Gadari, se eken campane yur i nom-us us-te shipe rwuun u be-du ut-sag e bit wun. E nong u yo-ye sok, e yuut u net-tu dor fun-u ya da.

²⁹ Za rem e heese ut-jar e zu, <<¿Bu-m ró yu u it ne Wa'-u u-Ru? ¿Bo haagun bo ya it ur-kob kanda da-u nome?>>

³⁰ Nukustun sok ukun ne da, ban-du ut-arede o ut-reeg.

³¹ Se nom us-te kon Yeso e zu, <<A-bo ruut it da, yage it cwa u-me ban-du ut-arede.>>

³² Se wa zu, <<Nokon no cwa u-me ut-arede.>> Se ban-du ut-arede ut-beet to ru m-som to irig dugu u-pingse m-he u-me m-sa bu-mu rees to.

³³ Se a-gwat-du ut-arede ne, e som m-mu u-bo e wur nom-tu kume i otte nom us-te.

³⁴ Se net-tu u-bo u-beet e rwuun u remu e hyen-ut Yeso. Da-u un hyane wa, un kon wa yage dak-u un.

9

*Yeso haste wakun
gom-su m-ryam*

¹ Yeso cwaag u-me u-hat, wa pus m-ha u Ka-panahum u bo-u wa.

² Net-tu hatun wun wa gom-su m-ryam m-rut ur-wundi. Da-u Yeso hyane yadu jab-u un, se Yeso zu wu otte us-gom, <<Wa zwar, a-bo naas jab da, na haste bo ba'as-ut ro.>>

³ Da-u a-kose-tu u-bor ne hoge iya, se e zu, <<Net unwa o warru rem-su ut-ba'as! ¿Wa o m-hyan uka zu wa o u-Ru?>>

⁴ Yeso nak nom-u o jab-us un, se wa zu un, <<¿Remu u-yan o no otte dorog-us yo-se u jab-us no?

⁵ ¿Yan-o zege m-kuke na zu net, <Na haste wa ut-ba'as,> ko na zu, <Yune bo ha m-ha?>

⁶ Um ut-sa no nap uzu, Wa'-u Net otte m-shin mu hastu ba'as-tu net-u dak-u uno.>> Se wa zu wa gom-su m-ryam, <<Yune bo kab wundi-ur ro bo mu u-bu.>>

⁷ Campa-u ya yune wa aruk m-mu u-bu.

⁸ Da-u ban-du ut-net hyane iya, e hog u-gyer, e nomu u-Ru ut-vam wu ya' ut-net go-du momo shin-mo.

*Yeso fak Matiyu wa dor wa
(Mark 2:13-17; Ruka 5:27-32)*

⁹ Da-u Yeso re u-shu m-ha ne, se wa hyen yakun campa-ya, wuna foge Matiyu, wa o shu'ut u onk-u shik-u tar. Se Yeso zu wun, <<Dornu me.>> Se wa yune wa dor Yeso.

¹⁰ A sure m-wa'as, Yeso o u-re u bu-u Matiyu, se a-onku shik-u tar u a-ut-ba'as-ne haan e shu'ut e nom u-re u be-du wa otte u a-doru wa ne.

¹¹ Da Farisa-ne hyane iya, se e zu a-doru wa, <<Remu u-yan o wa-ut-kose no otte u-re u a-onku shik-u tar ne u a-ut-ba'as-ne?>>

¹² Da-u Yeso hoge iya, se wa zu, <<A-m-yar ne za ussa wa us-baat da, sedi a-kob-du m-yar ne.

¹³ Nokon no iis nap-mu rem-su u-Ru su zuye, <Hog-du ur-on de um ut-sa, za toog da.>* Remu zu um haagun um fag a-jab-us so-se ne da, sedi a-ut-ba'as.>>

*Net-tu shuk-ut Yeso u
mottu u-swaat*

(Mark 2:18-22; Ruka 5:33-39)

¹⁴ A-doru Yohanna haan udu Yeso e zu, <<Yan-o wute it u Farisa-ne beet it nom u-swaat, sedi a-doru ro nom-ut da?>>

¹⁵ Yeso zu un, <<Huub-tu zwar ur-gu nom-ut namu jab da-u wa ur-kot u un ne da. Sedi da-u oon u na dote kab-du wun u teku u-me un, Da-u o un de nom-du u-swaat.>>

¹⁶ <<Wakun zaar wu de kara-du toggo-yu u-ut u kus-u po-o da, remu zu ana jaase toggo-u ya kara-ur re de ut-kees, ke-ut to hen ut-zeg ur-takun m-yo.

¹⁷ Wakun zaar wu de dasu ke' po-ye u men-tu ut-ur shar-du u-ka da. A wa nomu iya ke' po-ye de yogusse shar-du ur-ut du u-ka, u bu-mu ke' azug, shar-du u-ka de nuus. Bu-m po-mo mu ke' na da'as mo u shar-ur po-de du u-ka. Bu-mu ke po'ye na daas mo u sharru u-ka du po-de uka mo zatte ut-aguz da.>>

* **9:13** Hose 6:6 (Ran-u Girik).

*Wa'-u Yayirus wa-gwup e
neta-yu wudu m-hyu ne
(Mark 5:21-43; Ruka 8:40-56)*

¹⁸ Yeso o tek-u waru un iya, se tek-u tu-shu bu-
u ut-kose u Yahuda-ne haan wa he ut-jwun u shu
Yeso wa zu, <<Wa'-u ri wa'-u-gwup marug za m-
tumb, sedi haane bo tam wun, wa ut-yune.>>

¹⁹ Yeso yune u a-doru wa ne, e dor campa-u ya.

²⁰ Na o u tek-u se, yakun neta-ya wu nome us-
hak op-us yur [12], wa o pama wudu m-hyu, wa
haan wa tum kwak-yu toggo-u Yeso.

²¹ Neta-yu nong iya remu zu wa cunug u jab-u
wa uzu, <<A um tame toggo-u Yeso me ut-kwum
m-yar.>>

²² Da-u Yeso bire wa got wun, se wa zu, <<Neta,
a-bo naas jab da, yadu jab-u ro yaag bo m-yar.>>
Za rem neta-yu kum m-yar.

²³ Da-u Yeso cwaye bu-u yu-Yat-ya yu Kur-u ut-
Kose, wa bit net-ne ut-jar u fuu-du sep-tu m-mar
ne.

²⁴ Wa zu, <<Yunun u ane, wa'-u-gwup marug da,
roog-mo wa otte.>> E hu nomu wun numus-tu us-
jurum.

²⁵ Da-u net-tu ruye u-do, se wa to, wa ship kom-u
wa'-u-gwup, za rem wa yune!

²⁶ Rem-su nom-u o te kohene u-me dak-u o.

Yeso upuste po-ne is

²⁷ Yeso o yagu be-ur re, se eken po-ne yur hu fag-
us ro uzu, <<Wa'-u Dawuda hog on-ur it!>>

²⁸ Da-u Yeso cwaye u-me, se po-ne e haan udu
ro. Se wa zu un, <<No yaag jab uzu me keru yan-o
m-yar?>>

E zu wun, <<Wa-m-nap, it o yadu jab.>>

²⁹ Se wa tum is-u un, wa zu, <<U remu yadu jab-u no, na ya'ag no m-yar.>>

³⁰ Da-u is-u un upse, Yeso nomu un ut-him uzu, <<A no waru wakun da.>>

³¹ Da-u e ruye, e hu warru rem-us se kohene, u-me dak-u o.

³² Da-u e o mottu ur-aruk, se net-tu hattun wakun wu otte nom us-te udu Yeso tumsu wa kerte us-rem da.

³³ Da-u na rute nom us-te, se campa-u ya heese us-rem. Morog-du ut-net hu murimmo, e zu, <<Na tamug hyan-du okon nom-u inya u-me Isra da, se u ya-o.>>

³⁴ Se Farisa-ne zu, <<U beb-du faruk-u nom us-te de wa otte rutu nom us-te.>>

Yeso hog on-du ut-net

³⁵ Yeso dor ut-bo ut-taas ne ut-beet, wa o nomu net-ne ut-kose, u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne, wa o but-tu Rem-su m-Remer su Faruk-du u-Ru, wa o tumsu hastu net-ne us-gom su ko-uyan re-mo.

³⁶ Da-u wa hyane net-tu morogte u-tat, se wa hog on-ur un, remu zu, e o swadu ur-kob, za wa ur-sege, uka ca i za wa-ut-got.

³⁷ Se wa zu a-doru wa ne, <<Ket o u-tat, sedi a-ket-ne o cashi.

³⁸ Remu iya konon Wa-ko-uyan, wa tomtton a-ket-ne u tak-u wa.>>

10

*Yeso fak a-doru wa op-u yur
(Mark 3:13-19; Ruka 6:12-16)*

¹ Yeso fak a-doru wa op u yur [12]. Wa yu' e ur-faruk, e ruut nom us-te, tumsu e hast ko-uyan gomse u kob-du m-yar ne.

² Tunto to o dim-tu a-tomu Yeso op-u yur [12]:
 Wa ur-takun Simon or-u wuna foge Biturus, u
 Or-u wa ne Andarawus, u
 Yakubu wa'-u Zabadi u
 Or-u wa Yohanna, u

³ Firibi, u
 Bataromi, u
 Tomas, u
 Matiyu ne wa-onku shik-u tar, u
 Yakubu wa'-u Arupayes, u
 Tadiyus ne, u

⁴ Simon wa shub-du u-dak,
 Yahudas Iskariyoti ne wu yasus Yeso.

*Yeso tomog a-doru wa op-u yur [12]
 (Mark 6:7-13; Ruka 9:1-6)*

⁵ Yeso tomog a-doru wa op-u yur, wa zu e, <<A no cwa u bu-u a-za Yahuda-ne da, tumsu a no cwa u okon bo-o u Samariya-ne da.

⁶ Sedi no do'e udu net-tu Isra i o uka ca i enke.

⁷ De'en no nom ut-but uzu, <Faruk-du u-Ru o ut-mor!>

⁸ No hast ut-net us-gom, no yuns i mare ne, no hastu net-ne m-kim, tumsu no ruut nom us-te. A no o segu ut-net a no onk shik da, remu Ru-u onkte shik da-u wa segu no da.

⁹ A no kab shik ko okon nom-o uka shik-u no dote nom-du okon u-me ba-ut no da.

¹⁰ Tumsu a no kab ba-du m-ha, ko yakun toggo-ya da, a no kab seken na-su ut-ka'at us-yur da, ko

yakun kom-yu m-ha da, remu zu wa u-pama u-beet wa kamug kwum-du top-u pama-u wa nome u-me ut-net, remu iya no kwumu nom ut-re, u tokon nom-to ne u-me net-tu no do'e udu e.

¹¹ <<Bo-u no tote ko u-taas, sa'an net ur-ka, no shu'ut u wa ne kanda no yune ur-aruk.

¹² Bu-u no tote u-beet, no vukus e.

¹³ Bu-u no tote u-beet, a e gu no, nomun un us-toog u Ru-u ya un rus-du jab, tumsu bu-u no tote a e kabe hamtu-ur no da, Ru-u za yadu un res-du jab da.

¹⁴ Wu gu no da u-beet, ko wa gugum rem-us no, pamtun huug-mu us-na no, no ru u-me bu-u o ko u-bo, ut-shu'ut ut-him udu un uzu Ru-u de ya-du un ur-kob ba un gugme erru rem-us no.

¹⁵ Um o waru no ut-nip, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu dak-u Saduma u Gomora ne, m-zeg net-tu bo-u o u ho-du kwup-du us-rem.

*Swa-u ur-kob du o haan
(Mark 13:9-13; Ruka 21:12-17)*

¹⁶ <<Um o tom-du no, uka ca u-me go', remu iya shu'utun a-us-ver-ne uka fa, tumsu m-yar ne uka ur-gorop.

¹⁷ Nomon ga', ut-net ne, remu zu e de hutu no u bu-tu kwup-du us-rem, tumsu e nomu no us-ryap u bu-u ut-kose u Yahuda-ne.

¹⁸ Remu zu no yaag jab udu ri, un de huutu no udu a-u-dak-ne u farkina-ne u remu e kwup-tu no us-rem tumsu e ya' no ur-kob. Yagun u shu'ut ur-ker udu no, remu no war-tu farkina-ne u a-za Yahuda-ne Rem-su m-Remer.

¹⁹ Da-u e yasū nō, a nō ha ūs-dorog ū remū nōm-u nō de ūt-war da, remū Yar u-Rū o dōr-tū nō ū nōmū nō de ūt-war.

²⁰ Ūm zuūg iya remū zu, a nō o ūs-rem da, Yar-u Ūso-u nō o ūs-rem ū-me nō.

²¹ <<Net-tū de yasū ōr-ūt e na hoot, ūso ū de yasū wa'-ū wa na hoot, ya'ag de zwarnū i matū e ne, e wa na hoot e.

²² Net-ne beēt, e de gūgmū nō remū dōrog me. Sedi wū gagū jab m-ha m-vaste, wa ūt-kwūm u-ūkur.

²³ A e o yadū nō ūr-kōb ū-me ōkōn bō-o, somōn m-ha ōkōn bō-o. Ūm o warū nō ūt-nip, nō za ūtte taas padū bō-tū Isra ūt-beēt da, Wa'-ū Net de mūn.

²⁴ <<Wa-u-iis zarū zegu wa-ūt-kōse wa da, tūmsū tōk zek ūso-ū bu-u wa da.

²⁵ Wa-u-iis ūt-kere ūt-shū'ūt ba wa-ūt-kōse wa tūmsū tōk ūt-kere ūt-shū'ūt ba ūso-ū bu-u wa. Ana fage ūso ū u-bu farūku nōm ūs-te, ūn de fag-dū a-u-bu wa ne kō'e m-zeg iya!

*Hogon gyer-u u-Ru za net da
(Ruka 12:2-7)*

²⁶ <<A nō hog gyer-u ūt-net da, remū zu ōkōn za ū o ūr-tage ū na za ūt-upus da, tūmsū ōkōn za m-yasa ū na za ūt-rwūtūn m-zūn da.

²⁷ Nōm-ū ūm o warū nō u-cwūm warūn o m-zūn; tūmsū nōm-ū ūm warū nō m-yasa, nōmōn donse-dū o.

²⁸ A nō hog gyer-ū i de hō-dū u-war da, sedi e za kerrū hō-dū yar-u net da. Hogon gyer-ū wū de hō-dū yar-ū net ū war-u wa ne tūmsū wa gun tō ū-me bu-u u-ra.

²⁹ Na buḅ no yur u konko shik u-gan. Ko u-gan u tek-u me un ya za ut-he u-dak za nap-du Uso-u no wu o dom-u u-ru da.

³⁰ Wa o ur-kot u no ne, ko hi-su hi-ur no wa nak nuse no otte

³¹ Remu iya, a no hog u-gyer da. No zek no uso u-tat.

Ut-war uzu in nak u-Ru
(Ruka 12:8,9)

³² <<Wu kose uzu wa, wu ri wa, u tek-u me ut-net, ko me, me ut-kose wa wu ri wa u udu Uso-u ri wu o dom-u u-ru.

³³ Tumsu wu nome se-m ri, udu ut-net, ko me, me nomu se-m wa udu Uso-u ri wu o me dom-u u-ru.

³⁴ <<A no kab uzu rus-du jab de um hatun u-me u-dak da. Um hatun res-du jab da, sedi van-u m-wur.

³⁵ <<Um hagun remu um samte.

<< <U-uso e wa'-u wa,
wa'-u gwup tumsu e ino-u wa,
U-kumro, e kumu wa.

³⁶ Huub-ut yo-to ro de ut-shu'ut
u-me net-tu bu-u ro.* >>

³⁷ Se Yeso zu, <<Net beet wu zege m-cwan uso-u wa ko ino-u wa, m-zeg me, wa korge wa shu'ut wa doru ri da. Tumsu wu cwane wa'-u wa m-zeg me, wa korge wa shu'ut wu ri da.

³⁸ Wu kabe kan-u wa, wa dor me da, wa korge wa shu'ut netu ri da.

* **10:36** Gwat tumsu: Mika 7:6.

³⁹ Wu cwanē fat-ur wa, wa de ut-taag u de. Tumsu wu taage u fat-ur wa, u remu ri, wa de kwum-du de.

⁴⁰ <<Wu kabe no, wa kagub me, tumsu wu kabu me, wa kagub wu tomnu me.

⁴¹ Wu kabe wa-warru rem-su u-Ru remu zu wa o wa-warru rem-su u-Ru, wa de kwum-du top-u wa-warru rem-su u-Ru dugu-du u-Ru. Tumsu wu kabe wa jab-u so-o remu wa o wa jab-u so-o, wa de kwum-du top-u wa jab-u so-o.

⁴² Wu ya'e kok-du bu-mu m-tor, wa yu' u tek-u i-rek-e ine, remu zu e o a-doru ri, um o waru no ut-nip, wa za hen ut-taag u top-u wa da.>>

11

Yeso e Yohanna wa-ut-yubusse m-bu

¹ Da-u Yeso tase nomu a-doru wa ne op u yur ut-him, se wa yune wa do'e wa o ut-kose ut-but ne u-me bo-tu Gariri.

² Da-u Yohanna wa-ut-yubusse m-bu, ooge u tage u bu-u m-tok. Da-u wa hoge nom-tu Yeso Kiristi o ut-nom, se wa tom a-doru wa udu Yeso,

³ e shit wun, <<Bo wa wu de haana, ko it wa ur-is u wakun?>>

⁴ Yeso shus wa zu, <<Muun no waru Yohanna nomu no o ut-hyan tumsu nomu no o ut-hog.

⁵ Po-ne o kwum-du m-hyan, a-za-us-na ne e o m-ha, kim-ne kwung m-yar, a-za m-hog, e hog us-rem, na o yunsu i mare ne, tumsu a-ur-kob-ne o hog-du Rem-su m-Remer.

⁶ Ru-u de wa u kowan u-kom wu nome u-sakna u yadu jab udu ri da.>>

⁷ Da-u a-dorū Yohanna arke, Yeṣo heese nomu morog-du ut-net us-rem u Yohanna wa zu, <<¿Yan-o no de ut-hyan ut-kanda? ¿Ko no do'e hyan-du tampur u mya-mu ruste?

⁸ ¿Yan go net-wa no de ukun ut-hyane? ¿No de m-do'e ukun no hyan net wu wa'e kus-tu shik? O'o! Net-tu wu'e kus-tu shik o bu-tu ut-faruk.

⁹ ¿To yan-o no de ut-hyane? ¿Ko wa-warru rem-su u-Ru wa? U, um o waru no hen wa zek wa-warru rem-su u-Ru.>>

¹⁰ Yohanna wa rem-su u-Ru nomte us-rem uzu, << <Um de tomnu wa-tomu-u ri, kanda Kiristi hatun,

wu de mangu jab-su ut-net kanda wa haatun.>*

¹¹ Um o waru no ut-nip, na tamug mat-du wakun mat-du neta wu teye Yohanna wa-ut-yubusse m-sek da. Sedi wu o wu rek-ya u-me faruk-du u-Ru zek wun.

¹² Dugu da-u Yohanna wa-ut-yubusse m-bu, u haan u uno da-o faruk-du u-Ru o swadu ur-kob, tumsu i o yadu o ur-kob e ut-sa e rum o ur-beb.

¹³ Kose-tu Mosa nome, u ran-tu a-warru rem-su u-Ru ne, to nomug rem-su faruk-ur re kanda haan-ur Yohanna.

¹⁴ A no eese rem-su um o ut-war, Yohanna wa na nomte us-rem uzu wuna o Iriya. Wuna a-warru rem-su u-Ru ne zu wa de mun.†

¹⁵ Yage wa to-tu m-hog, wa hog.>>

¹⁶ Se Yeṣo zu, <<Me waru no ko yan net-to no oye, net-tu uno cara-o. No uka yaag i o shu'ut u-me u-turru, e o fag-du huub-tu hor un uzu,

¹⁷ << <It furug u-kar,

* **11:10** Gwat tumsu: Mara 3:1. † **11:14** Gwat tumsu: Mara 4:5.

no gūgūm ūs-hew;
 It fu sep-tu m-mar,
 no gūgūm ūs-kan.>

¹⁸ Da-ū Yohanna haane wa o u-swaat, wa soot m-mudi da, e zu, <Wa otte nom ūs-te.>

¹⁹ Da-ū Wa'-ū Net haane, wa o u-re, wa o ut-swa e zu, <Hyanun! Wa tat u-re u u-swa ne, tumsu huub-ū a-onku shik-ū tar u a-ut-ba'as-ne!> Sedi nap-mu u-Ru na nup mo dugu ank-m wa.>>

*Nom-tu ur-on udu bo-tu
 gugme ut-byurun*

²⁰ Yeso heese nomu net-tu bo-tu wa nomte nom-tu m-shin ūs-rem ūzu e nomug nom-tu kame da, remu zu e gugumte yage-du ba'as-ut e.

²¹ <<Nom-tu ur-on, udu net-tu bo-u Corazin! Nom-tu ur-on, udu net-tu bo-u Basayada ko e! Abite nom-tu m-shin tu na nome u tek-u me no na nomug u bo-u Taya u bo-u Sidon ne, e za yakke ut-ba'as m-tumb ne e wo kus-tu ut-kemi, e shu'ut, e asu hi-ut e m-cwa remu e koste ūzu e yakke ut-ba'as.

²² Um o di waru no, u ho-du kwup-du ūs-rem, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu Taya u Sidon ne m-zeg no.

²³ Tumsu no net-tu bo-u Kapanahum, a no kab uka zu Ru-u de sekmuusu no cwa u dom-u u-ru da, no da. Ru-u de di gwun-du no u kub-u za ur-ma. Ūzu net-tu dak-u Saduma hyanug nom-tu m-shin tu na nome u ane, e za yakke ut-ba'as u bo-u e tumsu na za dooste bo-u o da.

²⁴ Sedi um o waru no, u ho-du kwup-du ūs-rem, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu dak-u Saduma u no ne.>>

Haanun no kum ur-hure

²⁵ U da-u o Yeso zu, <<U-uso Wa-ko-uyan wu nome u-ru u-dak ne, um nongu bo ut-vam, remu zu bo yaske nom-ut tun-to udu a-us-ver, u a-m-nap ne, bo kose-to udu ya'ag-u reke.

²⁶ Iya o, Uso-u ri, iya o nomte bo ur-zwar bo nom iya.

²⁷ <<Uso-u ri ya'aste me ko-uyan. Tumsu wakun zaar wu nape Wa' da se u-Uso, tumsu wakun nak u-Uso da se Wa' tumsu wu Wa' cwane se wa kose wa.

²⁸ <<Haanun udu ri, no beet i po'e, i o swadu ur-kob u cwu-tu m-no, me ya' no ur-hure.

²⁹ Kabun kan-u ri no iis dugu-du ri, remu zu um zatte huk-mu ur-hi da, net m-yar wa um oye, no ut-kwum ur-hure u jab-us no.

³⁰ Kan-u ri zatte ut-po da, tumsu cwu-ut ri zatte m-no da.>>

12*Ur-shut u mot-tu**Ho-du ur-Hure*

¹ Da-u Ho-du ur-Hure Yahuda-ne nome, Yeso dor u-me tak-tu arkama. A-doru wa o hog-du us-mer, e heese getmu rop-tu arkama e hu ut-hekem m-tu m-tu.

² Da-u Farisa-ne hyane iya, se e zu wun, <<Hyan, a-doru ro e o nom-du nom-u bor-tu hose ut-nom u Ho-du ur-Hure.>>

³ Yeso shus wa zu un, <<No karunte nom-u Dawuda nome, da-u wa u huub-ut wa ne hoge us-mer da?

⁴ Uka wa tote u-me bu-u u-Ru, wa u huub-ut wa ne, e re nom ut-re ur-sak, u otte ger u kame wa ko huub-tu m-ha wa ne e re da, sedi a-toog-ne.

⁵ No karunte u-me bor-tu Ru-u yase Mosa, uka a-toog-ne hopte pas-du bor-tu Ho-du ur-Hure u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, u wa nomte m-ank u ho-ur re, tumsu shu'ute ut-ba'as da.

⁶ Um o waru no, wu zege be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u ya u ane.

⁷ Uzu no nak zun-mu rem-us sin-se, <On-de um ut-sa, za toog da,>* no za kabug a-za ut-ba'as uka a-ut-ba'as-ne da.

⁸ Um zuug iya remu zu Wa'-u net otte ur-faruk u o Ho-du ur-Hure.>>

Campa-yu kom-u so-se
(Mark 3:1-6; Ruka 6:6-11)

⁹ Yeso yage be-du wa otte, wa to u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne.

¹⁰ Yakun campaya o ukun wu kom-u sose. E ut-sa e kum nomu e ketu wun, se e shit wun uzu, <<¿Bor-tu zuug u net u hast us-gom u Ho-du ur-Hure?>>

¹¹ Wa zu un, <<¿A wakun u tek-u no otte u-ca, se ya he u-me ur-du u Ho-du ur-Hure, wa za rwutun ya da?

¹² Net zek u-ca m-sek sok. Remu iya, bor-ut it hooste it segu wakun u Ho-du ur-Hure da.>>

¹³ Tumsu wa zu campaya u wu kom-u so-se, <<Nabne kom-u ro!>> Wa nub u-kom hen, za rem kom-u kum m-yar uka kom u-gan.

¹⁴ Farisa-ne ru e zong uka e dote hodu Yeso.

* **12:7** Gwat tumsu: Hose 6:6. (Ran-u Girik.)

Yeso Wu Ru-u dage

¹⁵ Da-u Yeso nape nom-u e zonge, se wa yage be-ur re. Ut-net u-tat e dor wun, tumsu e kwung m-yar beet.

¹⁶ Wa nomu un ut-him, uzu a un waru wakun mot-ut rò da.

¹⁷ Tunto ut-beet na nong to remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya ware.

¹⁸ <<Gwat Tok-u ri ya, wu um dage,
tumsu wu um o ut-cwan,
wu um o hog-du zwar-ur wa sok.
Um do'e wa'-u wun Yar-u ri,
tumsu wa do'e u ut-but
uzu Ru-u de nomu a-za Yahuda-ne
kwup-du us-rem uka kumte.

¹⁹ Wa za nom-du inan,
ko rem-su u-har da,
wakun za hog-du cwar-u wa us-fun da.

²⁰ Wa za get-du tampur
u ut-sa ut-get da,
Hitirra yu ut-sa ut-murus
wun za ryum-du ya da.
Se wa wa'ag nip-tu re ur-korro.

²¹ I za-Yahuda-ne da,
e de wadu jab-us e
u-me dim-ur Yeso.>> †

Yeso u Beyerzebu

(Mark 3:20-30; Ruka 11:14-23; 12:10)

²² Un hatun wun wakun wu otte nom us-te, wa zatte is da tumsu wa kerte us-rem da. Yeso ye' wa m-yar, campa-u ya nom us-rem tumsu wa hyen.

† **12:21** Gwat tumsu: Isha 42:1-4. (Ran-u ut-Girik.)

²³ Net-tu nom murimmo sok e zu, <<¿A net unwa oye Mesaya da, wu rwune dugu ko-ur Dawuda, wu in wote jab?>>

²⁴ Da-u Farisa-ne hoge iya, e zu, <<Beb-ur Beyerzebu, faruk-u nom us-te de, wa otte rutu nom us-te.>>

²⁵ Ba Yeso nape nomu o doroq-us un, se wa zu un, <<Faruk-du mote u-yur, kowan o shu'ut-ur yo-de e or-u wa ne, de-de faruk de za ut-ees da. Tumsu u-bo, ko bu-u net-tu u-bu za shu'ut-ur so-de da, bu-u o za ut-es da.

²⁶ A-nom us-te dugu-du faruk-du faruk-u nom us-te mote, shu'ute faruk-u nom us-te o m-dum u hi-ur wa ne, ¿re faruk-ur wa dote ut eese?

²⁷ Abite Beyerzebu beb-du faruk-u nom us-te de um otte rutu nom us-te, ¿A-doru no beb-ur wan do'e rutte? A-doru no, de kwupu no sin-se rem-se.

²⁸ Abite me hen beb-du Yar-u u-Ru o um otte rutu nom us-te, shu'ute uzu faruk-du u-Ru hagin u me no.

²⁹ <<Wakun zaar wu de cwa-du bu-u wa-ur-beb wa koos cwu-ut wa da, se da wa gugrusse wa u-ro, kanda wa kerte koosu cwu-tu bu-u wa.

³⁰ <<Wu za ur-kot u me ne da, wa o shu'ut-ur yo-de u me ne; tumsu wu segu me ut-kargusse da, burgusse to wa otte.

³¹ Iya o hen, um o waru no, na de nomu net-ne ur-ho du ko-uyan ba'as-to, us-jurum ne su e nome u-Ru, sedi wu nome rem-su us-jurum udu Yar u-Ru na za nomu wa hastu ba'as-tu da.

³² Wu pyape Wa'-u Net na nomu wa ur-ho, sedi wu pyape Yar-u u-Ru, na za nomu wa ur-ho da, u uno da-o ko da-u oone.

³³ <<Te-yu o so-ya, ya mut ya-tu o so-to. Te-yu za so-ya ya mut ya-ut yo-to, na nup u-te dugu ya-ut wa.

³⁴ No fa' u yo-ye, ɛre no dote keru warru nom-tu o so-to ba shu'ute uzu no net-ut yo-to to? Nomu o me jab o rwune u-nu.

³⁵ Net-u so-wa wur nomu o so-o, dugu me jab-u wa u so-o, tumsu net-u yo-o rwutun nom-ut yo-to tu o jab-u yo-o wa.

³⁶ Sedi um o waru no, u ho-du kwup-du us-rem, kowan de shu'ut na kwupu wa us-rem uka kumte, ko remu rem-su m-zan su ware.

³⁷ Remu rem-su bo ware, se na dote kwupu bo us-rem, ko se ruut bo, ko tumsu se ru bo.>>

*A-kose-tu u-bor ne u
Farisa-ne e o sa us-nap
(Mark 8:11-12; Ruka 11:29-32)*

³⁸ Eken u tek-u a-kose-tu u-bor ne, u Farisa-ne e zu, <<Wa-m-nap, it ut-sa bo nom nom-tu m-shin uka dote kose it uzu Ru-o tomnu bo.>>

³⁹ Se wa shus wa zu, <<Net-tu uno da-o no nong u yoye, tumsu no zatte gye-u u-Ru da. E ut-sa e hyan us-nap, sedi na za kosu e seken napse da, sedi go-du su wa-warru rem-su u-Ru Yunana.

⁴⁰ Uka Yunana nomte m-roog ut-tut m-gyup u-ho ne u-me men-tu jan-u yat-ya, iya o hen Wa'-u Net dote nom-du m-roog ut-tut, m-gyup u-ho ne u men-tu u-dak.

⁴¹ U ho-du kwup-du us-rem, net-tu Neneba de rwuun u kur-u kwup-du us-rem. E waru u-Ru uzu net-tu uno da-o nomug ut-ba'as tumsu kamug na ya un ur-kob. Un de ut-zu iya, remu zu e hok Yunana ut-but, un yage nom-du ut-ba'as. Wakun

wu zege Yunana ya u ane, no gugum yage-du ut-ba'as.

⁴² U ho-du kwup-du us-rem, u-Ren wu Sheba, wa de rwuun u-me kur u kwup-du us-remu wa waru u-Ru uzu net-tu uno da-o nomug ut-ba'as tumsu kamug na ya un ur-kob. Um zuug iya remu wa hagun dugu dak-u m-ra remu um hog-ut ver-us Suremanu. U da-o wu zege Suremanu ya u ane, sedi no gugmu ut-er.

⁴³ <<A nom-yu us-te ru war-u net, wa ru wa nom ut-riig ut-be tu za m-bu, remu wa kum-ut be-du ur-hure. Sedi a wa kume da,

⁴⁴ se wa zu, <Me ut-mu u be-du um rwutun> A wa mune wa bit wakun zarra, tumsu na oposte bu-u o, na mangte o.

⁴⁵ Wa ut-mu wa kabun nom us-te ta'er i zegu wun m-yo, tumsu u e cwa u me netu wa e shu'ut. M-vaste yudu netu wa ut-zeg ur-takun m-yo. Iya o hen dote ut-shu'ut u net-tu uno da-o.>>

*Ino-u Yeso u huno-ut wa ne
haagun e hyen-ut wa*

(Mark 3:31-35; Ruka 8:19-21)

⁴⁶ Yeso o tek-u nomu morog-du ut-net us-rem. Ino-u wa u huub-tu ur-matu wa ne e o ees u-do, e ut-sa e nom us-rem u wa ne.

⁴⁷ Se na zu wun, <<Ino-u ro u huub-tu ur-matu ro ne e o ees u-do, e ut-sa e nom us-rem u bo ne.>>†

⁴⁸ Yeso shus wa zu, <<¿Wana o ino-u ri tumsu wana o huub-tu ur-matu ri?>>

⁴⁹ Se wa og a-doru wa u-jou wa zu, <<Ino-u ri ya, huno-ut ri ya u ane.

† 12:47 Tokon Ran-to zatte fe-yu 47 Hongusse Ran-u: Mark 3:32. U Ran-u Ruka 8:20.

⁵⁰ Net beet wu nome nomu Uso-u ri wu o dom-u u-ru ut-sa, wa o huub-u ur-matu ri u ino-u ri ne.>>

13

Sha-mu us-rem su wa-kuw

¹ U tek-u ho-ur re, Yeso ru dugu u-bu, wa shu'ut u-kit m-sa.

² Ban-du ut-net u-tat e haan e guns wun, m-te da-u wa cwa u-me u-hat wa shu'ut, net-tu morog u-kit m-sa e hog-ut wun.

³ Yeso waru un ut-nom u-tat u tek-u sha-mu us-rem, wa zu, <<Wakun wa-ur-tom wa haag u-tak remu wa nom-ut kuw.

⁴ Wa o tek-u as-du go', se eken go'e he u dom u-fun, no haan u dugrusse e.

⁵ Eken tumsu he u be-du ut-ta'ar, be-du zatte m-huug sok da. E apun za rem, remu zu huug-mo u-dom ut-ta'ar u-ta.

⁶ Sedi da-u ho-yu nome m-dung, se e barusse e guus, remu zu e zatte us-gur sok da.

⁷ Tumsu eken go'e he u be-du us-hir, hir-su rogom se hoos e ut-rogom.

⁸ Eken he u be-ur so-de, e nom so, eken u-kok u-gan [100], eken ut-shik ut-tut [60], tumsu eken ur-shik u op [30].

⁹ Yage wa to-tu ut-hog, wa hog.>>

¹⁰ A-doru Yeso haan e shit wun uzu, <<Remu u-yan o bo otte nomu net-tu tun-to sha-mu us-rem?>>

¹¹ Wa shus wa zu, <<Ru-u yaag no nap-mu nom-tu m-yasa tu Faruk-du u-Ru, sedi un na yaag un da.

12 Net wu otte u-nom wa na de ut-swure u-tát.
Tumsu wu zatte da, ko nom-u wa otte na de ut-onk
dugu-du wa.

13 De wute um otte nomu un sha-mu us-rem:

<<Remu zu ko un gwak-ut

un za ut-hyan da,

ko un ereg un za ut-nap da.

14 Nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya ware m-
tumb ne o shuug u hi-ur un, uzu:

<No de hog-du nom-u um o ut-war,

sedu no za ut-nap da;

No de ut-gwat,

sedu no za ut-hyan da.

15 Remu zu jab-su

net-ut tun-to rindusse,

to-ut un za ut-hog da,

tumsu un ryubukte is-u un,

un za ut-hyan da.

Uzu iya da, un za hyanug

u is-u un nom-u um o ut-nom,

un za hok nom-u um o waru un,

tumsu un za nak

nom-u um o waru un,

Un za yakke yudu ut-ba'as

un byurun udu ri,

tumsu um za nongu un u-ukur.>*

16 <<No kwung kom u-Ru remu zu no hyanug
nom-tu m-shin tu um o ut-nom, tumsu no nak
nom-tu um o waru no.

17 Um o waru no ut-nip, a-warru rem-su u-Ru
ne u-tát, u net-tu jab-us so-se ne, e cwanug e hyan
nom-u no hyane tumsu no hog, e kerge da.

* 13:15 Gwat tumsu: Isha 6:9-10. (Ran-u ut-Girik.)

18 <<Hogon nap-mu sha-mu us-rem su wa-kuw:

19 Go i he u-dom u-fun e o uka net wu hoge rem-su Faruk-du u-Ru, wa gwa'ag ur-nu da, faruk-u nom us-te haan u kos nom-u na kawe u-me jab-u wa.

20 Net-u hoge us-rem za rem wa kub se ur-so ne, wa o uka go i he'e u-me be-du ut-ta'ar.

21 Ba shu'ute uzu wa zatte us-gur da wa tumbte sok da. Da da-u swadu ur-kob haane wa yage dorru u-Ru.

22 Tumsu go i he be-du us-hir, e o uka net wu hoge rem-su u-Ru wa kub, sedi da-u nom-tu namu jab haane u enk-tu kwum-tu dak-u uno, se soos wun, se hoos ya mat-du ut-ya.

23 Sedi go i he'e u be-ur so-de e o uka net wu hoge rem-su u-Ru, wa nup se. Wa mut ut-ya ut-kok u-gan ko ut-shik ut-tut ko ur-shik u op u nom-u wa kawe.>>

Sha-mu us-rem su go za so-ye

24 Yeso nomu un sha-mu us-rem tumsu wa zu, <<Faruk-du u-Ru o uka wa-ur-tom wu kawe go so-ye u-me tak-u wa, se wa aruk.

25 U tek m-gyup da kowan o m-roog, huub-u yo-o ro haan wa-kuw go za so-ye u-me tak-u ro, se wa aruk.

26 Da da-u go so-ye o ut-rogom e nom yaag, iya o hen go za so-ye rogom ko e.

27 <<Tok-ne bu-u wa-u-tak haan wa waru wun uzu, <Wa-u-bu, be-du bo nomte kuw arkama, um byuk-ut bambara u-me. ¿Hene bambara rwutun?>

28 <<Wa zu, <Huub-u yo-o nome se.>

<<Tök-ne shit wun uzu, <Bo ut-sa it do'e it hast bambara?>

²⁹ <<Se wa zu un, <A no hast bambara da, taas udu ut-has no same u arkama ne.

³⁰ Yagun e rogom ur-kot m-te da-u ket. U da-u o um de waru a-ket ne, e hast uro bambara un gag ut-gug ut-gug e gun u-ra. Sedi na gun arkama u-me ur-bya.>>

*Sha-mu us-rem su
ya-yu mastad*

³¹ Tumsu Yeso nomu un sha-mu us-rem uzu, <<Faruk-du u-ru o uka ya-yu mastad yu na kawe u-tak.

³² Ya zege us-rek u tek-u go nom, sedi ya nene ya nom te-u yat-ya u-me u-tak, no cust u-dom e nom ut-tukus u dom us-fe.>>

³³ Yeso sur m-ya un sha-mu us-rem uzu, <<Faruk-du u-Ru de o uka m-yis mu neta wake u-me hyu-m yat-mo kanda hyum-mo hok-ut m-yis.>>

³⁴ Yeso warug sha-mu rem-us se us-beet u-me morog-du ut-net. Wa warug okon u-me un za wa nomu un sha-mu us-rem da.

³⁵ Sin-se us-beet u remu na shuuste nomu wawaru rem-su u-Ru Ishaya ware uzu,

Sha-mu us-rem mo

um dote us-rem.

Me ut-wa u net-tu nap

nom-tu o m-yasa,

tu dugu da-u ur-takun du dak-u uno.

*Hi-du sha-mu us-rem su
go za so-ye*

³⁶ Yeso yage morog-du ut-net wa to u-me u-bu. A-doru wa haan e zu wun, <<Waru it hi-du sha-mu us-rem su go za so-ye u-tak.>>

³⁷ Se wa shus wa zu, <<Wu kawē go so-ye wa o Wa'-u Net.

³⁸ U-tak hen dak-u uno o, go so-ye hen e o ut-net i o nomu u-Ru ut-huuk. Go za so-ye e o ya'ag-u faruk-u nom us-te.

³⁹ Tumsu huub-u yo-o kawē go za so-ye wa o faruk-u nom us-te. Ket hen, o madu uno da-o, a-ket-ne a-tom u-Ru.

⁴⁰ <<Uka net-tu kargusse go za so-ye na doos e u-ra, iya o Ru-u dotē ut-shu'ut ma-du dak-u uno.

⁴¹ Wa'-u Net de tomnu a-tom u-Ru, e de kargussu a wadu net-ne nom-du ut-ba'as, tumsu u a nom-du nom-ut yo-to ne, e ruut e u-me faruk-ur wa.

⁴² A-tom u-Ru de gwun-du e u-me u-ra u m-dung sok. U be-ur re kuna e dotē us-kan u ep-mu nin ne.

⁴³ U da-u o hen a-jab-us so-se de nom-du m-zun uka ur-ho u-me faruk-du Uso-u un. Wu otte to-tu m-hog yage wa hog.

*Sha-mu us-rem su cun-du m-yasa
u ta'ar-du m-bak-ut ne*

⁴⁴ <<Faruk-du u-Ru de o uka ut-kwum tu o m-yasa. Da-u net-u kume o, wa mang ut-yase. U remu ur-so wa de bab nom-tu wa otte wa o tak-u o.

⁴⁵ <<Tumsu Faruk-du u-Ru de o uka wa-u-turru wu o sa-u taar-tu shik sok.

⁴⁶ Da-u wa kume ta'ar-ur re du shik, wa de m-ha wa bab nom-tu wa otte ut-beet remu wa oot ta'ar-ur re.

*Sha-mu us-rem su
nom-tu masu jan*

⁴⁷ <<Tumsu Faruk-du u-Ru o uka ren-tu masu jan, tu na gune u-me m-sa to maas jan ko-uyan gode.

⁴⁸ Da-u ren-tu shiye, a masu jan ne nakun u rwuun, e shu'ut e dugur jan-u so-ye e wo u me ur-koor, na azug jan i za so-ye.

⁴⁹ Iya o dote ut-shu'ut u ho-du ur-vaste. Wa-tom u-Ru de ut-haan wa mot a-jab-us yo-se ne u a-jab-us so-se ne,

⁵⁰ wa gun e u-me u-ra u m-dung sok, be-du e dote us-kan u ep-mu nin ne.>>

⁵¹ Yeso shit un uzu, <<¿No gwa'ag ur-nu a?>>

Un shus un zu, <<U.>>

⁵² Se Yeso zu un, <<Ko-uyan wa-ut-kose tu u-bor wu na iise mottu Faruk-du u-Ru, wa o uka wa-u-bu wu gasne kwum-ut po-to ut-ut ne dugu be-du ur-cunu wa.>>

*Wa-warru rem-su u-Ru
za m-zeg*

(Mark 6:1-6; Ruka 4:16-30)

⁵³ Da-u Yeso tase nomu un sha-mu us-rem, wa yage be-ur re.

⁵⁴ Yeso haagun u-me bo-u wa, wa hu nomu net-ne ut-kose u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne. Un hu murimmō uzu, <<¿Hene net uno kumte mummo nap-mo inya, u shin-mu nom-du nom-tu m-shin tun-to ne ut-beet?

⁵⁵ ¿Unwa a wa'-u kahinta-u yaya da? ¿A ino-u rò na zu Meri da? ¿A or-ut rò ne oye Yakubu, u Yusuhu u Simon u Yahudas ne da?

⁵⁶ ¿Za or-ut rò ne ya-ut-gwup i o ur-kot u in ne da? ¿Hene wa kwumtun shin-mu nom-du nom-tu m-shin tun-to?>>

⁵⁷ Remu iya e gugum wun.

Yeso zu un, <<Net-tu ye' wa-warru rem-su u-Ru m-sek, sedi net-tu bo-u rò u net-tu bu-u rò ne, e nomte da.>>

⁵⁸ Tumsu wa nong nom-tu m-shin u-tát ukun sok da remu kob-du yadu jab-u un.

14

Maru-m Yohanna wa-ut-yubusse m-bu

¹ U da-u o, Here Antipas Faruk hoge uzu Yeso o nom-du nom-tu m-shin.

² Se wa zu tok-ne bu-u wa, <<Unwa o Yohanna wa-ut-yubusse m-bu wa yune dugu marimari-ne de wute wa kerte nom-du nom-tu m-shin tun-to.>>

³⁻⁴ Nom-u wute Here nom-ut dorog-us se: Here gaag Herodiya neta huub ur-matu wa Firibi, u Firibus ne ur-fat. De wute Yohanna ogu waru wun uzu, <<Nom-u bo nome bo gu neta huno-u ró u wane ur-fat, bo pakus bor-tu u-Ru.>> Remu Here mangte jab-u Herodiya, wa waru karma-ne e maas Yohanna, e gag wa u ho-su kwam, e gun wa u-me bu-u m-tok.

⁵ Here cwang wa ho Yohanna, sedi wa o u-gyer ut-net remu zu e kabug wun wa-warru rem-su u-Ru.

⁶ U ho-du bak-su ho-du ur-matu Here, wa'-u Herodiya nongu un us-hew sok har Here hok ur-zwar.

⁷ Here nom estedu us-rem us-tond ne uzu wa ya' wun ko-uyan u wa ut-sa.

⁸ Ino-u rò yu wun us-rem u nom-u u do'e ut-kon uzu, <<Um ut-sa hi-ur Yohanna wa yubusse m-bu u-me u-kok.>>

⁹ Faruk hok ur-zwar da, sedi ba shu'ute uzu wa nong estedu us-rem us-tond ne, tumsu remu ham-ut tu o ukun ne, se wa zu karma-ne e yasu nomu wa kone.

¹⁰ Wa tom m-ha bu-u m-tok uzu na kwupun hi-ur Yohanna.

¹¹ Na hatun hi-ur Yohanna u-me u-kok na yasu wa'-u-gwup, wa kub m-ha udu ino-u wa.

¹² A-doru Yohanna haan e kub birig-du u-war e dok. E do'e e waru Yeso.

*Yeso regusse net-ne
ut-zongu ut-tan [5,000]*

(Mark 6:30-40; Ruka 9:10-17; Yoha 6:1-14)

¹³ Da-u Yeso hoge uzu Here wa'ag karma e hoog Yohanna, se wa to u-hat m-ha u dekun be-de du za ut-net remu wa shu'ut wa u-gan ukun. Da-u net-tu hoge iya, e rwun dugu ut-bo, e dor wun us-na.

¹⁴ Da-u Yeso ruye u-me u-hat, se wa hyen ut-net to morogte u-tat. Wa hog ur-on wa hast a-kob-du m-yar ne us-gom i o ukun.

¹⁵ Da-u rim-mu tore, a-doru Yeso e zu wun, <<In o u-me be-du zatte ut-net da, yage ut-net e cwa u-me ut-taas e kum-ut nom ut-re e o.>>

¹⁶ Yeso zu un, <<Kamug uzu se un haag u akun da. No ya' un nom ut-re un re.>>

¹⁷ Se e zu wun, <<It zatte okon u ane da, beredi-to ut-tan u jan ne ut-yur.>>

¹⁸ Yeso zu un, <<Hatun to u ane.>>

¹⁹ Se wa zu un zuun net-tu shu'ut u dom us-gwa. Wa kub beredi-ut to ut-tan u jan yur, wa jakus ur-hi u dom u-ru, wa nomu u-Ru ut-vam. Wa mot beredi-ut to wa yasü a-doru, tumsu a-dor wa motu ban-du ut-net.

²⁰ Kowan re, wa shig, a-doru wa kargusse nom ut-re kuse koor-ut yatto op-ut yur.

²¹ Tat-u net-tu re nom ut-re o, net-to campane ut-zongu ut-tan [5,000], a-dor ogorte neta-ne u ya'ag ne i re nom ut-re o da.

*Yeso nong m-ha u dom m-bu
(Mark 6:45-56; Yoha 6:15-21)*

²² Da-u un tase Yeso zu a-dor e cwa u-me u-hat, e do'e u din-de jit gwug-de. Wa hen wa ees kanda net-tu aruk.

²³ Da-u wa yunse ut-net, wa du dom ur-ror remu wa nom-ut us-toog. Rim-mu tor wun ukun wun u-gan.

²⁴ U da-u o hen hat-yu o tek m-sa, ya ragun u-dak ne, tumsu jwak m-bu o gab-du m-mya tumsu mya-mu nong u-tat.

²⁵ Uka us-kwam us-tut su ur-wun, Yeso yune wa o jang m-bu u-me m-sa m-ha udu a-doru wa.

²⁶ Da-u a-dor hyanu wun m-ha u-me m-sa, e hog u-gyer, e zu, <<Nom-tu m-bu to!>> E nom ut-jar u remu u-gyer.

²⁷ Za rem Yeso zu un, <<Nomon beb-du jab, tumsu a no hog u-gyer da, me wa Yeso.>>

²⁸ Biturus zu, <<Wa-m-nap, abite bo wa, zu me um jangun u haan udu ro u dom m-bu.>>

²⁹ Yeso zu, <<Jangun.>>

Biturus ru dugu me u-hat, wa hu m-ha u dom m-bu m-ha udu Yeso.

³⁰ Da-u wa hyane m-mya, wa hog u-gyer wa heese ut-iis, se wa nom ut-jar, <<Wa-m-nap! Gu me!>>

³¹ Za rem Yeso nub u-kom wa ship wun. Wa zu, <<Bo wa yadu jab cashi, remu yan-o bo nom-te u-sakna?>>

³² Da-u Yeso e Biturus cwa u-me u-hat, mya-mu ho us-ram tek.

³³ Net-tu o u-me u-hat e nomu Yeso ut-huuk, e zu, <<Nip-to bo Wa'-u u-Ru wa!>>

³⁴ Da-u e pase m-sa, e ciz u dak-u Janisarata.

³⁵ Da-u net-tu bo-u o nape uzu Yeso wa, e tom na waru kowan wu otte wa-kob-du m-yar u-me dak-u o e haan u Yeso ya un m-yar.

³⁶ E kon Yeso uzu, wa yage a-kob-du m-yar ne e tam ko nu-du toggo-u ro. Tumsu net-ne beet i tame wun e kwung m-yar.

15

U-hen u kob-du u-hen ne (Mark 7:1-13)

¹ Farisa-ne u a-kose-tu u-bor ne haan udu Yeso dugu Urusharima. E zu,

² <<Remu u-yan o a-doru ro otte pas-du ur-ma'in du nengen-ut in? Remu zu e saapte ut-kom kanda e re nom-u ut-re da!>>

³ Yeso shus wa zu, <<No remu yan-o no otte pas-du bor-tu u-Ru remu nom-tu nengen-ut no is-u no?

⁴ Ru-u zuug, <Ya' uso-u ro u ino-u ro ne m-zeg,>* tumsu <Net wu pyape uso-u wa ko ino-u wa na do'e ho-du wa.>†

* 15:4 Rwuu 20:12; Gwat tumsu: Muut 5:16. † 15:4 Gwat tumsu: Rwuu 21:17; Toog 20:9. (Ran-u Girik.)

⁵ Nò nòmú net-ne út-kose uzu, bọ keru zú uso-u ró kọ ino-u ró: <Nòm-u ụm otte u-beet ụ kame ụm nya' nọ, ụm nòmug estedu ụs-rem uzu ụm de yasụ o ụdu u-Ru.>

⁶ Tumsu a nọ nọme iya, nọ dorog uzu okon zaar ụ nọ de yadu i mate nọ da. Iya o hen, nọ o nọmu net-ne kose-tu ur-ma nọ, nọ yage bor-tu u-Ru.

⁷ Nọ a-ha-mu ur-nọ ne, nọmu Ishaya ware ụ nọ nip-to, ụ wa nomte ur-donse remu nọ uzu,

⁸ << <Net-ut tun-to
nọmu me m-sek ụ gop-tu u-nu.
Sedi jab-us un za ur-kot ụ-me da.

⁹ E nọmu me huuk-tu m-zan;
Kose-ut un kose-tu ut-net to.† >>

¹⁰ Yeso fog ut-net wa zu un, <<Hogon nọ nap.

¹¹ Za nòm-u o m-cwa ụ nu-u net o mutu wa, wa-za-u-hen ụdu u-Ru da, sedi nòm-u o rwuun ụ nu-u wa.>>

¹² A-dor haan ụdu rò, e zu wun, <<Farisa-ne hok zwarru rem-us se da, da-ụ e hogu se.>>

¹³ Yeso zu, <<Kuw beet ụ Uso-u ri wu o dom u-ru kawe da, na de musu o us-gur ne.

¹⁴ Yagun net-tu Farisa, e uka po-ne e, a-nak-du or-ut e po-ne. A po o nak-du or-u wa po, e beet e de hedu u-kub.>>

¹⁵ Biturus zu wun, <<Gwa-su it nu-du sha-mu ụs-rem sin-se.>>

¹⁶ Yeso zu, <<Nọ gwa'ag ur-nu uro da?

¹⁷ Nọ hyang, nòm-u netu re u-beet ur-takun o de ut-cwa ụ nu-u wa, o fang ut-men, m-vaste o de rwuun m-ha ụ zan.

† 15:9 Gwat tumsu: Isha Isha 29:13. (Ran-ụ ut-Girik.)

18 Nòm-u o rwun dugu u-nu, dugu jab o, o rwunē. O hen u de mutu net wa-za-u-hen udu u-Ru u net-ne.

19 Um zuug iya remu zu dugu jab o dorog-su nom-ut yo-to rwutun, wato, ho-du net, m-o, m-o ne, u-hiw, ket-du us-bi, u na-su dim-ur eken ne.

20 Tunto to nom-to wute net u shu'ut wa-kob-du u-hen udu u-Ru, sedi re-du nom ut-re za saap ut-kom wa'ag net u shu'ut wa-za-u-hen udu u-Ru da.>>

Ya-du jab-u u-neta yu Kanan

21 Da-u Yeso yage kun, se wa do'e u-dak, u be-du bo-tu Taya u Sidon ne ote.

22 Yakun neta ya wa-za Yahuda, wu o u dak-u o, wa jakus u-cwar wa zu, <<Wa-m-nap! Wa'-u Dawuda, hog on-ur ri! Yakun nom-yu us-te ya o yadu wa'-u ri wa-gwup ur-kob.>>

23 Yeso shakus okon nom-o da. Se a-doru wa haan e kon wun e uzu, <<Buz neta-u inya remu zu wa o dorru in wa o ekse in!>>

24 Se Yeso shus wa zu, <<Ru-u tomgun me udu ca Isra-ne i enke u war-e.>>

25 Neta-u ya haan wa he ut-jwun wa nomu Yeso ut-huuk, wa zu. <<Wa-m-nap, segu me!>>

26 Yeso zu, <<Nong ur-zwar na kab nom ut-re yaag na yas u o' da.>>

27 Neta-u ya zu, <<Wa-m-nap, o' re ko tek-u nom ut-re u wa u-bu u he u-dak.>>

28 Se Yeso zu, <<Neta yadu jab-u ro o u-tat, na kabug kon-us ro,>> Za rem wa'-u ro kum m-yar.

*Yeso regusse net-ne
ut-zongu ut-nas [4,000]*

²⁹ Dugu kun Yeso dor kit m-sa yu Gariri, wa duus u-dom ur-ror wa shu'ut.

³⁰ Ut-net u-tat e haan udu ro, e hatun ryam-ne, u po-ne u a-za-us-na ne, u a-za hog-du us-rem ne ut-net ne u-tat, na haatun un na rust u shu Yeso, tumsu wa yu un m-yar.

³¹ Net-tu hu murimmo da-u e hyane a-za us-rem ne, u a-za-us-na kwung m-yar, ryam-ne o m-ha, po-ne kwung m-hyan, e beet e nomu u-Ru u Isra-ne ut-vam.

³² Se Yeso fog a-doru wa, wa zu, <<Um o hog-du on-du net-ut tun-to, remu zu u ya-o e otte m-roog ut-tut e o ane u me ne, tumsu e zatte nom ut-re da. Um za ussa um tok un us-mer da, remu zu eken ut-byuz u dom u-fun.>>

³³ Se a-doru ro zu wun, <<Hene o na dote kwum-du nom ut-re u de regussu ban-du ut-net u-me dog-ur din-de?>>

³⁴ Yeso shit un, <<Beredi-to ut-nu tu no otte?>>

E zu, <<It otte ut-beredi ut-ta'er, u jan ne cashi.>>

³⁵ Wa zu ban-du ut-net e shu'ut u-dak.

³⁶ Wa kub ut-beredi ut-ta'er u jan ne cashi. Da-u wa nome ut-vam, wa bosor wa yas u a-doru wa, e hen e motu ut-net.

³⁷ E re, e shig. Da-u e tase a-dor kargusse tu kuse m-te ut-koor ut-shuyi ut-ta'er.

³⁸ Tat-u campa-ne re nom ut-re o, campa-ne ut-zongu ut-nas, na ogorte neta-ne u ya'ag ne da.

³⁹ Da-u net-tu burge, se Yeso to u-me u-hat m-ha u dak-u Magadan.

16

Sa-u us-nap

¹ Farisa-ne u Saduki-ne haan udu Yeso remu e reg-ut wun. E kon wun wa kosu un nap-su nom-tu m-shin dugu dom u-ru, remu u koste uzu Ru-o tomnu wun.

² Yeso shus wa zu un, <<A dom u-ru zane, no zu, <Na de nom-du m-ya.>

³ Tumsu a dom u-ru rime ut-kuut, no zu, <U ya-o na ut-nom u-yu.> No kere senusse uka da-u otte u dom u-ru, sedi no muute jab-us no no nap nom-tu Ru-u o ut-nom da.

⁴ Net-ut yo-to a-za gyer-u u-Ru ne, no ut-sa us-nap su nom-tu m-shin, tokon nom-tu m-shin zaar hen da se tu Yunana.>> Yeso yage un wa aruk.

Yis-mu Farisa-ne u Saduki-ne

⁵ Da-u a-dor pase u dekun gwugde du m-sa, e bakuste kab-du ut-beredi da.

⁶ Yeso zu un, <<Nomon ga' u go-du yis-mu Farisa-ne u Saduki-ne.>>

⁷ E heese us-rem m-e m-e uzu, <<Jiya kob-du ur-haan ut-beredi ne o wute wun u rem-us sin-se.>>

⁸ Da-u Yeso nape nom-u e otte us-rem se wa zu, <<No a-yadu jab-u ne cashi, remu u-yan o no otte us-rem u tek-u no ut-zu no zatte ut-beredi da?

⁹ ¿No gwa'ag ur-nu uro da? ¿Kaag no ut-to uka um regusse net-ne ut-zongu ut-tan ut-beredi ut-tan da? ¿Tumsu koor-ut yatto ut-nu to kuse?

¹⁰ ¿No bakuste net-ne ut-zongu ut-nas i um regusse ut-beredi ut-ta'er da? ¿Tumsu koor-ut yat-to ut-nu to kuse?

¹¹ Kamug no nap uzu, za ma-tu beredi-du otte m-yis de um otte us-rem da. Sedi nomon ga' u yis-mu Farisa-ne u Saduki-ne.>>

¹² A-dorū Yeso nup uzū Yeso za u rem-su u mottu yis-mu na wūye ut-beredi da, sedi wa o us-rem o uzū e nom ga' u go-du kose-ut Farisa-ne u Saduki-ne.

*Biturus zu Yeso,
<<Bo wa o Kiristi>>*

¹³ Da-u Yeso haane u dak-u Kasariya Firibi, wa shit a-dorū wa uzū, <<¿Wana net-tu zu Wa'-u Net oye?>>*

¹⁴ Se e zu, <<Eken zu Yohanna wa-ut-yubusse m-bu, eken zu Iriya wa, tumsu eken zu Irmiya, ko wakun u tek-u a-warru rem-su u-Ru ne.>>

¹⁵ Yeso zu un, <<¿No wa no o ut-zu wa um oye?>>

¹⁶ Simon Biturus shus wa zu, <<Bo wa Kiristi† Wa'-u u-Ru ur-fat.>>

¹⁷ Yeso shus wa zu, <<Bo o kom u-Ru ne Simon wa'-u Yunana! Um zuug iya remu zu a net wa waru bo sin-se rem-se da, sedi Uso-u ri wu o dom u-ru.

¹⁸ Um o hen u waru bo, bo wa o Biturus (wu foge ur-taar), u dom-u taar-ur rinde de um dete ma-du a-dorū Yeso ne, tumsu beb-du m-mar de za kwum-du ur-beb u dom-u o da.

¹⁹ Um de yadu bo gor-yu Faruk-du u-ru, nom-u no hoose u-me u-dak, Ru-u de hoosu o dom u-ru, tumsu nom-u bo ya beb-du ut-nom u-me u-dak, Ru-u de yadu be-du ut-nom u dom u-ru.>>

²⁰ Se wa nuk a-dorū wa ut-to uzū a e waru wakun uzū wa o Kiristi da.

* **16:13** <<Wa'u net>> Dim-de du Yeso fogte hi-ur wa. † **16:16** Ko Armashihu. Mesaya (U rem-du Yahuda-ne) tumsu Christ (U-Girik) to ut-beet to zu <<Wu otte kom u-Ru.>>

*Yeso warug go-du
mar-mu wa dote*

²¹ Dugu da-u o Yeso heese waru a-doru wa uzu, zatte ka ut-nom da, se wa dege u Urusharima wa swa ur-kob ut-go ut-go u kom-tu ut-nengen, u i-Yate a-Toog-ne, u a-kose-tu u-bor ne, tumsu e ho wa, u ho-du u-tuturse wa yune dugu marimari-ne.

²² Biturus nuk wun u kit wa nomu wun ut-him uzu, <<U Ru-u hast, Wa-m-nap, sese zaru kwum-du bo da!>>

²³ Yeso bir wa zu Biturus, <<Hate u be-du um otte, bo faruk-u nom us-te! Bo yu ut-sa wadu me ur-he'e, remu zu dorog-us ro su net se, za uka u-Ru da.>>

²⁴ Yeso zu a-doru wa, <<Wu ut-sa dorru me se wa gugumte hi-ur wa, wa kab kan-u wa, wa dor me.

²⁵ Wu o ukru fat-ur wa, wa de ut-taag u de. Tumsu wu taage fat-ur wa remu ri, wa de kwum-du de.

²⁶ ¿Yan-o net de ut-kwume, da-u wa kume kwum-tu dak-u unu wa taag u fat-ur wa? ¿Ko yan-o net de ut-ya uka m-swasa remu fat-ur wa?

²⁷ Wa'-u net de haan u a-tom u-Ru ne u-me fu'ubse-ut Uso-u wa, wa top kowan top-u nomu wa nome.

²⁸ Um o waru no ut-nip, eken oro u ees u ane i za m-mar da, se e hyanug haan-du Wa'-u Net u-me faruk-ur wa.>>

17

Sha-m Yeso barumte

¹ Da-u roog-mu shishin arke Yeso kub Biturus, u Yakubu, u Yohanna ne huub ur-matu wane

Yakubu, wa huut un u dekun ror-de du m-wur, u war un.

² Un o ukun se sha-m Yeso barum. Shu-u wa nom m-zun uka zun-mu ur-ho, tumsu kus-tu wa wa'e to nom u pus-to uka m-zun.

³ Za rem, se Iriya wa-warru rem-su u-Ru u Mosa ne rwun udu un, e o us-rem u Yeso ne.

⁴ Biturus zu Yeso, <<Wa-m-nap, nong ur-zwar u na otte u ane. A-bo ese um de kadu ut-rimpa ut-tut, du ro ur-gan, ur-gan du Mosa ur-gan tumsu du Iriya wa-warru rem-su u-Ru.>>

⁵ Wa o tek-u us-rem, se dekun ku'ut-de du m-zun gurus un beet, tumsu e hog u-cwar u-me ur-ku'ut ya o ut-zu, <<Unwa o Wa'-u ri, wu um o ut-cwan, tumsu um hog zwar-ur ro sok, eren wun.>>

⁶ Da-u a-dor hoge iya gyer-u ship un sok har e he m-hobog.

⁷ Yeso haan wa tum un wa zu, <<Yunun, a no hog u-gyer da!>>

⁸ Da-u e jakse ut-hi, e hyang wakun da, se Yeso u war-wa.

⁹ Da-u e o cuzun dugu dom ur-ror, Yeso nomu un ut-him, wa zu, <<A no waru wakun nomu no hyane da, se Wa'-u Net yunge dugu marimari-ne.>>

¹⁰ A-dor shit wun e zu, <<Yan-o wute a-kose-tu u-bor ne ut-zu, se wa-warru rem-su u-Ru Iriya baag m-haane?>>

¹¹ Yeso shus wa zu, <<Iya o Iriya de haan wa mang ko-uyan.

¹² Sedi um o waru no, Iriya baag u hagun, e nak wun da, har e nomu wun nomu cwane u jab-us e. Iya hen Wa'-u Net de swadu ur-kob u kom-ut un.>>

13 A-dor nup uzu, rem-us Yohanna wa-ut-yubusse m-bu se wa o nomu un.

*Yeso haste wa zwar
nom us-te*

14 Da-u e cwaye be-du morog-du ut-net otte, yakun campa-ya haan udu Yeso wa he ut-jwun u shu Yeso.

15 <<Wa-m-nap, hog on-du wa zwar-u ri. Wa otte gom-su ur-he'e, tumsu wa o swadu ur-kob sok. Okon da-o wa he u-me u-ra, okon da-o u-me m-bu.

16 Um huute wun udu a-doru ro, e hen e kerge has-tu gom-us se da.>>

17 Yeso zu, <<No net-tu uno da-o, a-kob-du yadu jab, a-jab-us yo-se! ¿Yan da-o um de ut-kere ur-shu'ut u no ne? Hatun wa'-u ro u ane.>>

18 Yeso hagusse nom-yu us-te, nom-yu us-te ru, wa zwar kum m-yar.

19 A-doru Yeso haan udu Yeso da-u wakun zare ukun da, e shit Yeso uzu, <<¿Remu yan o wute it kerge rutu nom-yu us-te ya da?>>

20 Yeso zu un, <<No kerge buz-du nom-yu us-te ya da, remu zu yadu jab-u no o cashi. Um o waru no ut-nip, a no otte yadu jab uka ya-yu mastad, ya-yu zege us-rek u tek-u go ut-nom, no keru zu ror-ur din-de, <Mu'us m-ha u ana> jit, tumsu de mu'us. Okon zaar u zege beb-ur no da.>>*

22 Da-u a-dor morge u dak-u Gariri, se Yeso zu un, <<Eken de yasu Wa'-u Net u kom-tu ut-net.

* 17:20 Tokon Ran-to swurug fe-yu 21Go-du se hen za ut-nome da se us-toog ne u-swaat ne. Hongusse Mark 9:29.

²³ Tumsu e do'e ho-du wun. U ho-du u-tuturse na de yunsu wa dugu marimari-ne.>> Nomu o zusu a-dor-ne sok.

*Tar-u be-du ur-shu'ut
du Wa-ko-uyan*

²⁴ Da-u Yeso u a-doru wa ne te bo-u Kapanahum, a-onku shik-u tar haan udu Biturus u mottu ta'ar-ru be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan e zu, <<Warun it ko wa-ut-kose no top-ut shik-u tar.>>

²⁵ Biturus zu, <<U, wa top.>>

Da-u Biturus mune u-bu, se Yeso heese nomu wun us-rem uzu, <<¿Yan o bo hyane u mottu shut-ur re? ¿No o m-hyan faruk-tu onk shik-u tar udu net-tu bo-u e? ¿Ko no o m-hyan faruk-tu onk shik-u tar udu net-tu na re m-gag?>>

²⁶ Biturus zu, <<Udu eken.>>

Yeso zu, <<Shu'ute uzu un top-ut da.

²⁷ Ko ba shu'ute iya, taas u net-ut tun-to hog ryab-us in da, do'e bo gun kwenhi-yu masu jan, bo upus nu-u jan-yu bo heese ut-mas bo ut-hyan shik u-me. Kab e bo top shik-u tar i ro u i ri ne.>>

18

*Wu o yu-shu u-me
Faruk-du u-ru*

(Mark 9:33-37; Ruka 9:46-48)

¹ U tek-u da-u o, a-dor haan udu Yeso e shit wun uzu, <<¿Wana o yu-shu u-me faruk-du u-Ru?>>

² Yeso kabun ya-ur rek-de, wa egusse wa u-me un.

³ Yeso zu, <<Um o waru no ut-nip, a net u muute hi-ur wa uka ya-ur rek-de wa za tamu cwadu Faruk-du u-ru da.

⁴ Remu iya wu mute hi-ur wa uka ya-ur rek-de wa de shu'utu yu-Yat-ya u-me faruk-du u-ru.

⁵ <<Tumsu i kabe ya-ur rek-de din-de remu zu e o cwan-ut ri, me wa e kabe.

⁶ Kowana wa'e wa-gan u tek-u i-rek-e ine i ya' jab udu ri u nom-du ut-ba'as, ut-zeg ur-zwar na gagu wa ta'ar-du ur-na u geksu wa, na gun wa u-me m-sa.

⁷ <<Nom-tu ur-on udu dak-u uno u remu nom-tu wadu net u nom-du ut-ba'as de haan. Nom-tu wadu net ut-ba'as to haan, Sedi u shu'utu nom-tu ur-on u wu de wadu wakun u nom-du ut-ba'as.

⁸ A kom-u ro ko na-u ro o wadu bo u nom-du ut-ba'as, kupse bo jure. Ut-zeg bo cwa u fat-du za ur-ma u-kom ne u-gan ko u-na u-gan ko ryam, u na gunt bo u men-tu u-ra u za ut-mar da, u kom-ut ro ne ut-yur ko us-na us-yur.

⁹ A mune is-ur ro u wa bo u nom-du ut-ba'as, se bo hast bo rest. Ut-zeg bo cwa u fat-du za ur-ma ur-is ne ur-gan una gun bo u bu-u ra-u za ut-mar da u is-ne yur.

*Sha-mu us-rem su ca-yu enke
(Ruka 15:3-7)*

¹⁰ <<Gwatun a no jurum wakun u tek-u ine yaage da. Remu um o waru no a-tom u-Ru un ne, o ur-yu udu Uso-u ri wu o dom u-ru, e de waru u-Ru a no nomu yaag nom-ut so-to da.*

¹² ¿Yan o no o m-hyane? A wa-gwat-du ca ut-shik ut-tan, u-gan u tek-u e ya enk, ¿wa da yagu ca ut-shik ut-tan za u-gan wa do'e go-tu yu enke da?

* **18:10** Tokon Ran-to swurug fe-yu 11Tumsu Wa'-u Net haagun remu wa ukurte net-tu enke. Hongusse Ruka 19:10.

¹³ A mune zu wa hyanug ya, um o waru no ut-nip, so-du wa de ut-nom remu yu enke ya, ut-zeg ut-kok ut-tan za u-gan i o za enk.

¹⁴ Iya o hen, cwan-tu Uso-u no to da wu o dom u-ru u wa-gan u enk u tek-u me yaag ine.

Or-u ró wu nomu bo ut-ba'as
(RuKa 17:3)

¹⁵ <<A or-u ró nomu bo ut-ba'as do'e bo kosu wa uzu wa nongu bo ut-ba'as, no wa ne yur. A netu wa eru bo, bo mutun wa u-dom u-fun.

¹⁶ Sedi a wa eru bo da, se bo mang m-ha u net gan ne ko net-ne yur, remu ko-uyan rem-se na kub remu war-mu net-ne yur ko net-ne tut.†

¹⁷ A or-u ró gugme erru un, se bo waru a-doru Yeso ne, a wa gugme erru a-dor-ne, muute wa uka wu nape u-Ru da, ko wa-onku shik-u tar.

¹⁸ <<Um o waru no ut-nip, nom-u no hoose u-me u-dak, Ru-u de hoosu o dom u-ru, tumsu nom-u bo ya beb-du ut-nom u-me u-dak, Ru-u de yadu beb-du nom-du o u dom u-ru.

¹⁹ <<Um o hen u waru no, a net-ne yur u ane u-dak, e eese e kon okon nom-o, Uso-u ri wu o dom u-ru wa nomu un.

²⁰ Um zuug iya remu zu be-du net-ne yur ko tut morogte remu zu e yaag jab udu ri, um o ur-kot u e ne.>>

Sha-mu us-rem su tok wu za ur-on

²¹ Na o ukun Biturus haan wa zu Yeso, <<Wa-m-nap, iso-o u-nu or-u ri de nomu me ut-ba'as, um nomu wa ur-ho? iU-so u-ta'er?>>

²² Yeso zu wun, <<Za u-so u-ta'er da, sedi u-so ut-shik ut-tut u op u-so u-ta'er [490] za ur-ma.

† 18:16 Gwat tumsu: Muut 19:15.

23 <<Remu iya, faruk-du u-Ru o uka wakun faruk wa wu ut-sa wa ogor kwum-ut wa tu o kom-tu tok-ne wa.

24 Da-u faruk tak-ne ut-ogor, se na haatun wa wakun net wa, wu faruk dore ur-mag, shik u-tat i net za ut-kere ut-top u yu-ur wa ur-beet da.

25 Ba wa kusun ut-top se faruk wu na bub wa u neta wa ne u ya'ag-u wa ne, u nom-u wa otte ne u-beet wa top ur-mag.

26 <<Se tok-u wa he ut-jwun u shu faruk wa o us-kon wa zu, <Hog on-ur ri, me top-u ko-uyan!>

27 Se faruk hog on-du toku wa, wa yagu wun wa aruk, wa zu a wa top mag-ur re da.

28 <<Sedi tok-u wa da-u wa ruye se wa bit huub m-ank wa, wu wa dore ur-mag shik cashi, wa soos wun u-cwar, wa zu, <Top me nom-u um dore bo!>

29 <<Se huub m-ank-u ro he ut-jwun u shu ro, wa kon wun wa zu, <Nomu me ur-ho, me top-u bo!>

30 <<Sedi toku wa gugum, wa huut wun u bu-u m-tok, wa zu se wa topok mag-ur re.

31 Da-u huub-tu m-ank-u ro hoge nomu nome, e hok ur-zwar da. Se e do'e e waru faruk nomu nome u-beet.

32 <<Faruk fog toku wa wa zu, <Bo tok yo-o wa. Um nongu ho-du mag-du um doru bo remu zu bo konog me.

33 ¿Kamug uzu bo hog on-du huub m-ank-u ro, uka um hogte on-ur ro da?>

34 Faruk hog m-kuwut sok, se wa wu na ya' wun ur-kob wa top nom-u wa doru wa u-beet.

35 <<Iya o hen Uso-u ri wu dom u-ru dote nomu wu gugme nomu or-u wa ur-ho jab gan.>>

19

Kose-tu mot-du ur-gu

¹ Da-u Yeso tase warru rem-us se, wa yage Gariri, wa do'e u dak-u Yahudiya u gwug-du u-dom du Gi-yu Yodan.

² Ban-du ut-net dor wun ukun, tumsu wa hastu net-ne gom-us e.

³ Eken Farisa-ne haan e reg-ut wun u din-de shut-de uzu, <<¿Bor-ut in tu Yahuda-ne yaag net beb-du yan-du neta wa u remu ko-uyan rem o?>>

⁴ Yeso zu un, <<No karunte rem-su u-Ru, kamug no nap uzu da-u Ru-u nome net dugu ur-takun, <Ru-u nomug campa gan wa nom neta gan remu e shu'ute neta e campa.>*

⁵ Koske nom-u Ru-u ware uzu, <Net de yagu Uso-u wa u ino-u wa ne wa dap neta wa, e yur hen e shu'ut net gan.>†

⁶ Remu iya e zamun net-ne yur da sedi net gan. Remu iya hen, nomu Ru-u same a wakun u mot da.>>

⁷ E shit uzu, <<¿Remu yan-o Mosa wurte bor-tu yan-du neta, uzu wu o yan-du neta wa, wa pan ran-u ut-yane?>>‡

⁸ Yeso zu un, <<Remu hok-tu ut-to no o wute Mosa yagte u net u yan neta wa. Sedi da Ru-o nome campa e neta, wa cung uzu e mot da.

⁹ Um o hen u waru no, wu yane neta wa, wa gu wakun, a-za remu m-o da, as-o wa otte.>>

¹⁰ A-doru Yeso zu wun, <<Abite iya o, zek ur-zwar u net u shu'ut za ur-gu.>>

* 19:4 Taku 1:27; 5:2. † 19:5 Taku 2:24. ‡ 19:7 Gwat tumsu Muut 24:1.

¹¹ Yeso zu un, <<Ru-u segu tokon net-to e kab kose-ut tun-to. E war-e de kere ur-yu za nom-du ur-gu.

¹² Eken oro i na mate makut-ne, eken hen net-tu muute e iya, tumsu eken oro i zu e za ur-gu da remu Faruk-du u-Ru. Yage wa ut-kab wa kab rem-us sin-se.>>

Yaagu rek-e u Yeso ne

(Mark 10:13-16; Ruka 18:15-17)

¹³ Dekun ho-de na hatun Yeso yaag remu wa dor-tu e ut-kom tumsu wa nom-tu e us-toog. Adoru Yeso hagusse a ya'ag ne uzu e o ekse Yeso.

¹⁴ Yeso zu, <<Yagun u yaag u haan udu ri! A no buz un da, remu zu Faruk-du u-Ru o dom-u i o uka yaag ine.>>

¹⁵ Wa doru un u-kom wa wa'-u un nu-u so-o kanda wa yagte kun.

Beb wa ut-kwum

(Mark 10:17-31; Ruka 18:18-30)

¹⁶ Wakun haan udu Yeso wa zu, <<Wa-m-nap, zan nom-u so-o um de ut-nom um kum-ut fat-du za ur-ma?>>

¹⁷ Yeso zu wun, <<Remu u-yan o bo shit-tu mot-tu nom-u so-o? Ru-o o so-o war-wa. A-bo ut-sa bo kum fat-du za ur-ma, se bo dorog bor-ut wa hon-hon.>>

¹⁸ Campa-u ya zu, <<Yan bor-to?>>

Yeso shus wa zu, <<A-bo ho net da, a-bo nom m-o da, a-bo nom u-hiw da, a-bo ketu wakun us-rem da.

19 Ya uso-u ró m-zeg u ino-u ró ne, tumsu bo cwan wa-ború ró uka bō otte cwan-tu hi-du war ró.>§ >>

20 Wa-u beb zu, <<Um dorog bor-ut to ut-beet. ¿Yan-o kuse um de ut-nome?>>

21 Yeso zu wun, <<A-bo ut-sa bō shu'ut u-shuyi shuyi, do'e bō bab nom-tu bō otte ut-beet, bō motu a-ur-kob-ne shik-u e. Bō de nom-du ut-kwum u dom u-ru, se bō haan bō dor me.>>

22 Da-u wa-u beb hoge iya, se wa aruk jab nayi-nayi, remu zu wa otte ut-kwum sok.

23 Yeso zu a-doru wa, <<Um o waru nō ut-nip, ut-shu'ut ut-po ne u wa-ut-kwum u to-ut u Faruk-du u-ru.

24 Um o tumsu waru nō, ut-zeg m-kuk u rakum-yu cwa u-me hu-yu u-ber, u wa-ut-kwum u to-ut u Faruk-du u-Ru.>>

25 Da-u a-dor hoge iya e hu murimmo, e zu, <<¿Abite iya o wana de kwum-du u-ukur?>>

26 Yeso got un wa zu, <<Udu net za ut-nome da sedi udu u-Ru ko-uyan su ut-nome se.>>

27 Biturus zu, <<Gwat, it yakke ko-uyan remu it dor-ut bō, ¿sedi yan-o it de ut-kwum?>>

28 Yeso zu un, <<Um o waru nō ut-nip, da-u o haan, da-u Wa'-u Net do'e ut-shu'ut u pora-du ur-faruk du ut-fu'ubse wa. Nō doru me, nō do'e ut-shu'ut u pora-tu ur-faruk tu ut-rem op-ut yur, nō kwupu rem-tu op u ut-yur tu Isra-ne us-rem.

29 Tumsu wu yage ut-bu, kō hūno-ut wa ne neta-ne kō campa-ne, kō uso-u wa u ino-u wa ne kō

§ 19:19 Gwat tumsu Muut: Rwuu 20:12-16; Kwup 5:16-20; Toog 19:18.

yaag, kō ūt-tak, remu wa o dorru me, wa de ūt-kwum u-so u-tát, tumsu wa de kwum-du fat-du za ūr-ma.

³⁰ Tumsu net-ne u-tát i o ūr-takun, e de ūt-mu a ūr-vaste, a ūr-vaste e de ūt-shu'ut a ūr-takun.>>

20

Sha-mu ūs-rem mot-tu a-m-ank

¹ Yeso re shu ūt-zu, <<Faruk-du u-ru o ūka wa-u-bu, wu ruye ūr-wun ūr-wun u sa-u i de nomu wa-m-ank-u tak-u inabi.

² Da-u e hongusse u nomu wa do'e ūt-top shik ūr-hoot, se wa tok un u tak-u inabi.

³ <<Ūs-kwam kob-du u-gan su ūr-wun se wa ru u kat-du u-turru, wa hyen eken u shu'ut-du m-zan.

⁴ Se wa zu un, <Haanun no do'e u tak-u inabi ri, me top-u no nom-u kame.>

⁵ E yune e do'e.

<<Se wa do'e. Wa ru u tek u-ho, tumsu ūs-kwam ūs-tut su m-rim wa sur m-kab a-m-ank ne.

⁶ Ūka ūs-kwam ūs-tan su m-rim, wa ru, wa bit eken u ees, e za nom-du okon da. Se wa zu un, <Remu yan-o wute no nomug m-ank u ho-du ya-o da?>

⁷ <<E zu wun, <Wakun yaag it nomu ūt-nom da.>

<<Se wa zu un, <Nokon konon m-ha u tak-u inabi ri.>

⁸ <<Da-u rim-mu tore, se wa tak-u inabi wa zu wu o segu wa ank-mu u-tak, wa fag i o nomu wa-m-ank ne, wa top e, tumsu wa heese dugu a m-vaste m-ha a ūr-takun ne.

⁹ <<Net-tu haye ūka ūs-kwam ūs-tan su m-rim, kowan na top wa shik ūka kumte u top-u ūr-hoot.

¹⁰ Net-tu haane ur-takun cung uzu na de top-du e shik m-zeg or-ut e ne i haane m-rim, ko ba shu'ute iya kowan kwung nomu kame na top wa ur-hoot.

¹¹ Da-u e onke, se e hu nomu wa-u-tak m-kwe remu zu wa topok e hon-hon.

¹² E zu wun, <Net-tu haane u-dim, ank-mu u-da cashi mo e nome> top-u it u ene us-gan, it u nome m-ank, u dung-mu u-ho ne.

¹³ <<Se wa zu wakun u tek-u me un, <Huub-u ri, um reeg ra-u ro da. Um zuug iya remu zu yo cung uzu me top-u bo shik nomu na tope ur-hoot.

¹⁴ Kab nom-u o u ro bo nok. Me keere u jab-u ri um top or-ut ro ne i haane u dim-u ro nom-u um top-u bo.

¹⁵ Me keru nom-du nom-u um keere u jab-u ri, u nom-u o u ri, shub-de bo otte u remu nom-u so-o um nome?>

¹⁶ <<Iya o hen, a m-vaste de ut-shu'ut a ur-takun, a ur-takun hen e shu'ut a m-vaste.>>

Yeso warug mar-m wa

(Mark 10:32-34; Ruka 18:31-34)

¹⁷ Da-u Yeso u a-doru wa ne o m-ha u Urusharima, se wa nuk a-dor-ne u-kit. Wa zu un,

¹⁸ <<Hogon in do'e ur-cwa u Urusharima. Na de yasu Wa'-u Net u kom-tu i-Yate a-Toog-ne u a-kose-tu u-bor ne. Tumsu e ut-kwup uzu na ho wun.

¹⁹ Tumsu e yasu wun udu i za-Yahuda-ne da, e nomu wun rem-su us-jurum, e nomu wun us-ryap, e tar wun u-kan, tumsu e ho wun u ho-du u-tuturse wa de ur-yune.>>

*Kon-su ino-u Yakubu
e Yohanna
(Mark 10:35-45)*

²⁰ Se ino-u Yakubu e Yohanna ya'ag-u Zabadi e haan udu Yeso. Wa he ut-jwun u shu Yeso wa kon wun okon nom-o.

²¹ Yeso zu wun, <<¿Yan-o bo ut-sa?>>

Wa zu, <<Um o kon-us ro, yage yaag-u ri ine yur u shu'ut u ane u be-du m-sek-u ro ur-kot u bo ne, wa-gan u kom ut-cwa tumsu wa-gan u kom ur-beer.>>

²² Yeso zu Yakubu e Yohanna, <<No nak nom-u no o ut-kon da, ¿no keru swadu kob-du um de ut-swa?>>

E zu, <<It ut-kere.>>

²³ Yeso zu un, <<No de swadu ur-kob uka um dote swadu ur-kob, sedi mot-tu ur-shu'ut u kom us-cwa ri ko kom ur-beer, Uso-u ri wu o dom u-ru wa ooge wa ut-ya. Wuna de ya-du be-ut to udu wu wa cwane ut-ya.>>

²⁴ Da-u a-dor op i kuse hoge uzu Yakubu e Yohanna nong ur-shut iya, e hog ryab-us un sok.

²⁵ Yeso fak in beet wa zu, <<No nak net-tu o ur-faruk i za-Yahuda-ne da, e hog zwarru kosu e uzu e o ur-beb ne. Tu-shu hog zwarru kose ur-beb udu i e otte ur-faruk.

²⁶ A no nom uka un da. Remu iya hen wu ut-sa wa shu'ut yu-Yat-ya u-me no, se wa shu'ute tok udu or-ut wa ne.

²⁷ Tumsu wu ut-sa wa shu'ut yu-shu u-me no, wa shu'ute tok.

²⁸ Wa'-u Net hagun remu na nom-tu wa-m-ank da, sedi remu zu wa nom-ut m-ank, wa yase fat-ur wa remu ukru ut-net u-tat.>>

Po-ne yur kwung m-hyan

(Mark 10:46-52; Ruka 18:35-43)

²⁹ Da-u Yeso u a-doru wa ne de yagu bo-u Yeriko, ban-du ut-net dor un.

³⁰ Da-u e ooge ur-nok, eken po-ne yur o shu'ut u kit u-fun. Da-u e hoge Yeso o aruk, se e yuns us-cwar e zu, <<Wa-m-nap, Wa'-u Dawuda! Hog on-ur it!>>

³¹ Net-tu hagusse un, uzu un hoon us-ram, E sur m-jakus us-cwar e zu, <<Wa-m-nap, Wa'-u Dawuda! Hog on-ur it!>>

³² Yeso ees, wa zu un, <<¿Yan-o no ut-sa um nomu no?>>

³³ E zu wun, <<Wa-m-nap, it ut-sa it kum m-hyan.>>

³⁴ Remu ur-on, Yeso tum is-u un. Za rem, e kum m-hyan, e dor wun.

21

Cwa-du Faruk-u Urusharima

¹ Da-u Yeso u a-doru wa ne ha m-te Urusharima, u bo-u Bafaji u dapus Ror-du Te-su Zetun, Yeso tom a-doru wa yur.

² Wa zu un, <<Cwaan u taas-u o u shu no, no ut-hyan u-janka m-gag ukun u ya-ur wa ne, ustun e no hatun me.

³ A wakun u shitu nom-u no ut-nom, warun wa uzu, <Wa-m-nap wa ut-sa e,> tumsu wa de yasu no e za na-su u-da.>>

⁴ Na nong sin-se us-beet remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru ware uzu,

⁵ <<Waru net-tu bo-u Urusharima,*

* 21:5 Ut-Girik: Zayon.

<Gwatun faruk-u nō o haan udu nō,
wa zatte huk-mu ur-hi da.

Wa o ur-nok u dom u-janka,

Wa muute hi-ur wa za okon, ya-du u-janka wa
nokte.> >>†

⁶ A-doru Yeso yur nom uka Yeso war-tu e.

⁷ E hatun ya-du ur-janka u-janka ne udu rò, e suk
kus-ut e u dom-u u-janka u ya-ur wa ne, wa duus
u dom wa shu'ut u dom-u ya-du u-janka.

⁸ Ut-net u-tát e hu nurgusse kus-ut e u dom-u u-
fun, tumsu eken getmun fe-su us-te e nurgusse u
dom-u u-fun.

⁹ Ban-du ut-net oró u-shu Yeso tumsu ban-du ut-
net i o dim-u rò beet. E jakus us-cwar, e zu,
<<Ut-vam udu Wa'-u Dawuda!

Nu-u so-o udu wu haane
u shin-m Yawe,
ut-vam udu u-Ru

wu ooge dom u-ru u zuge kohene!>>‡

¹⁰ Da-u Yeso cwaye u Urusharima, gwuz yune
uzu, <<Wana unwa?>>

¹¹ Net-tu o dorru Yeso e zu, <<Unwa o wa-warru
rem-su u-Ru Yeso dugu Nazara u Gariri.>>

*Yeso u be-du ur-shu'ut
du Wa-ko-uyan*

(Mark 11:15-19; Ruka 19:45-48; Yoha 2:13-22)

¹² Yeso to u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan
wa buz a ut-o u a bab-du ut-bisa ne u-me, wa
jurgusse cumus-tu a swasa-mu shikne, u nom-tu
ur-shu'ut-u a bab-du ut-gorop.

† 21:5 Gwat tumsu: Zeka 9:9.
118:25-26; 148:1.

‡ 21:9 Gwat tumsu: SepV

¹³ Yeso zu un, <<Rem-su u-Ru zuug, <Bu-u ri de shu'utu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan,>§ sedi no mutte o be-du pak-du hyuw-ne!>>

¹⁴ Kuna po-ne u ryam-ne hatun udu ro u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, tumsu wa yu un m-yar.

¹⁵ I-Yate a-Toog-ne, u a-kose-tu bor-ut Mosa ne, hog us-ryab da-u e hyane nom-tu m-shin tu Yeso nome, u yaag ne beet e o ut-jar u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan e o ut-zu, <<Ut-vam udu Wa'-u Dawuda>> se e hog us-ryab.

¹⁶ E zu wun, <<Bo hok nom-u ya'ag-u ine o ut-zu?>>

Yeso shus wa zu,
<<U, no karunte nom-u rem-su
u-Ru ware uzu,
<Bo iiste ut-ya' u
ya'ag-u reke ne uka
e dote vam-ut ro
uka kumte.>* >>

¹⁷ Dugu kun se wa yagu un, wa ru u bo-u o. Wa do'e u Bataniya, wa roog ukun.

Te-yu guuste

(Mark 11:12-14,20-24)

¹⁸ Da-u is gase ur-wun, wa o u muun u-me u-bo, se wa hog us-mer.

¹⁹ Da wa hyane yakun te-ya u kit u-fun, se wa do'e u kug-du te-u ya, wa kwung okon da se ut-ran. Wa zu te-u ya, <<Bo za ur-mat da m-mommō.>> Za rem te-yu guus.

§ 21:13 Gwat tumsu: Isha 56:7; Irmu 7:11. * 21:16 Gwat tumsu: SepV 8:2. (Ran-u ut-Girik).

²⁰ Da-u a-doru Yeso hyane iya, e hu murimmo u-tat. E zu, <<¿Re o te-yu guuste za rem inya?>>

²¹ Yeso shus wa zu, <<Um o waru no ut-nip, a no o u yadu jab ne tumsu no nong u-sakna da ko cashi, no ut-nom nom-tu zege nomu um nomu te-u inya. Tumsu no zu ror-ur yat-de din-de, <Yune bo he u-me m-sa,> ut-shu'ut iya.

²² A no nome yadu jab, nom-u no kone u-Ru u-beet u tek-u us-toog, no ut-kwum.>>

Shut-du Beb-ur Yeso

(Mark 11:27-33; Ruka 20:1-8)

²³ Da-u Yeso cwaye u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, wa o tek-u ut-kose, se i-Yate a-Toog-ne u ut-nengen ne, e haan udu ro. E zu, <<¿Shin-m wan mo bo otte nom-du nom-ut tun-to? ¿Tumsu wana ya shin-m mo?>>

²⁴ Se Yeso shus wa zu, <<Ko me, me nomu no ur-shut. A no shase shut-ur ri, me ware no ko shin-m wan mo um otte nom-du nom-ut tun-to.

²⁵ ¿Wana ya'e Yohanna beb-du ut-yubusse m-bu? ¿Ru-o ya'u wun ko net-u ya'u wun?>>

Un hu pama inan u tek-u un uzu, <<A in zuye <Dugu-du u-Ru de,> wa zu, <¿Remu u-yan o no ya'ag jab-u wun da?>

²⁶ Tumsu a in zuye, <Dugu-du ut-net de,> in o hog-du gyer-u nom-u net-tu de nomu na, remu zu net-tu kabug Yohanna wa-warru rem-su u-Ru wa.>>

²⁷ Se e zu Yeso, <<It nak da.>>

Yeso zu un, <<Um za waru no ko shin-m wan mo um otte nom-du nom-ut tun-to da.>>

Sha-mu us-rem su yaagyur

28 Yeso zu tu-shu a-toog u tu-shu ut-net ne, <<¿Yan-o no hyane? Na nong yakun campaya wu otte yaag-u campane yur. Wa do'e udu wu ur-takun wa zu, <Wa'-u ri, yune bo do'e u tak-u inabi u ya-o.>

29 <<Wa'-u rò zu, <Um za m-ha da,> a sure m-wa'as wa sur m-dorog, wa hu.

30 <<Se uso u do'e udu wu u-yurumse, wa waru wun nom-u wa ware yu wuya. Se wa'-u wa zu, <To, u-uso, me ut-ha,> se wa gugum m-ha.

31 <<U tek-u ya'ag-u e yur ¿wana nome nomu uso u ut-sa?>>

E zu, <<Wa ur-takun wa.>>

Yeso zu un, <<Um o waru no ut-nip, a-onku shik-u tar ne u a-u-as ne, e ba-u no m-cwa u faruk-du u-Ru.

32 Um zuug iya remu zu Yohanna wa-ut-yubusse m-bu haagun wa o kosu no fun-u so-ya, no yaag jab da. Sedi a-onku shik-u tar u a-u-as ne e yaag ut-nip. Ko ba no hyane iya, no byurgun no yage ut-ba'as no yu' jab udu rò da.

*Sha-mu us-rem su
i sege ne u-tak*

(Mark 12:1-12; Ruka 20:9-19)

33 <<Seken sha-mu rem-su ya. Yakun campaya wa nong tak-u inabi, wa gunus o u-dunni, tumsu wa nom be-du nom-du m-mudi mu yaa-tu inabi, tumsu wa nom kur-u wa-ur-e' u dom. Se wa yu' a-ur-tom-ne seg-mu tak-u inabi o, wa aruk m-ha u okon dak-o.

34 Da da-u re-du tesse teye, se wa-tom wakun u tek-u tok-ne rò, wa do'e udu i wa ya'e seg-mu u-tak, e okon ogur wa du nom-tu u-tak.

³⁵ <<I na ya ne seg-mu u-tak, e maas tok-ne wa, e gapur wa-gan, e ho wa-gan, e jurug wa-gan ut-ta'ar.

³⁶ Se wa sur m-tom eken tok-ne m-zeg ur-takun, na nomu e uka na nom-tu a ur-takun.

³⁷ Da tase wa u-tak tom wa'-u wa udu un. Wa zu, <Um nak uzu u da-o un ut-ya wa m-zeg.>

³⁸ <<Da-u i na ya seg-mu u-tak hyane wa'-u wa-u-tak, se e zu orut e, <Nonge! Wu de re-du kwum-tu u-tak u ya. Yagun in ho wun, u tak-u shu'ut u in.>

³⁹ Se e maas wun, e gun wun u-do u tak-u inabi, e ho wun.

⁴⁰ <<U da-o, ja wa-u-tak mune yan-o wa de nomu i wa sege tak-u inabi?>>

⁴¹ E zu wun, <<Wa de ho-du net-ut yo-to to. Wa ya' eken tak-u o, i de ha yadu wun du ro ogde du nom-tu tak-u inabi.>>

⁴² Yeso zu un, <<No karunte nom-u rem-su u-Ru ware da:

<< <Ta'ar-du a u-ma ne gugme,

de shu'ute ta'ar-du

zege ur-zwar du u-ma.

Ru-o nome sin-se,

tumsu nom-tu m-shin to u na hyan>†?

⁴³ <<Remu iya, um o waru no, na de kab-du faruk-du u-Ru dugu-du no, na yasu tokon net-to tu de nom-du nom-tu kame tu faruk-du u-Ru.

⁴⁴ Kowana he u dom-u ta'ar-ur re, de cakmu wa, tumsu wa ta'ar-ur re he u dom-u wa de namu wa uka m-hyu.>>‡

† **21:42** Gwat tumsu: SepV 118:22-23. ‡ **21:44** Na samge sin-se u-me tokon Ran-tu ur-takun da, hongusse Ruka 20:18.

⁴⁵ Da-u i-Yate a-Toog-ne u Farisa-ne hoge sha-mu us-rem su Yeso ware, e nup uzu unu wa otte us-rem.

⁴⁶ Un haan un maas wun, sedi un o hog-du u-gyer, remu zu net-tu kabug wun wa-warru rem-su u-Ru wa.

22

Sha-mu us-rem su morog-du ur-gu

¹ Yeso sur m-nom sha-mu us-rem uzu,

² <<Na hyanu sha-mu faruk-du u-Ru uka wakun faruk wu zonge nomu wa'-u wa morog-du ur-gu.

³ Wa tom tok-ne ro e fagun net-tu na bane u morog-du ur-gu, sedi net-tu na bane haagun da.

⁴ <<Wa sur m-tom eken tok-ne wa zu, <Warun net-tu na bane uzu, um zongte nom ut-re, na punumte na i m-sem. Na taaste zongu ko-uyan, haan u udu ur-morog.>

⁵ <<Sedi e ereg da. E aruk u su e, wakun aruk u tak-u wa, wakun aruk u-turru.

⁶ Tumsu eken maas tok-ne e, e pepur e, na ho e.

⁷ Faruk hog us-ryab sok. Wa tom karma-ne wa horrusse i ho tok-ne e, e doos bo-u un u-ra.

⁸ <<U da-u o wa zu tok-ne wa, <Na taaste zongu ur-morog, sedi i na bane e kamug da.

⁹ Remu iya, doron us-fun, no waru i no hyane beet e haan u morog-du ur-gu.>

¹⁰ Tok-ne e dor us-fun e kargussun net-tu e kume, net-tu ur-ka u i za ur-ka ne, be-du ur-morog haan de shi ut-net sok.

11 <<Da faruk cwanē wa hyan net-tu haanē, se wa hyen wakun, wa wagun toogo-yu morog-du ur-gu da.

12 Se wa zu netu wa, <Hubu ri, ɛre o bo nomte bo cwatun u ane za bo wa toogo-yu morog-du ur-gu? > Netu wa taag u nom-u wa de ut-war.

13 <<Faruk zu i o nomu wa-m-ank, <Guksun naas-us ro, ut-kom ne, no gun wun u-do u-me u-cwum, kuna wa dote us-kan u ep-mu jo-u ne.> >>

14 Yeso zu, <<Ru-u fak ut-net u-tat, sedi net-to cashi i wa dage.>>

*Top-du shik-u tar udu Sisar
(Mark 12:13-17; Ruka 20:20-26)*

15 Da-u Yeso zuye iya, Farisa-ne do'e e dorog uka e dote nomu wun ur-ren u remu nomu wa ware.

16 Se e tomon a-doru un ur-kot u net-ut Here ne. E zu, <<Wa-ut-kose, it nak bo o m-shup ut-nip ne, tumsu bo o nomu na kose-tu fun-yu u-Ru tek-u ut-nip. It zuug iya remu zu net-to us-gan udu ro, tumsu bo koste m-kuuk da.

17 Waru it uzu, ɛYan-o bo zuye, nong ur-zwar na top shik-u tar udu Kaisar Faruk, ko ana top da?>>

18 Ba shu'ute uzu Yeso nak nom-u un ut-sa, se wa zu un, <<No a-ha-mu ur-no ne! ɛRemu u-yan o no ote nomu me m-rege?

19 Kosun me shik i na topte tar.>> Se e haatun wun konko shik.

20 Se wa zu un, <<ɛRyun-u wan o? Tumsu ɛdim-ur wande u ane?>>

21 E shus e zu, <<Kaisar wa.>>

Se Yeso zu, <<Na ya' Sisar nom-u o u wa, tumsu no ya' u-Ru nom-u o u-Ru.>>

22 Da-u e hoge iya, e ship ut-nu e hu murimmo.
E yagu wun, e aruk.

*Ur-gu u ho-du
yune-du marimari ne
(Mark 12:18-27; Ruka 20:27-40)*

23 U ho-ur re hen, eken Saduki-ne haan udu
Yeso. Una zuye yune-du marimari ne zarra. E shit
wun.

24 E zu, <<Wa-ut-kose, Mosa zuug, <A netu mare
wa kwumug wa' da, ka ut-nom zarra, se huno-u
wa gaag neta-u ya u remu wa kwum-tu wa yaag.>*

25 Eken oro u tek-u it, campa-ne ta'er ya'ag-u wa-
gan. Wa ur-takun nong ur-gu wa haan wa mur za
wa', wa yaksu huno-u wa neta.

26 Ganse tumsu u wu u-yurumse, u u-tuturse ne
m-te wa u-ta'er.

27 Da-u e murme beet, neta-u ya mur kowa.

28 U da-o, u ho-du yune-du marimari ne, ¿neta
wana wa de ut-shu'ut remu zu net-ne ta'er gaag
wa?>>

29 Yeso shus wa zu, <<Dorog-us no za hon-hon
da, remu zu no nak rem-su u-Ru su o m-pan da,
tumsu no nak shin-mu o u se da.

30 Da-u yune-du marimari ne, net-tu za re-du
shu nom-du ur-gu u-me dak-u uno da, tumsu neta-
ne za ha-mu ur-gu da, net-tu de ut-shu'ut uka a-us-
tom u-Ru ne.

31 Tumsu u mot-tu yune-du marimari ne, ¿no
karunte nom-u Ru-u waru no da? Na panug uzu,

* 22:24 Gwat tumsu: Muut 25:5-6.

³² <Me wa o Ru-u Ibrahi, Ru-u Ishaku tumsu Ru-u Yakubu.>† Wun Ru-u a ur-fat ne o za marimari ne da.>>

³³ Da-u net-tu hoge iya, e hu murimmo u remu kose-ut Yeso.

Bor-yu zege

(Mark 12:28-34; Ruka 10:25-28)

³⁴ Da Farisa-ne hoge uzu Saduki-ne taagte u nom-u e de shasu Yeso, se Farisa-ne morog ur-be ur-gan.

³⁵ Wakun wa kose-tu bor-ut Mosa u tek-u me un, wa nom ur-shut remu wa reg-ut Yeso.

³⁶ Wa zu, <<Wa-ut-kose, zan bor-ya zege u tek-u me bor-ut Mosa?>>

³⁷ Yeso shus wa zu, <<Cwan u-Ru Yawe u jab-u ro ne beet, u fat-ur ro ne beet, u dorog-us ro ne beet.>‡

³⁸ Inya ya ooge bor-u yat-ya tumsu yu zege ur-zwar.

³⁹ Bor-yu u-yurumse yu zege ur-zwar ya o us-gan u yu ur-takun ne, <Bo cwan wa-boru ro uka bo otte cwan-tu hi-ur ro.>§

⁴⁰ Kose-ut Mosa ut-beet u a-warru rem-su u-Ru ne, to rwugun u-me bor-ut tun-to ut-yur.>>

zWa'-u wana Kiristi?

(Mark 12:35-37; Ruka 20:41-44)

⁴¹ Da Farisa-ne morge ur-be ur-gan, se Yeso shit un,

⁴² wa zu, <<zYan-o dorog-us no u mot-ut Kiristi? zWa'-u wana?>>

E zu wun, <<Wa'-u Dawuda.>>

† 22:32 Rwuu 3:6. ‡ 22:37 Gwat tumsu: Muut 6:5. § 22:39 Gwat tumsu: Toog 19:18.

⁴³ Yeso zu un, <<Re-o Dawuda u tek-u Yar u-Ru fogte wun Wa-ko-uyan ri? Um zuug iya remu zu Dawuda zuug,

⁴⁴ << <Yawe zuug Wa-ko-uyan ri,

Shu'ute u ane u be-du m-sek du kom ut-cwa ri, Se um reeg ur-korro du huub-ut yo-to ro

u ta us-na ro.* >>

⁴⁵ <<A Dawuda zu Kiristi <Wa-ko-uyan> Re o Kiristi shu'ute wa'-u ro?>>

⁴⁶ Wakun kerge shas-du Yeso da. Dugu ho-ur re wakun swurug m-kwum beb-du nomu wun dekun shut-de da.

23

*Him-ut Yeso udu a-kose-tu
u-bor ne u Farisa-ne*

(Mark 12:38-40; Ruka 11:37-52; 20:45-47)

¹ Da-u net-tu morge u-tat u a-doru wa ne, se Yeso zu un,

² <<A-kose-tu bor-ut Mosa u Farisa-ne e na ya'e beb-du nom-du kose-ut Mosa.

³ Remu iya, nomun beet nom-u un o is-u no. A no nom uka un otte ut-nom da, remu zu un nom-ut nom-tu un o ut-war da.

⁴ E suk cwu-tu m-no, tu zatte kuk-mu ut-kab da, e saku net-ne to ut-kap, sedi un u hi-du war un, un za keru wadu ko u-jow un nom ur-sege da.

⁵ <<Un nom pama-us un us-beet remu net-ne vom-ut un. Hi-du rem-us se ya: un o gag-du fe-us yat-se su rem-su u-Ru u pong-ut un uka ur-dupur. Un o wadu bar-su m-randi u toggo-us un.

* **22:44** Gwat tumu: SepV 110:1.

⁶ E ton na ya' un be-ut so-to tu be-tu ur-morog u be-tu m-sek ne u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne.

⁷ Tumsu e ton na ha vuk-su un u-me u-turru, na ha fag-du un, <Wa-m-nap.>

⁸ <<No hen, ana zu no <Wa-m-nap da> remu wa-m-nap-u no wa-gan wa, no hen ganse no oye uka ut-huno, campa-ne u neta-ne.

⁹ A no zu wakun <u-uso> u dak-u uno da, remu zu Uso-u no o u-gan, wu o dom u-ru.

¹⁰ Tumsu ana fag no <Yu-shu da> remu zu yu-shu ya u-gan no otte, wato Kiristi.

¹¹ Net beet wu ut-sa u Ru-u nya wa ur-og, yage wa shu'ut wa nomu no m-tok.

¹² Wu kabu hi-ur wa okon, na de mutu wa m-zan. Tumsu wu mutu hi-ur wa m-zan, wa de kwum-du m-sek.

¹³ <<Sedi nom-tu ur-on to, udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No beeste u-is yu cwa-du faruk-du dom u-ru, tumsu no cwaag da, tumsu no o ho-su a cwan-tu ur-cwa ne ur-cwa.*

¹⁴ Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne u a-ha-mu ur-no ne! No o re-du cwu-tu bomos-ne, tumsu no o toog-su m-wur u remu na hyan no. Remu iya hen no de swadu ur-kob u-tat.

¹⁵ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne. No a-ha-mu ur-no ne! No pus m-sa, no

* **23:13** Tokon ran-to swurug fe-yu 14, *Nom-tu ur-on udu no a-kose-tu u-bor ne u Farisa-ne. A-ha-mu ur-no, a-za m-e i re ra-u bomos-ne tumsu e ton e nom toog-su m-wur u shu ut-net. Remu iya, na de yadu no ur-kob sok.* Hongousse Mark 12:40 tumsu Ruka 20:47.

te bo-tu m-ra remu sa-u wa-gan wu de dorru kose-ut no. A no kume wa, se no muut wa, wa bu-u u-ra m-zeg no u-so u-yur.

¹⁶ <<Nom-tu ur-on udu no, no o uka po-ne i ut-sa dor-tu net-ne u-fun! No zu, <Okon zarra a net-u ton-de u be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u-Ru, sedi wu ton-de u ta'ar-tu m-bakut ne tu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, se wa nong nom-u wa ton-de uzu wa ut-nom.>

¹⁷ No rag-ne, no o uka po-ne! Ta'ar-tu m-bakut tu o u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan to o so-to, sedi be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan zek ur-zwar, remu zu u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan o cinte ta'ar-tu m-bak-ut tu to u-kit remu ank-mu u-Ru.

¹⁸ No zu, <Wu ton-de u be-du toog-ne, okon zarra, sedi wu ton-de u be-du ya-du toog ne, se wa nomug nom-u wa zu wa ut-nom.>

¹⁹ No o uka po-ne! Toog-du na nomte toog de so-de, sedi sak-du na nomte toog de zek ur-zwar, remu zu u dom-u ur-sak de na nomte toog, remu ank-mu u-Ru.

²⁰ Remu iya, wu ton-de ur-sak ne, wa tondute u de ne, tumsu wa tondute u ko-uyan ne u o dom ur-sak.

²¹ Tumsu wu ton-de u be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan ne, wa tondute u o ne, tumsu u-Ru ne wu o u shu'ut u-me o.

²² Wu ton-de u dom u-ru ne, wa tondute u pora-du faruk-du u-Ru ne, tumsu u wu o shu'ut u dom-u pora re.

²³ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No haatun og-du u-Ru u tek-u op u nom-tu us-cwa, uka, zangarri,

ran-tu u-zwuun ne, ut-ryumb ne, sedi no yakke nom-tu zege ur-zwar u tek-u me ut-bor, to o: nom-du nom-ut so-to udu ut-net, ur-on, u yadu jab ne. Tun-to kame uzu no nom, a no yage tokon nom-to da.

²⁴ No o uka po-ne i ut-sa dor-tu net-ne u-fun, no pust nom-i ur-fat u-me m-bu taas no cwar-ya da, sedi no tor u-rakum.†

²⁵ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No jaas dim u-kok, sedi u men-tu me, o shuug u cwan-tu m-jigin ne, u kob-du e'-du ur-hi ne.

²⁶ No po Farisa-ne, jaasun men-tu me u-kok u-ro, uka do dote ut-shu'ut u so-o ko o.

²⁷ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No shu'ute uka sag-tu na wa'e rwab-u pus-o, u zwarru m-hyan u-do, sedi me, se shar-tu net-tu mare m-jigin ne ut-go ut-go.

²⁸ Iya o hen no otte, u-do net-tu hen no uka net-tu jab-us so-se, sedi u men-tu me, se ha-mu ur-no, u nom-ut yo-to ne.

²⁹ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No mu sag-ut so-to u remu a-warru rem-su u-Ru ne, tumsu no nomu sag-tu net-tu jab-us so-se ut-uk.

³⁰ No zu, <Uzu it oog u da-u i mate uso-ut it, it za segu un ho-du a-warru rem-su u-Ru ne da.>

³¹ Iya o no koste uzu no o ya'ag-u i ho a-warru rem-su u-Ru ne.

³² No shu'ute uka i zonge ho-du ut-net, uka i mate uso-ut no otte.

† 23:24 Gwat Toog 11:4,23.

³³ <<Nō fa, Nō yagu kōkōs! ǀRe nō dōte kus-mu kwup-du ūs-rem sū cwa-du bu-u u-ra?

³⁴ Remu iya, um de tomtun nō a-warru rem-su u-Ru ne, u a-m-nap ne, u a-kose-tu ne. Nō de ho-du eken, nō tar eken u-kan, tumsu nō nomu eken ūs-ryap u-me bu-u ūt-kose u Yahuda-ne, nō o dorru un ūt-bo ūt-bo.

³⁵ Ru-u de yadu nō ūr-kob, remu zu nō hoog net-tu jab-ūs so-se ne beet u-me dak-u unō. Nom-u nō nome o ūt-muun u hi-ur nō, i mare ne dugu da-u Habira wa jab-u so-o m-ha u Zakariya wa'-u Berekiya, wu nō hoye u tek-u be-du u-hen ūr-sak ne.

³⁶ Um o waru nō ūt-nip, sin-se ūs-beet na nomu se u-me net-tu unō da-o.

³⁷ <<Kus! Urusharima, nō a ho-du a-warru rem-su u-Ru ne, a jurgu i na tomne ne ūdu nō. Um saag um kargusse nō ūka kuut-yu kargusse ya'at wa u kap-ut wa, sedi nō gugumte.

³⁸ U da-o hen na yakuste nō bo-u nō za wakun.

³⁹ Um o waru nō, nō za tumsu hyan-du me da, se ho-du nō zuye, <Kom-u u-Ru ūdu wu haane u-tek dim-ur Yawe.>‡ >>

24

Nap-su da-u m-vaste

(Mark 13:1-13; Ruka 21:5-19)

¹ Yeso ru dugu be-du ūr-shu'ut du Wa-ko-uyan. Wa o tek-u ūr-nok, se a-dor waru wa, zwarru ma-ut to u-tāt tu be-du ūr-shu'ut du Wa-ko-uyan.

‡ 23:39 SepV 118:26.

² Se wa shit un wa zu, <<No hyang tun-to ma-to, um o waru no ut-nip, na za yage ur-ta'ar u dom-u ur-ta'ar da. To ut-he ut-beet.>>

³ Yeso o shu'ut u dom-u Ror-du Te-su Zetun, se a-doru wa haan e war'e. E zu, <<Waru it, imune o na de nom-du nom-ut tun-to? Tumsu re-o nap-su haan-ur ro, u ma-du u-da ne?>>

⁴ Yeso shus wa zu: <<Nomon ga', a wakun u engusse no u remu nomu de ut-nom da.

⁵ Remu net-tu de rwuun u-tat e zu um yaag e shin-m ri, e de ut-zu, <Me o Kiristi.> E de engusse net-ne u-tat.

⁶ No de hog-du rem-su m-gag, u u-na zu ne u m-gag. A no hog u-gyer da, remu zu okon za ut-hoos da, sedi vaste-mu nong da u-ro.

⁷ Dak-u de yunsu m-gag m-ha okon dak-o, tumsu faruk-du yuns m-gag m-ha dekun faruk de. Na de nom-du us-mer u rumus-du u-dak ne tokon dak-to ut-go ut-go.

⁸ Sedi se us-beet takun-du swa-u ur-kob de.

⁹ <<Na de yasu no udu swadu ur-kob, tumsu na ho no. Net-tu ut-dak u-beet e de gug-mu no remu zu no o a-doru ri.

¹⁰ Tumsu ut-net u-tat e de yage yadu jab-u e udu ri. E yasu or-ut e, tumsu e gugum or-ut e.

¹¹ A-warru rem-su u-Ru ne i us-bi ne e de rwun u-tat, e engusse ut-net u-tat.

¹² Remu tat-u nom-ut yo-to, cwan-ut eken o nomu or-ut e de ut-hab.

¹³ Sedi wu eese ur-beb ne m-te ur-ma, wa de kwum-du u-ukur.

¹⁴ Tumsu na de donse-du Rem-us sin-se su m-Remer su faruk-du u-ru remu us-nap u-me u-dak

u-beet, kanda vaste-mu nom.

(Mark 13:14-23; Ruka 21:20-24)

¹⁵ <<Sedi kanda vaste-mu nom, da-u nom-tu m-e tu de naasu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan to ut-wa ut-net e yage o, to u ees u-me Bu-u us-toog. Wa-warru rem-su u-Ru Daniyer warug tumsu wa pun se m-tumb ne. Yage wa-m-karunte wa nap.

¹⁶ Net-tu o gwug-du Yahudiya, e de som-mu rutu ur-hi m-ha ut-ror.

¹⁷ Wu o dom-u gont-du u-kur, a wa zu, <Yage um cuzun um kab okon u-bu kanda m-som da.>

¹⁸ Wu o u-tak, a wa mu uzu wa kabun kus-u ut-hopos wa da.

¹⁹ Nom-tu ur-on udu neta-ne otte ut-men, u i o ur-wurug ne u da-u o.

²⁰ Nomon us-toog taas somu-m mo shu'ut u da-u u-gos ko u ho-du ur-hure da.

²¹ U da-u o, na de nom-du dekun swa-u ur-kob de, du na tame ut-nom da, dugu takun-du dak-u uno u haan u da-o, tumsu na za ut-swur m-nom go-du o da.

²² Uzu na habug ut-rut da, wakun zaar wu de kwun-du u-ukur da. Sedi remu net-tu na dage Ru-u de hab-du ut-ho.

²³ U da-u o, ko wana zu no, <Gwat Kiristi ya> ko <Wa ya' jit> a no ya' jab da.

²⁴ Remu zu, eken de yune e zu e haagun u shin-m Kiristi, u a-warru rem-su u-Ru ne i us-bi, e nom nom-tu m-shin u-tat u remu e engusse ut-net, a mune ut-nome, ko i Ru-u dage na engusse e.

²⁵ Me hen um o waru no kanda da-u nom.

²⁶ <<Remu iya, ana zu no, <Gwat, Kiristi ya jit ur-dog,> A no rwun da. Ana zu no, <Wa ya' jit u yase

u-me kur-u me,> A no ya' jab da.

²⁷ Uka no hyente yak-ut yu nomte m-zun dugu u-dom m-cuz u-ta, iya o haan-du Wa'-u net dote ut-shu'ut.

²⁸ Be-du u-du otte, kuna sag-ra morogte.

Haan-du Wa'-u Net

(Mark 13:24-27; Ruka 21:25-28)

²⁹ <<Za naas u-da, da-u ho-tu swa-u ur-kobu to arke,

<< <Ho-du de nom-du u-cwum,
pyat-yu za nom-du m-zun da,

Reger de hemun dugu u-ru,
tumsu na de rum-su

faruk-tu dom u-ru.>*

³⁰ <<U da-u o nap-su Wa'-u Net de ut-kose u dom u-ru. Net-tu u-dak u-beet e de us-kan u remu u-gyer. E de hyan-du Wa'-u Net u haan u-me ur-kuut, m-shin ne u m-sek ne u-tat.†

³¹ Wa de tomnu a-tomu wa dugu dom u-ru, e fur u-kar yu ut-wan sok. E de kargusse net-tu na dage dugu u-dom u u-ta ne u m-ereg ne u kom ut-cwa u kom ur-beer ne, dugu din-de ma-du u-dak ne m-ha dekun ma-du u-dak de.

³² <<Isun okon dugu sin-se sha-mu us-rem su te-yu u-baab: Da-u fe-us wa heese ut-barum, se o rwutun ran-ut po-to, napun uzu gos-u teegun.

³³ Iya o hen, a no hyane nom-ut tun-to ut-beet tu um waru no, napun uzu da-u nong, u bondu u-is.

³⁴ Um o waru no ut-nip, net-tu uno da-o za m-mar da, se nom-ut tun-to ut-beet to nong.

* **24:29** Gwat Isha 13:10; 34:4; Jower 2:10. † **24:30** Gwat Dan 7:13.

³⁵ Dom u-ru u-dak ne to ut-ta, sedi rem-us ri za ut-ta ko cashi.

Ur-ho u-da ne u na nape da

(Mark 13:32-37; Ruka 17:26-30,34-36)

³⁶ <<Sedi wakun nak ur-ho ko u-da, da-u nom-ut to de ut-nom da, ko a-tom u-Ru i o dom u-ru, ko Wa sedi u-Uso wa u-gan.

³⁷ Uka na nomte u ho-ut Nuhu, iya o dote ut-shu'ut u ho-tu haan-du Wa'-u Net.

³⁸ Uka na nomte u da-u o, kanda yu-u u-hat, na o u-re, na o ut-swa, campa-ne o ut-gu, tumsu na o hutu neta-ne ut-gu, m-te da-u Nuhu cwa u-me u-hat.

³⁹ Kanda e nuput nom-u o u tek, yu-u yat-o hagun u koos-tu un beet. Iya o muun-du Wa'-u Net dote ut-shu'ut.

⁴⁰ U da-u o, net-ne yur, e o u-tak na de kab-du wa-gan na yage wa-gan.

⁴¹ Neta-ne yur e o ur-na ur-kot, Ru-u de kab-du wa-gan wa yage wa-gan.

⁴² <<Remu iya, shu'utun us-zong ne, remu no nak ho-du Wa-ko-uyan de muun da.

⁴³ Sedi napun, uzu wa u-bu do'e nap-du ho-du hyuw de haan m-gyup, wa za roogte da, tumsu wa za ut-yage na cwa wa u-bu da.

⁴⁴ Remu iya, shu'utun us-zong ne, remu da-u no wa wa' jab da, da-u o Wa'-u Net de haan.

⁴⁵ <<Tok-u ur-ka tumsu wa us-ver, wa o wu wa-u-bu wa ya'u wa gwa-tu wa u-bu, wa o hen u yadu tok-ne kuse nom ut-re u da-u kame.

⁴⁶ Nom-tu ur-so to udu tok wu wa-u-bu haane wa bit wa u nom-du nomu na wute wa.

⁴⁷ Um o waru no ut-nip, wa de wadu toku wa gwa-tu cwu-ut wa ut-beet.

⁴⁸ Jiya tok-ne yo-o wa, wa de ut-zu, <Wa-u-bu ri tumbtun.>

⁴⁹ Se wa heese gapru huub-tu m-ank-u wa, wa o u-re u-swa ne ur-kot u a u-swa ne.

⁵⁰ A tok-u wa nome iya, wa-u-bu ro de muun za napur ro tumsu u ho-du wa nape da.

⁵¹ Wa-u-bu de vudu wun sok, tumsu wa de gwin-du wun be-du na gunte a-ha-mu ur-no ne. Kuna wa dote us-kan u ep-mu jo-u ne.

25

*Sha-mu us-rem su ya-ut-gwup
op i nape campa-ne da*

¹ <<Faruk-du u-ru de o uka ya-ut-gwup op i nape campa-ne da i kabe hitirra-us e. E nok u bu-u gwup ur-gu u e'-du campa ur-gu.

² Ya-ut-gwup tan u tek-u un, e zatte us-ver da, tan hene e o us-ver ne.

³ Da-u ya-ut-gwup tan i za us-ver kabe hitirra-us e, e kabug m-noog mu ut-swur da.

⁴ I otte us-ver hen, e kabug mokon noog-mo u-me ur-kub u hitirra-us e ne.

⁵ Campa ur-gu teegun m-byanne da, e beet e hu degem-tu m-roog, a tase e dekus m-roog.

⁶ <<U tek-u m-gyup sok, na fog uzu na rwuun, <Campa ur-gu ya, rwuun na gu wa!>

⁷ <<Kuna ya-ut-gwup-u e op i nape campa-ne da yunte e mang hitirra-us e.

⁸ Ya-ut-gwup i za us-ver zu i o us-ver ne, <Keren it noog-m no cashi. Hitirra-us it ut-sa m-mar.>

⁹ <I otte ūs-ver zū ūn, <Noog-m mō zaru koru in ūr-kot da, sedi nokon ū be-du na bubte nō oon.>

¹⁰ <<Da-ū ē ruyē ū remu ē ootun m-noog, kanda ē muun campa ūr-gu teen. Net-tu zonge hen ē tō ū campa ūr-gu nē ūdu ūr-gu, se tok u-bu tage u-is.>

¹¹ <<Da wase, se ya-ut-gwup-ū ē muun, ē zū, <Wa-u-bu, Wa-u-bu, up-su it u-is.>

¹² <<Se campa ūr-gu zū, <Um o waru nō ut-nip, um nak nō da!>

¹³ <<Remu iya, shu'utun ūs-zong nē remu muun-ur ri, remu nō nak ūr-ho kō u-da da.

*Sha-mu ūs-rem su tok-ne tut
(Ruka 19:11-27)*

¹⁴ <<Faruk-du u-Ru o ūka net wu de nom-du m-ha, se wa fog tok-ne wa, wa mō-tu ūn shik.

¹⁵ Wa yasū wa-gan ba-tu shik ut-tan,* wa-gan na yasū wa ba-tu shik ut-yur, tumsu wa-gan ba-du ūr-gan, kowan ūka wa dote ut-kere. Se wa aruk.

¹⁶ Wu na yase ba-tu shik ut-tan, za rem wa do'e wa hu u-cerpa ū ē, wa kum bu-mu ut-ba ut-tan.

¹⁷ Iya o hen wu na yase ba-tu ut-yur kowa wa kum bu-mu ba-tu shik ut-yur.

¹⁸ Sedi wu na yase u-gan, wa do'e wa-kuw ūr-kub u-dak wa yase ba-du shik-ū wa-u-bu wa.

¹⁹ <<Da-ū tumble, se wa-u-bu ū tok-ne wa ē muun, remu wa got nom-ū ē kume ū shik-ū ē.

²⁰ Se wu kabe ba-tu shik ut-tan, wa haan wa hatun tokon tan-to wa zū, <Wa-u-bu, bō yaste mē ba-tu shik ut-tan. E ya um kwung bu-mu tokon ba-to ut-tan.>

* **25:15** Ba-du ūr-gan otte tat-ū shik-ū top-ū ank-mu net mu ūs-hak ūs-yur.

21 <<Se wa-u-bu rò zù wùn, <Nonge, tok-u sò-wa, bō nong ùr-ka ù nòm-u rẹk-o. Ùm de yasù bō ù zege uno, haane bō nòm ùr-sò ùr-kot ù mē ne.>

22 <<Wù kabe ba-tù shik ùt-yur, wa haan wa zù, <Wa-u-bu, bō yaste mē ba-tù shik ùt-yur. E ya ùm kwumug bu-mù tokon yur-to.>

23 <<Se wa-u-bu zù wùn, <Nonge tok-u sò-wa, bō nong ùr-ka ù nòm-u rẹk-o. Ùm de yasù bō ù zege. Haane bō nòm ùr-sò ùr-kot ù mē ne.>

24 <<Wù kabe ba-du shik ùr-gan, wa haan wa zù, <Wa-u-bu, ùm nak wakun goot nu-ur ró da, bō nom ket ù be-du bō kawē da. Bō kargusse ù be-du bō us-te go da.

25 De wute ùm hog-ut u-gyer, ùm kuw ùr-kub u-dak ùm yase ba-du shik-ù de. Onko shik-ù ró.>

26 <<Se wa-u-bu rò shus wa zù tok-u wa, <Bō net-ù yò-o wa bō oye za ùr-ka, bō nak uzu ùm nom ket be-du ùm kawē da, tumsu ùm kargusse be-du ùm a se go da.

27 Uzu bō wagu mē shik-ù ù-mē be-du ùr-cun, a ùm mune ùm onk shik-ù ri m-swur ne.

28 << <Remu iya onkon ba-du shik-ù de udu rò, yasun wa ba-tù shik ùt-op.

29 Remu zù wù otte u-nom wa na de ut-swure, ù wa kum u-tát. Wù zatte okon da, kò cashi ù wa otte na de ut-onk.

30 Kabun tok-u yò-wa unwa, nò gun ù-dò ù-mē u-cwum. Kuna wa dote us-kan ù ep-mù jo-u ne.>

Ca ù gwaar ne

31 <<Da-u Wa'-ù Net de haan, ù-mē sek-m wa ùr-kot ù a-tomu wa ne beet, da-u o wa de ut-shu'ut ù pora-du ùr-faruk wa.

³² Na de kargusse net-tu ut-dak ut-beet udu wa. Wa de mot-du e ut-go ut-go uka wa-ut-got motte ca u men-tu gwaar.

³³ Wa de cun-du ca u kom us-cwa wa, gwaar hen u kom ur-beer.

³⁴ <<Se Faruk de uzu i o kom us-cwa wa, <Haanun no i Uso-u ri wa'e nu-u so-o, no cwa faruk-du u-Ru du wa zonge no dugu takun-du u-dak.

³⁵ Um zuug iya remu zu, da-u um o hog-du us-mer, no yaag me nom ut-re. Tumsu u-swaat no yu' me bu-mu ut-swa. Um o ur-hamut no cwatun me.

³⁶ Um zatte cwu-tu ut-wa da, no yu' me to. Um zatte m-yar da, no got me. Um o bu-u m-tok, no haan u hyan-du me.>

³⁷ <<Dugu kun a-jab-us so-se ne de ut-zu, <Wako-uyan, umune it hyane bo us-mer it ye' bo nom ut-re? Ko bo o hog-du u-swaat it ye' bo bu-mu ut-swa?

³⁸ Umune o it hyane bo ur-hamut it cwatun bo, ko bo o za cwu-tu ut-wa it yu' bo?

³⁹ Um Tumsu mune o it hyane bo za m-yar ko u-me bu-u m-tok it haan u hyan-du bo?>

⁴⁰ <<Faruk de ut-zu, <Um o waru no ut-nip, ba shu'ute no nongu wa-gan u tek-u or-ut ri, wu rek-wa, me wa no nome.>

⁴¹ <<Da-u o wa de zu i o kom ur-beer, <Hatun u ane, no net-tu Ru-u wa'e u-nu. Cwan u-me u-ra u na za ut-kere ut-ryum da m-mommō, u na zonge faruk-u nom us-te u a-tomu wa ne.

⁴² Um zuug iya remu zu, da-u um ooge us-mer, no yaag me nom ut-re da. Um o hog-du u-swaat no yaag me bu-mu ut-swa da.

⁴³ Um o ur-hamut, no cwatun me da. Um zatte cwu-tu ut-wa da, no yaag me da. Um nong kob-du m-yar, tumsu um o bu-u m-tok, no hagun u hyan-du me da.>

⁴⁴ <<Iya o hen e dote ut-zu, <Wa-ko-uyan, imune o it hyane bo u hog-du us-mer, ko u-swaat m-bu, ko ur-hamut ko za ut-cwu, ko u kob-du m-yar ko u me bu-u m-tok, it gwak-ut bo da?>

⁴⁵ <<Wa de zu un, <Um o waru no ut-nip, ba shu'ute no nonge wu rek-wa wa-gan u tek-u no da, me no nome da.>

⁴⁶ <<E de cwa-du swadu ur-kob du za ur-ma, net-tu jab-us so-se cwaan u be-du fat-du za ur-ma.>>

26

Zong-su masu Yeso

(Mark 14:1-2; Ruka 22:1-2; Yoha 11:45-53)

¹ Da-u Yeso tase warru rem-us se us-beet se wa zu a-doru wa ne,

² <<No nak kwukus m-roog ut-yur kanda na heeste Morog-du ur-Pas, na de u yasu Wa'-u Net na tar wa u-kan.>>

³ Se i-Yate a-Toog-ne, ut-nengen ne, e morog u bu-u yu-Yat-ya a-Toog, wu na foge Kayafa.

⁴ E ye us-rem, e maas Yeso m-yasa tumsu e ho wun.

⁵ Sedi e zu, <<Za u da-u Morog-du ur-Pas da, tasu net-tu yunsun u-gwuz da.>>

Yakun neta-ya wa'agu Yeso

m-noog u Bataniya

⁶ Da-u Yeso ooge u Bataniya, wa do'e u bu-u Simon kim. Wuna Yeso haste gom-su kim u war-u wa.

⁷ Yakun neta ya haan udu Yeso u dekun bakta-du m-noog ne mu shik sok, noog-mu wus u-hakun. Da-u Yeso o tek-u u-re, wa dasu wu noog-m mo ur-hi.

⁸ Sedi da-u a-doru Yeso hyane iya, e hog us-ryab. E zu or-ut e ne, <<¿Uno naas o?

⁹ Uzu wa babug noog-m mummo, na za kwumug shik u-tat, na motu a-ur-kob-ne.>>

¹⁰ Yeso nak nom-u e o ut-war, se wa zu un, <<¿Remu u-yan o no otte ekse neta-u inya remu nom-u so-o wa nomu me?

¹¹ A-ur-kob-ne o ur-kot u no ne ko mune, sedi me, um za ur-kot u none ko mune da.

¹² Noog-m mummo mu wa dase u war-u ri, wa o m-o zongu me kanda na jwak me.

¹³ Um o waru no ut-nip, be-du no dote donse-du Rem-su m-Remer sin-se u-me u-dak u-beet, na de ha bak-su nom-u neta inya nome.>>

Yahudas eeste wa yasu Yeso

¹⁴ Wa-gan u tek-u a-doru ro op u yur wu na zuye Yahudas Iskariyoti, wa do'e udu i-Yate a-Toog-ne.

¹⁵ Wa zu, <<¿Yan o no de yadu me, a um yasu no wune?>> E ye' wun konko shik ur-shik u op.

¹⁶ Dugu da-u o, Yahuda hu sa-u fun-su yasu Yeso udu un.

Yeso reeg nom ut-re m-vaste u

Morog-du ur-Pas u a-doru wa ne

(Mark 14:12-26; Ruka 22:7-23; Yoha 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

¹⁷ U tek-u ho-du ur-takun du Morog-du ur-Beredi du za m-Yis, se a-dor haan udu Yeso e zu, <<¿Hene o bo otte ussa it zongu bo, bo re nom ut-re u Morog-du ur-Pas?>>

18 Wa zu, <<Cwaan u-bo udu yakun campaya, no zu wa, <Wa-ut-kose zuug, da-u wa teegun, wa de re-du Morog-du ur-Pas u-me bu-u ro u a-doru wa ne.>>>

19 A-dor nom uka Yeso zutte e nom, tumsu e zong nom ut-re u Morog-du ur-Pas.

20 Da-u rim-mu tore, se Yeso shu'ut m-shu'ut remu wa re-u nom ut-re u a-doru wa ne op u yur.

21 Un o tek u-re, Yeso zu un, <<Um o waru no ut-nip, u tek-u me no wakun de yasu me.>>

22 Nom-u o ekse un sok. E heese shut-du wun u-gan u-gan uzu, <<Wa-m-nap, me wa?>>

23 Se wa shus wa zu, <<Wu o re-du nom ut-re ur-kot u me ne, wa de yasu me.

24 Wa'-u Net de m-mar uka na punte u-me rem-su u-Ru u mot-ut wa. Sedi nom-tu ur-on udu wu de yasu Wa'-u Net! Ut-zeg m-kuk uzu na mak-ut netu wa da, u na mutte wa tumsu wa ya'aste Wa'-u Net.>>

25 Se Yahudas wu yasu wun wa zu, <<Wa-m-nap, k'o me wa?>>

Yeso shus wa zu, <<Bo warug.>>

26 Un o tek-u u-re, se Yeso kub ur-beredi, wa nom ut-vam udu u-Ru Wa bos de wa yasu a-doru wa ne. Wa zu, <<Kabun no re, un'o war-u ri o.>>

27 Wa kub kok-du bu-mu inabi. Da-u wa nome ut-vam udu u-Ru, se wa yasu un. Wa zu, <<Swaan no beet.

28 Hyu-m ri mo mu na nomte estedu us-rem, mu na de ut-azug remu jaas-du ba'as-tu ut-net u-tat.

29 Um o waru no, um za ut-swur m-swa bu-mu inabi mo da, se ho-du um de swa-u bu-mu inabi mu po-mo ur-kot u no ne u faruk-du Uso-u ri.>>

³⁰ Da-u Yeso u a-doru wa ne fu Sep-u ut-Vam, se e aruk m-rwu m-ha Ror-du Te-su Zetun.

Yeso warug se-m Biturus

(Mark 14:27-31; Ruka 22:31-34; Yoha 13:36-38)

³¹ Yeso zu un, <<No beet no de ut-som no yagu me u ane u gyupu-m mummo, remu nom-u de kwum-du me, remu zu o m-pan uzu:

<< Um de gap-du wa-ut-got,

tumsu ban-du ca de ut-burug,>*

³² Sedi a um yune dugu m-mar me ba-u no ha-mu Gariri.>>

³³ Se Biturus zu wun, <<Ko net-tu somog remu nom-u de kwum-du bo, me um za m-som da ko ca.>>

³⁴ Yeso shus wa zu, <<Um o waru bo ut-nip, u gyup-mu ya-o, kanda kan-su kuut, bo de nomu se-m ri u-so u-tut.>>

³⁵ Biturus zu wun, <<Ko na ho me, um za nomu se-mu napu-m ro da.>> Iya o hen a-dor zutte beet.

Us-toog u-me tak-u Gesemani

(Mark 14:32-42; Ruka 22:39-46)

³⁶ Se Yeso u a-doru wa ne aruk m-ha u dekun be-de du na foge Gesemani. Wa zu a-doru wa ne, <<shu'utun u ane, um de m-ha u ane jit um nom us-toog.>>

³⁷ Se wa kub Biturus u yaag-u Zabadi ne yur, Yakubu u Yohanna. Se wa heese namu jab-u dorog-su jab ne sok.

³⁸ Se wa zu un, <<Namu jab mu o jab-u ri o keru ho-du me. Shu'utun u ane no nom ur-e' u me ne.>>

* 26:31 Gwat tumsu: Zeka 13:7.

39 Da-u wa hīkē cashi, sē wa rūt m-hōbōg u-dak wa nōm ūs-toog wa zū, <<Uso-u ri, abite ūt-nōmē has-tū mē din-dē kōk-du swa-ū ūr-kōb dē. Sēdi, za nōm-ū ūm zūyē ō na dē ūt-nōm da, sē nōm-ū bō ūt-sa.>>

40 Wa muun ūdu a-dorū wa nē, wa bite m-roog. Wa zū Biturus, <<¿Nō za kerū nōm-du ūr-e' ū mē nē kō u-da u-gan da?

41 Nōmun ūr-e', tumsū nōmun ūs-toog taas nō hē ū-mē m-reg da. Jab ūt-sa sēdi war-ū zatte ūr-bēb da.>>

42 Sē wa sur m-mū wa nōm ūs-toog wa zū, <<Uso-u ri, abite din-dē swadu ūr-kōb za ūt-yagē da, yagē na nōm nōm-ū bō ūt-sa.>>

43 Wa sur m-muun wa bit ūn m-roog, remū zū is-ū ūn shuug m-roog.

44 Wa yagū ūn, wa mu u-tūturse, wa nōm ūs-toog, wa sur m-nōm toog-sū wa nōmē ūr-takūn.

45 Wa muun ūdu a-dorū wa nē, wa zū ūn, <<¿Nō ō pama m-roog ūr-hurē nē kō? Da-ū nōng ū na dōtē yasū Wa'-ū Net ū kom-tū a-ūt-ba'as-nē.

46 Yunūn, na nōk, wū dē yasū mē ya wa teegūn.>>

Na maaste Yēsō

(Mark 14:43-50; Ruka 22:47-53; Yoha 18:3-12)

47 Kanda Yēsō tagtē u-nu, Yahudas wa-gan ū tēk-ū a-dorū rò ū morog-du ūt-net teen, e ō m-shup ūs-van nē ūs-te nē. I-Yatē a-Toog-nē ū ūt-nēngēn nē ē tōmnū ūn.

48 Wū dē yasū Yēsō baag ū wargū ūn uzū, <<Wū nō hyane ūm hamutte wa, masūn wa.>>

49 Da-ū wa tene wa dō'e ūdu Yēsō, wa zū wūn, <<Wa-m-nap, ūm ō hosū bō.>> Sē Yahuda ham-ūt wūn.

50 Yeso zu wun, <<Huub-u ri, nom nom-u hatun bo.>>

Kuna net-tu hatun, e maas Yeso, e ship.

51 Da-u e hyane iya, tek-u net-tu o ur-kot u Yeso ne, wa farun van-u wa, wa ket wakun u tek-u tok-u yu-Yat-ya a-toog-ne u-to.

52 Yeso zu wun, <<Mute van-u ro u-me ur-pakum, remu zu wu kabe u-van, van-ya de ho-du wa.

53 ¿No o m-hyan uzu um zatte ur-beb um kon ur-sege udu Uso-u ri da, tumsu za rem wa tomnu me a-tomu wa ut-zongu u-tat† i zege karma no?

54 ¿Re na dote shusu nom-u rem-su u-Ru su na pane uzu tun-to ut-beet na nomu to?>>

55 Da Yeso zu net-ut to, <<¿No rwugun us-van ne us-te ne no maaste me uka hyuw a? Ko mune um o ur-kot u none u me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan um o nomu no ut-kose no maaste me da.

56 Ko ba shu'ute na nong inya remu na shuuste nomu a-warru rem-su u-Ru ne pane u-me rem-su u-Ru.>> Da-u a-dor-ne hoge iya, e som.

Yeso u shu Morog-du ut-Nengen

(Mark 14:53-65; Ruka 22:54-55,63-71; Yoha 18:13-14,19-24)

57 Se i mase Yeso, e huut wun udu Kayafa, yu-Yat-ya a-toog-ne, kuna a-kose-tu bor-ut Mosa u ut-nengen ne morogte.

58 Se Biturus dor un m-ra m-ra, m-te bu-u yu-Yat-ya a-toog-ne. Wa do'e wa shu'ut udu a-ur-e'-ne u remu wa hyen-ut uka na dote ut-nom.

† 26:53 Teeg uka ut-zongu ut-kok ut-nas m-te ut-shishin.

59 I-Yate a-Toog-ne, u net-tu Morog-du ut-Nengen ne beet karug, e o go-tu bi-su na de ke-tu Yeso uka na dote kwum-du beb-du ho-du wun.

60 Sedi un kwumug da, ko ba shu'ute eken u-tat e kek-tu wun rem-su us-bi u-tat.

A tase net-ne yur rwun.

61 E zu, <<Net unwa zuug, <Me keru ru-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u-Ru, tumsu wa ma o u tek-u m-roog ut-tut.>>>

62 Yu-Yat-ya a-toog-ne yune wa zu, <<¿Bo zatte nom-u bo de ut-zu da? ¿Re o mottu nom-u e zu bo nonge?>>

63 Yeso ho us-ram. Yu-Yat-ya a-Toog zu wun, <<Um samgu bo u-Ru ne wu ur-fat, waru it ko bo wa o Kiristi Wa' u-Ru!>>

64 Yeso zu, <<Uka bo wurte. Sedi um o waru no, dugu da-o, no de hyan-du Wa'-u Net u be-du ur-faruk du kom us-cwa u-Ru,‡ wa o haan u-me ur-kuut dugu u-ru.>>§

65 Se yu-Yat-ya a-toog-ne kemusse toggo-u wa remu us-ryab. Wa zu, <<¿Yan o tumsu na ut-sa na hoge? No hok wa nongu u-Ru ut-ba'as.

66 ¿Yan-o no hyane?>>

E shus e zu, <<Korge na ho wun.>>

67 E top-su wun m-ta u-shu, e gapur wun. Eken zoor wun ut-gap,

68 E o ut-zu, <<Nom m-hyan, abite bo wa Kiristi, ¿war wu gapu bo?>>

Biturus nong se-m Yeso

(Mark 14:66-72; Ruka 22:56-62; Yoha 18:15-18,25-27)

‡ 26:64 Gwat tumsu: SepV 110:1. § 26:64 Gwat tumsu: Dani 7:13.

⁶⁹ U da-u o hen Biturus o shu'ut u kat-du bu-u o, se eken gwup-e i o m-ank u bu-u o, wa haan udu ró wa zu, <<Ko bo, bo o ur-kot u Yeso ne net-u Gariri.>>

⁷⁰ Biturus nom m-se udu un, wa zu, <<Me m-nak nom-u bo otte us-rem da!>>

⁷¹ Da-u wa rwune u pyu, eken gwup-e tumsu wu o m-nak u bu-u o hyen wun wa zu net-tu o u ees ukun, <<Net unwa o ur-kot u Yeso wa-Nazara ne.>>

⁷² Biturus sur m-nom m-se' us-tond ne uzu, <<Um nak camp-a-u ya da!>>

⁷³ A sure m-waas cashi, net-tu o ees ukun e haan, e zu Biturus, <<Nip-to bo o tek-u un. Ka bo otte us-rem koske.>>

⁷⁴ Se Biturus hu us-tond uzu, <<U Ru-u ya me ur-kob abite bise um otte, um nak net-u wa da.>> Za rem kuut heese us-kan.

⁷⁵ Biturus bakus rem-us Yeso nomu wa uzu, <<Kanda kan-su kuut, bo de nomu se-m ri u-so u-tut.>> Biturus ru udu wa nom us-kan sok.

27

Yahudas hoog hi-ur wa

(Mark 15:1; Ruka 23:1-2; Yoha 18:28-32; Pama 1:18-19)

¹ Da-u is gase ur-wun, se yu-Yat-ya a-toog-ne, ut-nengen ne e ye us-rem uzu e ho Yeso.

² Se e gug wun, e aruk u wun ne m-ha udu Biratus, wa-u-dak yu Roma.

³ Da-u Yahudas wu yase wun na hoot, hyane na kwupku us-rem uzu na ho Yeso, se wa sur m-dorog. Wa muun udu i-Yate a-Toog-ne, ut-nengen ne, wa muutu un konko shik-u un ur-shik u op.

⁴ Wa zu, <<Um nong ut-ba'as, um ya'aste wa za ut-ba'as na ho.>>

Se e zu wun, <<Bu-m it mu yu? Sese su ró se.>>

⁵ Se wa gun shik-u u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan. Wa aruk m-rwu, wa surgusse hi-ur wa u-ho, wa mur.

⁶ Kuna i-Yate a-Toog-ne kooste shik-u e, e zu, <<Nong ur-zwar na muut shik-u e u cun-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan da, remu zu shik m-hyu e.>>

⁷ E ye us-rem, e o dekun be-de, remu zu e muute be-ur re be-du jwak-du ut-hamut ne a e mare. Na zu be-ur re, be-du wa ma-u ut-tur.

⁸ Remu iya, na omnu fag-du be-ur re, Be-du m-Hyu.

⁹ Iya o na shuuste nom-u wa-warru rem-su u-Ru Irimiya ware uzu, <<Na kabug konko shik ur-shik u op [30], shik-u Isra-ne zu na top-u remu rò.

¹⁰ Se e o be-du wa ma-u ut-tur u shik-u e, uka rem-su Yawe zutte.>>*

Yeso u shu Biratus

(Mark 15:2-5; Ruka 23:3-5; Yoha 18:33-38)

¹¹ Yeso o ees u shu faruk wa-u-dak, wa shit Yeso uzu, <<Bo wa o faruk-u Yahuda-ne?>>

Yeso zu, <<Bo warug.>>

¹² Sedi da i-Yate a-Toog-ne u ut-nengen ne ketu Yeso us-rem, u zuug okon da.

¹³ Se Biratus zu wun, <<Bo hok nom-ut tun-to tu na zu bo nomug da?>>

¹⁴ Yeso shakus ko ur-shut ur-gan da. Remu iya wa-u-dak hu murimmø sok.

* **27:10** Gwat tumu Muut: ZeKa 11:12-13; Irimi 32:6-9.

¹⁵ Wa-u-dak vek-ut u da-u Morog-du ur-Pas u-beet, wa restun wa-gan u tek-u net-tu o tage wu net-tu ut-sa.

¹⁶ U da-u hen, wakun oro u tage wu kowan nape wa ut-ba'as wa, na zu wa Barabas.

¹⁷ Da-u net-tu morge, se Biratus zu un, <<¿Wana no ut-sa na restun no? ¿Barabas wa ko Yeso wu na zu Kiristi?>>

¹⁸ Biratus zuug iya, remu zu Biratus nak uzu rem ur-shub de na ya'aste Yeso.

¹⁹ Da-u Biratus shu'ute u be-du kwup-du us-remu wa, se neta wa tomon na waru wa uzu, <<Ruute kom-ut ro u rem-su wa za ut-ba'asu wa, remu iya o um soote ur-kob sok m-gyup u bo'-u mottu netu wa.>>

²⁰ Kuna i-Yate a-Toog-ne ut-nengen ne tokte ut-net uzu na restun Barabas, na ho Yeso.

²¹ Wa-u-dak sur m-zu, <<¿Wana um de restun no, u tek-u net-ut tun-to?>>

E zu, <<Barabas wa!>>

²² Se Biratus zu un, <<¿Yan o um de nomu Yeso wu na zu Kiristi?>>

E beet kowan zu, <<Tar wun u-kan!>>

²³ Biratus zu, <<¿Remu u-yane? ¿Yan o wa nome u yo-o?>>

Net-tu sur m-yuns us-cwar uzu, <<Tar wun u-kan!>>

²⁴ Da-u Biratus hyane wa kerge swan-du hitu ut-net da, tumsu net-tu o mot-tu yunsu gwuz ukun, se wa yib m-bu wa jaas kom-ut wa u hyanmu ut-net. Wa zu, <<Me bu-m ri zarra, um kabug ra-u wa za ut-ba'asu unwa ne da. No wa.>>

²⁵ Se net-ut to ut-beet e yuns us-cwar uzu, <<Yage ra-u o u dor it u ya'ag-u it ne!>>

²⁶ Se wa restun un Barabas. Da-u wa wa'e na nomu Yeso us-ryap, se wa yasu wun na tar wa u-kan.

Karma-ne numuste Yeso
(Mark 15:16-20; Yoha 19:2-3)

²⁷ Dugu kun karma-ne i wa-u-dak kub Yeso e toot u pada-u wa-u-dak, e kargussun karma-ne u-tat udu Yeso.

²⁸ E horom wun ut-cwu, e wa'-u wun yakun toggo-u jaz-ya go-du yu farkina-ne.

²⁹ E nomu dekun nom-du ur-hi du us-hir de go-du farkina-ne, e wa'-u wun ur-hi, e yasu wun ukom wa ship u kom us-cwa ro, e sok-ut u kenu ro e nom wun huuk-tu us-bi, e o zu wun, <<Ho'o faruk-u Yahuda-ne!>>

³⁰ E top-su wun m-ta, e onk kom-yu e yasu wun, e hu gapru wun u ya ur-hi.

³¹ Da-u e tase nomu wun us-jurum, e for toggo-u jaz-ya ya, e wa-u wun cwu-ut ro. E aruk u wun ne remu na tur-ut wun u-kan.

Ut-tar u-kan
(Mark 15:21-32; Ruka 23:26-43; Yoha 19:17-27)

³² Un o tek-u m-ha, un goone u yakun campaya ne net-u bo-u Sayirin, dim-ur Simon. E wu wa u kab-du kan-u Yeso ur-beb.

³³ E te dekun be-de du na zuye Gorgota, (na zu de <<Kog-du ur-Hi>>).

³⁴ E ye' wun bu-mu ke' ur-waak ut-gag ne u remu wa soot. Da-u wa rake, wa gugum ut-swa.

³⁵ Da-u e taru wun u-kan, se e gun u-kwembi e mot toggo-u ro.†

† 27:35 Gwat tumsu Muut: SepV 22:18.

³⁶ A tase un shu'ut ukun un o er-ur wun.

³⁷ U dom-u hi-ur rò, un pun ba'as-tu wa nome uzū, <<UNWA O YESO FARUK-U YAHUDA-NE.>>

³⁸ Tumsu na tur Yeso u eken ne hyuw-ne yur, wa-gan u kom us-cwa wa-gan u kom ur-beer.

³⁹ Net-tu o aruk e hu rum-su ut-hi u nomu wun us-jurum,

⁴⁰ e o ut-zu, <<Bo yu do'e ru-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, tumsu bo ma o u tek-u m-roog ut-tut, gu hi-du war ró! Abite bo Wa'-u u-Ru wa, cuzne u dom u-kan.>>

⁴¹ Iya o hen, i-Yate a-Toog-ne a-kose-tu bor-ut Mosa ne ut-nengen ne huute nomu wun us-jurum.

⁴² E o ut-zu, <<Wa gwug eken, tumsu wa kerge gwudu hi-ur wa da. Abite wun faruk-u Isra-ne wa, yage wa cuzun u-dom u-kan na hyan, da-u o it de yadu jab-u wun ne!

⁴³ Wa ya'aste jab udu u-Ru. Yage Ru-u gu wun u da-o, a u ut-sa, wa zuug Wa'-u u-Ru wa oye.>>

⁴⁴ Iya o, hyuw-ne e, i na taru e u-kan ur-kot, e nongu wun gom-u rim-o.

Mar-m Yeso

(Mark 15:33-41; Ruka 23:44-49; Yoha 19:28-30)

⁴⁵ U tek-u u-ho, cwum-yu tage u-dak u-beet, m-te kwam-su us-tut su m-rim.

⁴⁶ U tek-u us-kwam us-tut, Yeso jakus u-cwar wa zu, <<Eri, Eri, ¿Rama sabaktani?>> Wata, <<Ru-u ri, Ru-u ri, ¿remu yan o bo yaktu me?>>‡

⁴⁷ Net-tu ooge ees ukun da-u e hoge iya, e zu, <<Net uno o fag-du Iriya.>>

‡ 27:46 Gwat tumsu Muut: SepV 22:1.

⁴⁸ Dugu kun wakun yune za naas u-da wa kabun soso. Wa mus de u-me bu-mu u-zur, wa suk-de u dom u-te wa nabu wun wa soot.

⁴⁹ Eken zu, <<Yagun wun usu ro, na hyan ko Iriya ut-haan wa gu wun!>>

⁵⁰ Se Yeso sur m-yuns u-cwar ur-beb ne, dugu kun wa kub ur-fat.

⁵¹ U da-u o kus-u u-is u na erge u-me be-du u-hen du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan o kees ut-kik ut-yur, dugu dom u-ru m-cuz u-dak. Na nom rumus-du u-dak, tumsu tar-tu yo'ok.

⁵² Sag-tu u-pus, net-tu u-Ru u-tat i mare e yune ur-fat.

⁵³ (Da-u e bite Yeso yunge dugu m-mar, e yage ut-sag. Se e to u bo-u u-hen, ut-net u-tat e hyen un.)

⁵⁴ U da-u yakun yu-shu karma Roma u eken karma-ne, i o e-ur Yeso e hyen nomu nome u-beet, e hog u-gyer sok. E zu, <<Ut-nip, unwa Wa'-u u-Ru wa!>>

⁵⁵ Tokon neta to oro ukun u-tat tu doru Yeso dugu Gariri e o nomu wun us-pama. E ees m-ra e o madi-du nomu na o ut-nom.

⁵⁶ U tek-u un, Meri oro dugu Magadarin, u Meri ino-u Yakubu u Yusuhu, tumsu ino-u yagu Zabadi.

Jwak-du Yeso

(Mark 15:42-47; Ruka 23:50-56; Yoha 1:38-42)

⁵⁷ Da rim-mu tore, se wakun wa-ut-kwum wa net-u Arimatiya, dim-ur wa Yusuhu, wa haan, kowa wa o tek-u a-doru Yeso.

⁵⁸ Wa do'e udu Biratus, wa kon uzu na ya wa u-ur Yeso. Biratus hen wa zu na yaswun ur-u.

⁵⁹ Se Yusuhu kub u-ur re wa hopos de u kus-u pus-o u so-o.

⁶⁰ Wa gun u-ur re u-me sag-u po-o wa, u na kawē u-me ut-tar. Wa kabun ta'ar-ur yat-de wa wugub is-yu u-sag, wa aruk.

⁶¹ Meri Magadarin u inya jit Meri ya, e o shu'ut u dapus u-sag.

A e'-du u-sag

⁶² Da-u is gase, ba ho-du ut-zong arke, i-Yate a-Toog-ne u Farisa-ne e morog u shu Biratus.

⁶³ Un haan udu wa-u-dak un zu, <<It bakuste uzu da-u net unwa wa us-bi ooge ur-fat wa zuug, <Um de ur-yune dugu m-mar u ho-du u-tuturse.>

⁶⁴ Remu iya na e' sag-u o ur-zwar ne, m-ha u ho-du u-tuturse, u remu zu a taase u a-doru ro haan e hast war-u ro, e zu ut-net wa yunge dugu marimari ne. A shu'ute iya enk-su m-vaste mo ut-zeg ur-takun m-yo.>>

⁶⁵ Biratus zu un, <<Sa'an karma-ne, e do'e e nom ur-e' uka no hyente kamug.>>

⁶⁶ Se e aruk, e wo ger u-domu ta'ar-du o dom-u u-sag taas u wakun u tam da, tumsu e wo karma-ne e'-du sag-u o.

28

Yune-ur Yeso dugu m-mar

(Mark 16:1-8; Ruka 24:1-12; Yoha 20:1-10)

¹ Ba Ho-du ur-Hure du roog-mu ut-ta'er arke, u tek-u ho-du ur-takun du roog-mu ut-ta'er, ur-is gas, Meri Magadarin u yakun neta-ya wu na foge Meri e yune e do'e udu u-sag.

² Za rem, na nom dekun rumus-du u-dak de u-tat, se wakun wa-tom Wa-ko-uyan wa haan dugu

dom u-ru, wa irgusse ta'ar-u na takuste u-sag, wa shu'ut u dom-u ta'ar-u o.

³ Wa o m-bakut, tumsu cwu'ut wa u pus-to put uka ut-randi.

⁴ Da-u a-ur-e'-ne hyane wun, e hog u-gyer sok, e o m-zap, e he u-dak uka marimari ne.

⁵ Kuna wa-tom u-Ru zutte neta-ut to, <<A no hog u-gyer da! Um nak no o sa-u Yeso wa, wu na tare u-kan.

⁶ Wa za ane da. Wa yunge uka wa zutte. Haanun no hyan be-du wa otte m-rut.

⁷ Nomun m-hor no do'e, no waru a-doru wa uzu, <Yeso yunge dugu marimari ne. Wa de hen u ba-du no m-te Gariri, kuna no dote hyan-du wun.> Baksun nom-u um waru no.>>

⁸ Se e yage be-du u-sag, u-gyer ne sok, tumsu ur-so ne sok. E kusum m-som remu e war-tu a-doru Yeso,

⁹ Yeso u hi-ur wa, wa goone u un ne, wa zu un, <<Jab-us pusse udu no!>> E hikne e ham-ut na-us ro, e nomu wun ut-huuk.

¹⁰ Yeso zu un, <<A no hog u-gyer da! Nokon no waru or-ut ri ne na goone u Gariri, kuna e dote hyan-du me.>>

Nom-u a-ur-e'-ne ware

¹¹ Da-u neta-ut to o tek-u m-ha, tek-u net-tu e'-du sag-u o, e to u-bo, e waru i-Yate a-Toog-ne nom-u na nome u-beet.

¹² Kuna yu-Yat-ya a-Toog-ne ut-nengen ne gughte ut-hi, e ye' karma-ne shik u-tat,

¹³ E zu, <<Warun ut-net uzu, <A-doru ro haane m-gyup e hiwis wun da-u no ooge m-roog.>

¹⁴ A rem-su teye udu wa-u-dak, it nomu wa us-rem taas no swa ur-kob da.>>

¹⁵ Kuna karma-ne onkte shik, e nom uka na zutte e nom. Nom-u o gurus u-me Yahuda-ne u haan u da-o.

*Ank-mu Yeso yase
a-doru wa*

¹⁶ A-dor op u-gan do'e u Gariri, e do'e u ror-du Yeso zutte e goone.

¹⁷ Da-u e hyane wun, e nomu wun ut-huuk, sedi eken nong u-sakna.

¹⁸ Se Yeso hikne ut-mor wa zu un, <<Uso-u ri ya'aste me faruk-du dom u-ru u-dak ne u-beet.

¹⁹ Remu iya, do'en no nomu net-tu u-dak ut-beet kose-tu rem-us ri, uka e dote shu'utu a-doru ri. No nomu e ut-yubusse m-bu e shu'ut u-me faruk-du Uso-u ri, udu ri ne, Wa'-u wa, tumsu udu Yar-u u-Ru ne.

²⁰ No is-u un e dor nom-u um zu no nom u-beet. Um o ur-kot u no ne ko-uyan da m-te ma-du u-da.>>

ut-Mai'n Scripture portions **ut-Ma'in: ut-Mai'n Scripture portions (Bible)**

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (ut-Ma'in)

Contributor: SIL Nigeria

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 2 May 2025

068e2e02-b155-577a-92af-01c24a39c8cc